

1. Nadzór nad zdrowiem roślin	5
1.1. Kontrola roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w kraju	5
1.1.1. Kontrola występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych.....	5
1.1.1.1. Rejestracja występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych	5
1.1.1.2. Zwalczanie organizmów kwarantannowych i regulowanych	14
1.1.1.3. Działania w zakresie kontroli występowania zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej	15
1.1.1.4. Uprawa ziemniaków odmian nieodpornych lub o nie ustalonej odporności na grzyba <i>Synchytrium endobioticum</i>	15
1.2. Kontrola występowania organizmów niekwarantannowych.....	18
1.2.1. Ocena stanu fitosanitarnego roślin uprawnych na terenie województwa mazowieckiego w roku 2011.....	18
1.2.2. Działania podejmowane w ramach współpracy z placówkami naukowymi i badawczymi w 2011 roku.	29
1.3. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami z krajami trzecimi	30
1.3.1. Kontrola towarów eksportowanych na terenie województwa mazowieckiego	30
1.3.2. Graniczna kontrola fitosanitarna roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, importowanych z krajów trzecich	35
1.4. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami w kraju oraz wewnątrz Unii Europejskiej.....	37
1.4.1. Urzędowa rejestracja przedsiębiorców oraz paszportowanie roślin, produktów roślinnych i przedmiotów	37
1.4.2. Zakwestionowania przesyłek towarów roślinnych w obrocie wewnątrz Unii Europejskiej.....	40
1.4.3. Nadzór nad wykorzystaniem organizmów kwarantannowych lub porażonych/zakazanych materiałów roślinnych w pracach naukowo – badawczych lub pracach nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych	41
1.4.4. Działania podjęte w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.....	42
2. Nadzór nad ochroną roślin i techniką	43
2.1. Obrót, konfekcjonowanie i stosowanie środków ochrony roślin	43
2.1.1. Wpis do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie konfekcjonowania lub obrotu środkami ochrony roślin.....	43
2.1.2. Kontrola obrotu i stosowania środków ochrony roślin	46
2.1.3. Wycofywanie środków ochrony roślin z obrotu	53
2.1.4. Szkolenia dla osób zajmujących się obrotem, konfekcjonowaniem oraz stosowaniem środków ochrony	60
2.1.5. Kontrola jakości i pozostałości środków ochrony roślin	65
2.1.5.1. Badania pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ramach urzędowej kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin	65
2.1.5.2. Badania kontrolne jakości środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu.	69
2.2. Badanie zużycia środków ochrony roślin na terenie woj. mazowieckiego.....	70
2.3. Badania sprawności technicznej opryskiwaczy	71
2.3.1. Jednostki upoważnione do przeprowadzania badań.....	71
2.3.2. Badania opryskiwaczy.....	73
2.4. Integrowana produkcja	73
2.4.1. Zgłoszenia do systemu	73
2.4.2. Certyfikacja	79
2.4.3. Kontrole.....	82
2.5. Nadzór nad badaniami skuteczności środków ochrony roślin	82
3. Ocena polowa i laboratoryjna materiału siewnego oraz kontrola obrotu tym materiałem	83
3.1. Ocena polowa materiału siewnego.....	83

3.1.1.	Rośliny rolnicze i warzywne	83
3.1.1.1.	Rośliny rolnicze według poszczególnych grup	83
3.1.1.2.	Dyskwalifikacje w ocenie polowej roślin rolniczych	86
3.1.1.3.	Ocena polowa plantacji roślin rolniczych wykonana przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych	87
3.1.1.4.	Plantacje nasienne ziemniaka	90
3.1.1.5.	Ocena cech zewnętrznych sadzeniaków ziemniaka	92
3.2.	Nadzór nad materiałem siewnym	94
3.2.1.	Wpis do rejestru przedsiębiorców i rolników prowadzących obrót materiałem siewnym	94
3.2.2.	Kontrola materiału siewnego	96
3.3.	Rolnictwo ekologiczne	99
3.4.	Ocena polowa materiału szkółkarskiego	101
4.	Diagnostyka laboratoryjna	107
4.1.	Badania laboratoryjne	107
4.1.1.	Działalność diagnostyczna Laboratorium Wojewódzkiego WIORiN	107
4.2.	Rozwój bazy diagnostycznej Inspekcji	113
4.2.1.	Działania w kierunku poprawy warunków technicznych, w tym zapewnienia bezpieczeństwa fitosanitarnego	113
4.2.2.	Działania ukierunkowane na akredytację metod badawczych w Laboratorium Wojewódzkim	113
4.3.	Nadzór merytoryczny nad działalnością diagnostyczną Inspekcji	115
4.3.1.	Porównania międzylaboratoryjne	115
4.3.2.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Laboratorium Wojewódzkiego	116
4.3.3.	Kontrole w Oddziałach WIORiN	116
5.	Ocena laboratoryjna materiału siewnego.	117
5.1.	Ocena laboratoryjna.	117
5.1.1.	Ogólne podsumowanie.	118
5.1.2.	Testy sprawdzające „Proficiency Test” organizowane przez Międzynarodowy Związek Oceny Nasion (ISTA) oraz krajowe testy porównawcze.	119
5.1.3.	Nadzór i kontrola nad podmiotami akredytowanymi	119
5.1.3.1.	Laboratoria akredytowane	119
5.1.3.2.	Nadzór i kontrola nad próbobiorcami akredytowanymi i urzędowymi .	120
5.1.4.	Nadzór nad upoważnieniami do wypełniania etykiet urzędowych materiału siewnego	120

1. Nadzór nad zdrowiem roślin

1.1. Kontrola roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w kraju

1.1.1. Kontrola występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych

1.1.1.1. Rejestracja występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych

Rejestracja występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych była prowadzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie na identycznych zasadach jak w latach ubiegłych. W planach dotyczących kontroli zdrowotności, brano pod uwagę zdrowotnościowe wymagania specjalne dla roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów. W 2011 roku w skali całego województwa inspektorzy Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa wykonali łącznie 12 107 kontroli zdrowotności pod kątem występowania organizmów kwarantannowych. Kontrolami zdrowotności objęto m.in. uprawy roślin, produkty roślinne i przedmioty w przechowalniach i magazynach, miejscach przeładunku, na giełdach i targowiskach. Ogółem kontroli poddano 6478,9 ha upraw roślin, 31233,3 t, 21024636 szt. oraz 104982 m³ produktów roślinnych i przedmiotów. W poszczególnych oddziałach liczba przeprowadzonych kontroli zdrowotności była zróżnicowana i zależała od rodzaju upraw, produktów roślinnych lub przedmiotów, znajdujących się na danym terenie. Najwięcej kontroli zdrowotności przeprowadzono w oddziałach: Płock – 1555 kontroli, Mińsk Mazowiecki – 1179 kontroli, Piaseczno – 944 kontrole, Warszawa – 861 kontrole, Grodzisk Mazowiecki – 719 kontroli i Wyszaków – 756 kontroli.

Najmniej kontroli wykonano w oddziałach: Lipsko – 161 kontroli oraz Sokołów Podlaski – 167 kontroli.

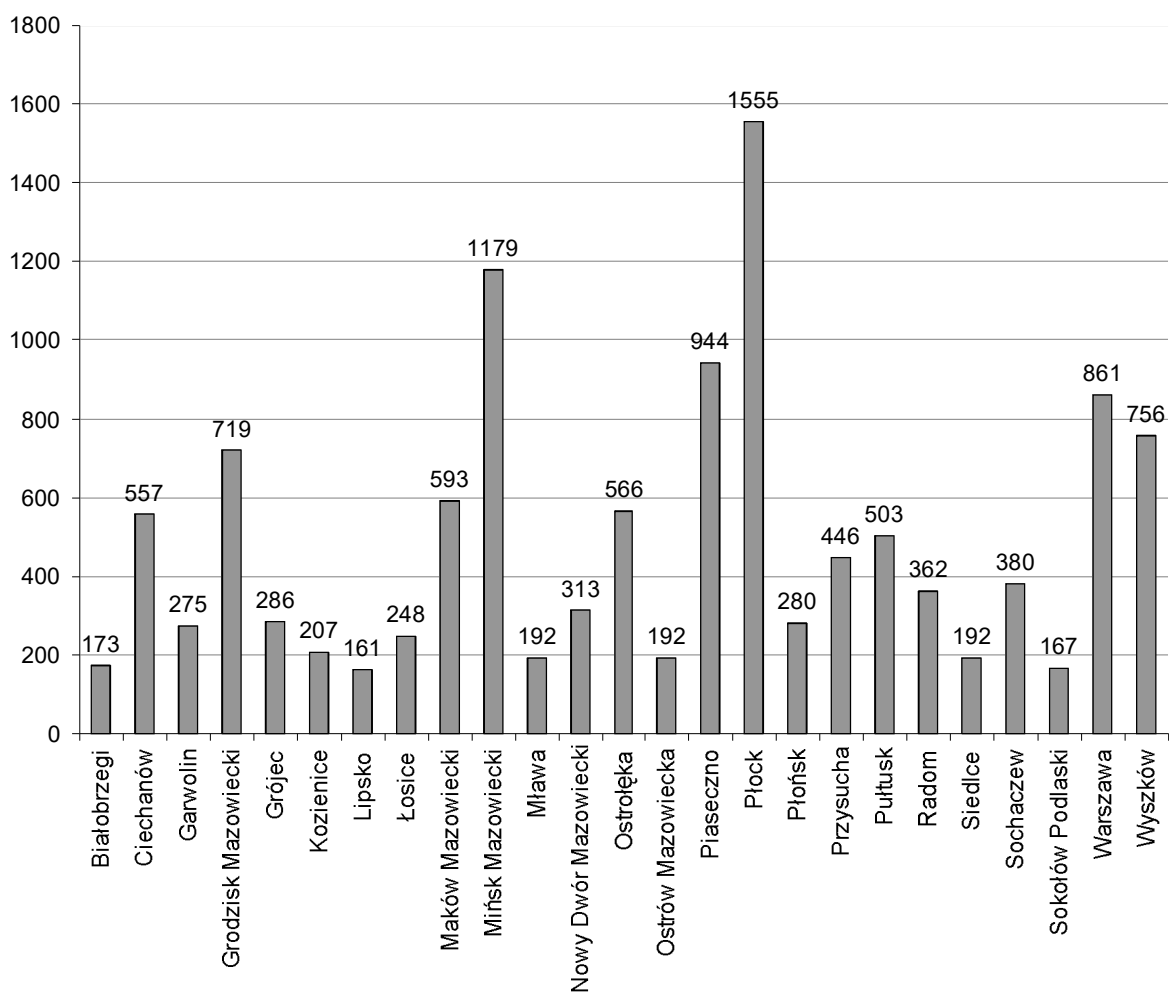
Szczegółowe dane liczbowe dotyczące ilości kontroli zdrowotności wykonanych w 2011 r. w skali całego województwa zostały przedstawione w tabeli 1.1 oraz na wykresie 1.1.

W 2011 roku Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa kontynuowała urzędowe działania w celu określenia statusu poszczególnych powiatów, według „Programu ustanawiania na terytorium Polski pól i powiatów wolnych od *Synchytrium endobioticum*”. Ogółem, według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r., na podstawie przeprowadzonych urzędowych badań, za wolne od tego patogena uznanych zostało 38 powiatów, czyli całe województwo mazowieckie posiada status wolnego od grzyba *Synchytrium endobioticum*.

Tabela 1.1. Zestawienie kontroli zdrowotności roślin, produktów roślinnych i przedmiotów wykonanych w 2011 roku przez WIORiN w Warszawie.

Lp.	Oddział	Ogólna liczba kontroli zdrowotności	Wolumen produkcji roślin, produktów roślinnych i przedmiotów poddany kontroli			
			ha	tony	sztuki	m3
1	Białobrzegi	173	156,659	146,6	80080	95
2	Ciechanów	557	71,247	463,127	1037310	438
3	Garwolin	275	115,11	243,342	15710	40
4	Grodzisk Mazowiecki	719	735,103	4781,573	6365261	16007
5	Grójec	286	163,19	275,6	364885	2030
6	Kozienice	207	68,462	294,4	56415	8000
7	Lipsko	161	89,62	194	0	0
8	Łosice	248	487,216	4246,37	12972	100,5
9	Maków Mazowiecki	593	184,877	150,89	295987	485
10	Mińsk Mazowiecki	1179	575,373	376,868	704464	360,5
11	Mława	192	88,861	594,593	101557	5511,5
12	Nowy Dwór Mazowiecki	313	325,82	2712,236	3922072	1093,3
13	Ostrołęka	566	175,596	655,046	397542	201
14	Ostrów Mazowiecka	192	90,297	400,275	33738	170
15	Piaseczno	944	216,486	387,22	2112282	1750
16	Płock	1555	1726,341	2681,118	913197	14136
17	Płońsk	280	163,44	2322,12	406296	144
18	Przysucha	446	105,375	50,4	51947	31
19	Pułtusk	503	122,673	1866,625	24934	250
20	Radom	362	122,92	321,812	91607	38138
21	Siedlce	192	98,237	5743,55	3714	85,5
22	Sochaczew	380	227,817	1203,75	604092	3502
23	Sokołów Podlaski	167	86,152	296,95	14762	710,1
24	Warszawa	861	86,22	259,8	2971434	11389,66
25	Wyszków	756	190,81	565,119	442378	314
Razem		12107	6473,902	31233,38	21024636	104982,1

Wykres 1.1. Liczba kontroli zdrowotności przeprowadzonych w odniesieniu do upraw i partii roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w poszczególnych oddziałach w 2011 roku.

W 2011 roku najwięcej kontroli zdrowotności, w liczbie 2012, wykonano pod kątem obecności grzyba *Synchytrium endobioticum* sprawcy raka ziemniaka.

Ze względu na dość powszechne występowanie w kraju na przestrzeni ostatnich lat bakterii *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus*, sprawcy bakteriozy pierścieniowej ziemniaka, w całym województwie wykonano 1818 kontroli zdrowotności pod kątem występowania tego organizmu. Liczba przeprowadzonych kontroli zdrowotności w tym zakresie była zróżnicowana w poszczególnych oddziałach. Najwięcej takich kontroli przeprowadzono w Oddziale w Płocku 217 kontroli, w Oddziale w Grodzisku Mazowieckim 176 kontroli oraz na terenie Oddziału w Pułtusku 160 kontroli. Najmniej takich kontroli wykonano w oddziałach: Grójec - 21 kontroli, Lipsko – 23 kontrole, Sokołów Podlaski – 25 kontroli, Przysucha - 28 kontroli. Podobną liczbę kontroli przeprowadzono pod kątem występowania bakterii *Ralstonia solanacearum* sprawcy śluzaka.

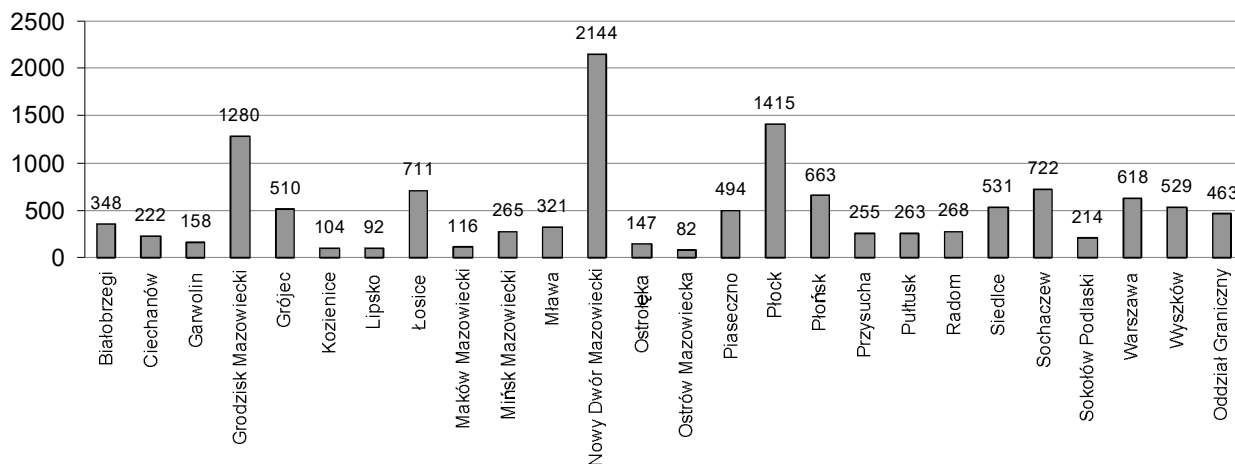
Ogółem w skali całego województwa wykonano 12 107 kontroli, a liczba tych inspekcji wahała się od 1555 w Oddziale w Płocku do 161 w Oddziale w Lipsku. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r., pracownicy wykonali 593 kontrole dotyczące występowania *Diabrotica virgifera* Le Conte – zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej. W tabeli 1.2 przedstawiono szczegółowe dane o liczbie kontroli przeprowadzonych pod kątem występowania wybranych organizmów kwarantannowych.

Tabela 1.2. Zestawienie kontroli w rozbiu na poszczególne organizmy kwarantannowe i regulowane w 2011 r.

Lp.	Liczba kontroli zdrowotności pod kątem wybranych organizmów kwarantannowych i regulowanych	Oddział																Razem									
		Białobrzegi	Ciechanów	Garwolin	Grodzisk Mazowiecki	Grójec	Kozienice	Lipsko	Łosice	Maków Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	Mława	Nowy Dwór Mazowiecki	Ostrołęka	Ostrów Mazowiecka	Piaseczno	Płock		Płońsk	Przysucha	Pułusk	Radom	Siedlce	Sochaczew	Sokołów Podlaski	Warszawa	Wyszków
1	Apple proliferation mycoplasma	26	33	74	5	91	33	5	3	18	26	-	4	49	3	45	92	10	68	11	25	5	19	7	18	292	962
2	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	8	149	13	96	13	12	20	44	54	158	6	8	54	28	-	103	43	106	86	14	11	39	32	135	7	1239
3	<i>Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus</i>	35	36	42	176	21	71	23	128	92	45	67	62	70	58	49	217	78	28	160	84	95	67	25	33	56	1818
4	<i>Diabrotica virgifera</i>	5	4	33	30	5	11	37	24	45	18	28	11	63	30	6	59	8	26	17	17	16	29	33	22	16	593
5	<i>Ditylenchus dipsaci</i>	7	-	-	20	-	-	-	1	6	-	5	99	5	-	-	26	13	-	1	-	-	10	4	13	-	210
6	<i>Globodera rostochiensis</i>	22	22	49	35	34	13	31	147	36	44	21	100	27	23	60	206	46	39	32	44	63	32	35	103	103	1367
7	Plum Pox Virus	36	36	9	38	49	12	-	-	3	54	1	7	65	3	87	187	10	52	25	48	-	10	4	38	206	980
8	<i>Synchytrium endobioticum</i>	39	21	50	157	31	75	25	142	97	56	17	109	81	59	59	245	40	64	143	99	55	71	26	127	124	2012
9	<i>Gibberella circinata</i>	2	53	3	34	2	2	7	10	12	52	2	3	30	24	7	37	16	13	44	15	1	1	6	48	7	431
10	<i>Anoplophora chinensis</i>	8	92	30	31	134	54	30	6	71	318	6	1	26	10	8	493	2	106	96	9	13	51	-	183	348	2126
11	<i>Erwinia amylovora</i>	30	119	78	74	133	34	7	2	22	99	3	13	78	6	188	164	18	117	33	35	-	30	16	66	328	1693
12	<i>Ralstonia solanacearum</i>	35	34	43	187	22	73	23	124	114	47	83	63	91	59	51	261	83	28	159	85	75	70	27	51	57	1945
	Razem	253	599	424	883	535	390	208	631	570	917	239	480	639	303	560	2090	367	647	807	475	334	429	215	837	1544	15376

W 2011 r. podczas przeprowadzanych kontroli zdrowotności pobrano 12 935 prób do badań laboratoryjnych. Najwięcej prób pobrano w Oddziale w Nowym Dworze Mazowieckim - 2144, Płocku – 1415, Grodzisku Mazowieckim – 1280. Najmniej prób pobrano w oddziałach: Ostrów Mazowiecka – 82, Lipsko – 92. Na wykresie 1.2 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące liczby pobranych prób.

Wykres 1.2. Liczba pobranych prób w 2011 r.

W 2011 roku w wyniku prowadzonych inspekcji i wykonanych analiz laboratoryjnych w miejscach produkcji na terenie województwa mazowieckiego stwierdzono ogółem występowanie 8 organizmów kwarantannowych. Podobnie jak w latach poprzednich, w 2011 roku na terenie województwa mazowieckiego stwierdzano obecność bakterii *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* sprawcy bakteriozy pierścieniowej ziemniaka. Wyżej wymienioną bakterię stwierdzono w 53 miejscach produkcji. Najwięcej wykryć odnotowano na terenie Oddziału w Płocku, Płońsku, Mławie, Łosicach, i Siedlcach, najmniej porażonych miejsc produkcji przez ten organizm kwarantannowy stwierdzono w obrębie Oddziału w Grójcu, Przysusze, Sochaczewie, Warszawie i Wyszki. Oddziały, na terenie których nie stwierdzono w 2011 r. żadnego wykrycia bakteriozy pierścieniowej ziemniaka to Ciechanów, Lipsko, Mińsk Mazowiecki, Piaseczno i Sokołów Podlaski (dane w tabeli 1.3).

Ponadto, w 2011 r. stwierdzono występowanie:

- nicienia *Ditylenchus dipsaci* w cebuli dymce w 1 miejscu produkcji na terenie Oddziału w Płońsku;
- bakterii *Erwinia amylovora* na materiale rozmnożeniowym w 2 miejscach produkcji na terenie Oddziału w Piasecznie;

Wśród szkodników owadów odnotowano występowanie zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej - *Diabrotica virgifera* Le Conte - w 4 miejscach produkcji, w ilości od 1 do 4 chrząszczy na terenie Oddziału w Lipsku, Radomiu, Kozienicach oraz po raz pierwszy na terenie Grodziska Mazowieckiego.

Wśród wirusów odnotowano występowanie wirusa ospowatości śliw (**Plum pox virus**). W 2011 r. zanotowano go w 1 miejscu produkcji – na terenie Oddziału w Wyszki.

W roku sprawozdawczym analogicznie jak w 2010 roku, najczęściej stwierdzanym nicieniem był mątwik ziemniaczany (*Globodera rostochiensis*) – wykryto go w 18 miejscach produkcji. Przy czym najwięcej wykryć odnotowano na terenie Oddziału w Wyszki – wykrycie w 6 miejscach produkcji, na terenie Oddziału w Grodzisku Mazowieckim stwierdzono w 3 miejscach produkcji, w Oddziale w Płocku stwierdzono w 2 miejscach produkcji, zaś w Oddziale w Mińsku Mazowieckim, Mławie, Ostrowi Mazowieckiej, Piasecznie, Pułtusk, Radomiu i Siedlcach stwierdzono w 1 miejscu produkcji. W porównaniu do roku 2010 liczba miejsc produkcji, w których wykryto mątwika ziemniaczanego wzrosła w znacznym stopniu.

Ponadto w 2011 roku na terenie województwa mazowieckiego stwierdzono występowanie **Apple proliferation mycoplasm** na terenie Oddziału w Ostrołęce. W Oddziale w Ostrowi Mazowieckiej i Przysusze stwierdzono po raz pierwszy występowanie organizmu kwarantannowego **Monilinia fructicola**.

Na terenie województwa mazowieckiego aktualnie odnotowanych jest 355 ognisk występowania **Cms** i 35 ognisk występowania **Globodera rostochiensis**, gdzie podejmowane są działania zwalczające ww. organizmy.

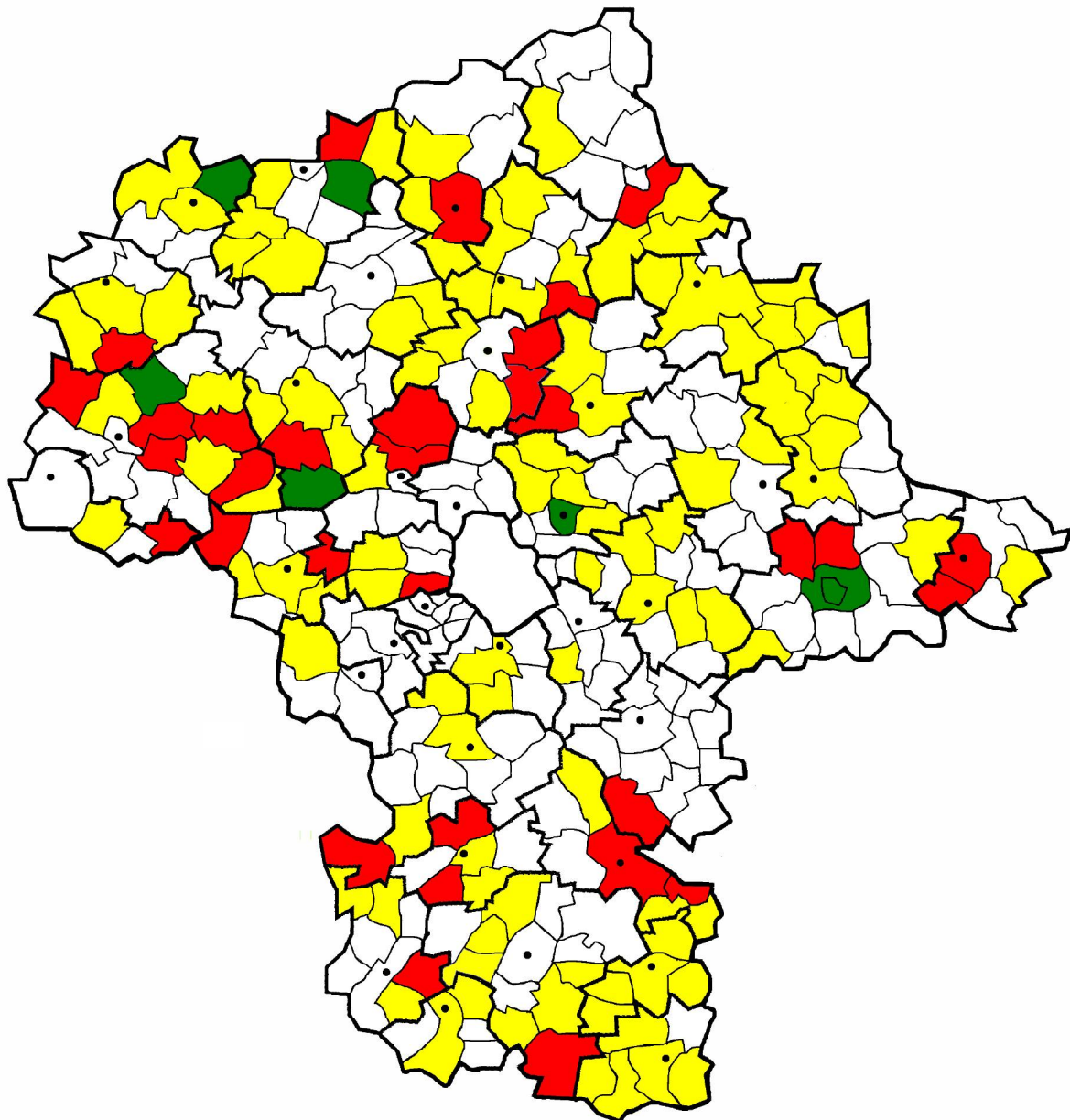
Szczegółowe dane o liczbie miejsc produkcji, gdzie wykryto w 2011 r. poszczególne organizmy kwarantannowe i regulowane przedstawia poniższa tabela 1.3.

Tabela 1.3. Liczba miejsc produkcji, w których wykryto poszczególne organizmy kwarantannowe i regulowane w 2011 r.

Lp.	Organizm kwarantannowy	<i>Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus</i>	<i>Globodera rostochiensis</i>	<i>Erwinia amylovora</i>	Plum pox potyvirus	<i>Ditylenchus dipsaci</i>	<i>Diabrotica virgifera</i> Le Conte	Apple proliferation mycoplasm	<i>Monilinia fructicola</i>	RAZEM
1	Białobrzegi	3								3
2	Ciechanów									
3	Garwolin	2								2
4	Grodzisk Mazowiecki	2	3				1			6
5	Grójec	1								1
6	Kozienice	2					1			3
7	Lipsko						1			1
8	Łosice	4								4
9	Maków Mazowiecki	2								2
10	Mińsk Mazowiecki		1							1
11	Mława	4	1							5
12	Nowy Dwór Mazowiecki	3								3
13	Ostrołęka	2						1		3
14	Ostrów Mazowiecka	3	1						1	5
15	Piaseczno		1	2						3
16	Płock	9	2							11
17	Płońsk	4				1				5
18	Przysucha	1							1	2
19	Pułtusk	3	1							4
20	Radom	1	1				1			3
21	Siedlce	4	1							5
22	Sochaczew	1								1
23	Sokołów Podlaski									
24	Warszawa	1								1
25	Wyszków	1	6		1					8
RAZEM		53	18	2	1	1	4	1	2	82

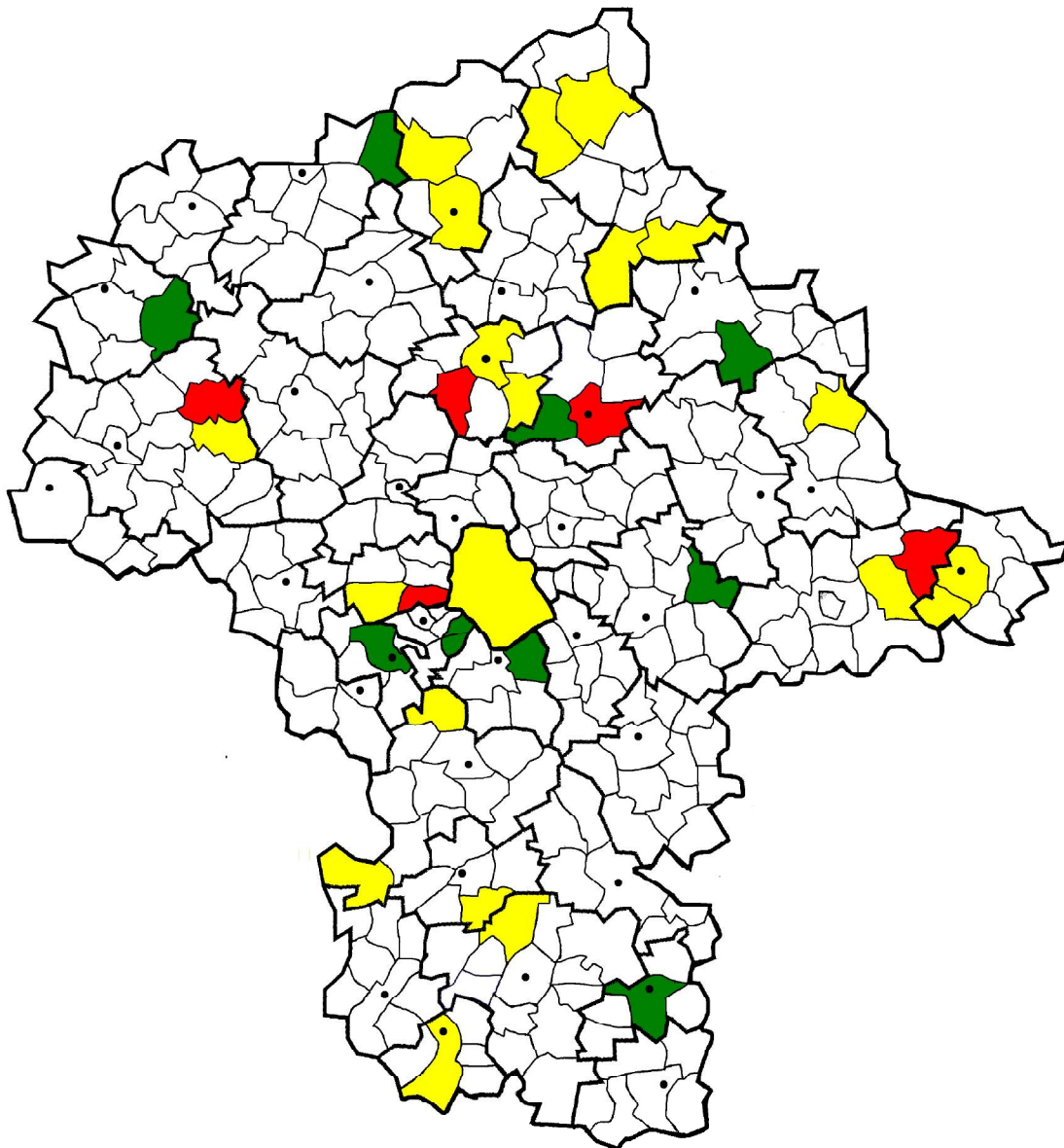

Mapa 1. Ogniska bakteriozy pierścieniowej ziemniaka w poszczególnych gminach na terenie województwa mazowieckiego.

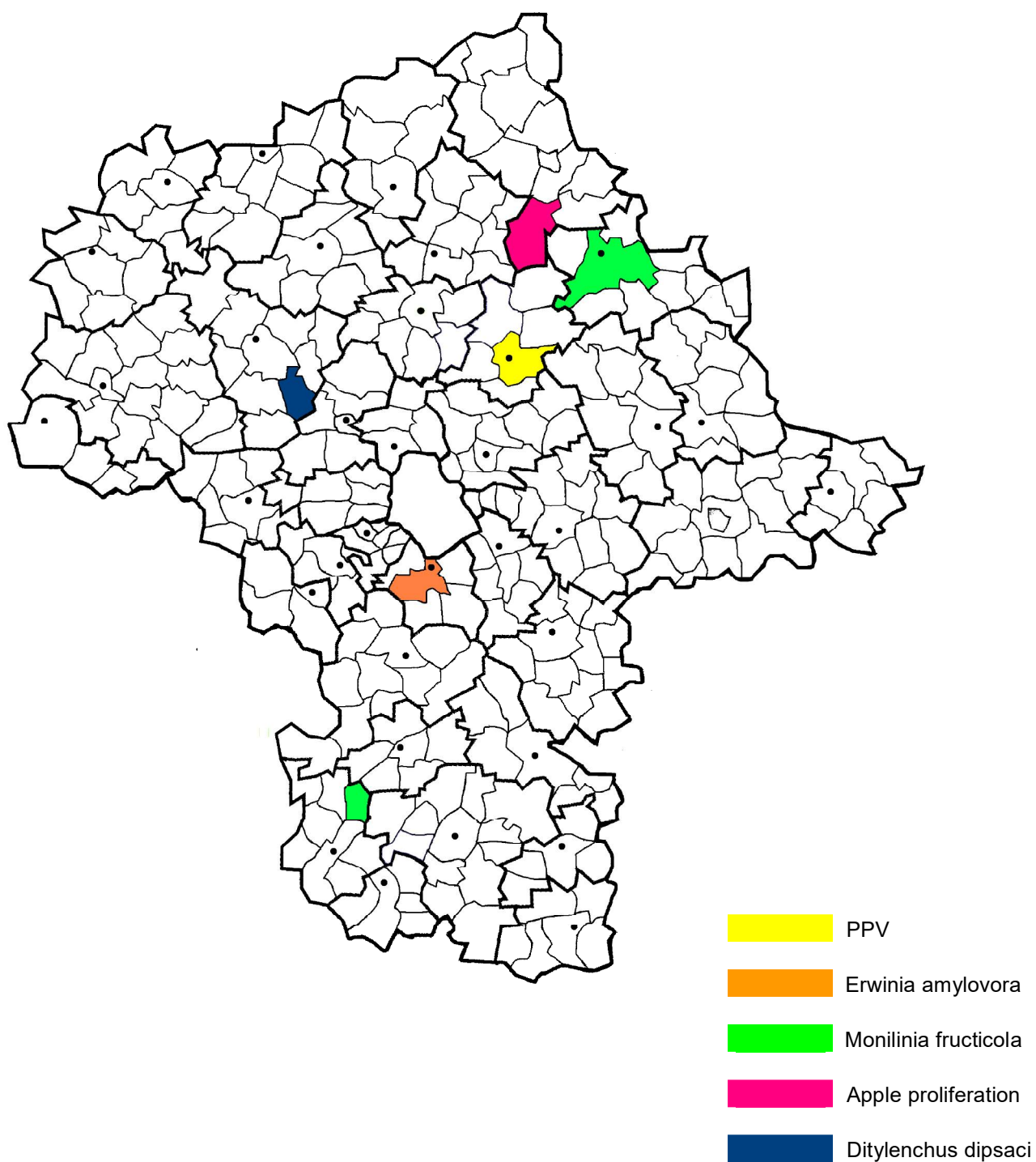
- Gminy, w których w 2011 r. wykryto nowe ogniska *Cms*
- Gminy, w których występują ogniska *Cms* i w których w 2011 r. wykryto nowe ogniska *Cms*
- Gminy, w których występują ogniska *Cms*

Mapa 2. Ogniska mątwika ziemniaczanego w poszczególnych gminach na terenie województwa mazowieckiego.

- Gminy, w których w 2011 r. wykryto nowe ogniska *Globodera rostochiensis*
- Gminy, w których występują ogniska *Globodera rostochiensis* i w których w 2011 r. wykryto nowe ogniska
- Gminy, w których występują ogniska *Globodera rostochiensis*

Mapa 3. Wykrycia innych organizmów kwarantannowych w podziale na gminy, które wykryto w 2011 roku.

1.1.1.2. Zwalczanie organizmów kwarantannowych i regulowanych

W związku z wykryciami organizmów kwarantannowych i regulowanych w 2011 roku wydano 90 decyzji administracyjnych w sprawie zwalczania tych organizmów, tj. tyle samo co w 2010 r.

Ze względu na obowiązki określone w decyzjach administracyjnych dotyczących zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych oraz zapobiegania rozprzestrzenianiu się tych organizmów, pracownicy Inspekcji przeprowadzali kontrole w zakresie wykonania tych obowiązków przez producentów. W 2011 roku przeprowadzono 525 takich kontroli.

Najwięcej takich kontroli przeprowadzono na terenie Oddziału w Płocku – 53 kontrole, Radomiu – 38 kontroli, Sokołowie Podlaskim – 35 kontroli, Mławie – 35 kontroli, następnie na terenie Oddziału w Ostrowi Mazowieckiej – 31 kontroli. Najmniej kontroli wykonania decyzji przeprowadzono na terenie Oddziału w Grójcu – 6 kontroli, Piasecznie – 7 kontroli i Garwolinie – 9 kontroli (tabela 1.4.).

Tabela 1.4. Zestawienie liczby decyzji w sprawie zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych, liczby kontroli w zakresie wykonania decyzji w 2011 roku.

Lp.	Oddział	Liczba decyzji administracyjnych w sprawie zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych
1	Białobrzegi	3
2	Ciechanów	-
3	Garwolin	2
4	Grodzisk Mazowiecki	5
5	Grójec	1
6	Kozienice	-
7	Lipsko	-
8	Łosice	7
9	Maków Mazowiecki	1
10	Mińsk Mazowiecki	1
11	Mława	5
12	Nowy Dwór Mazowiecki	4
13	Ostrołęka	3
14	Ostrów Mazowiecka	4
15	Piaseczno	2
16	Płock	16
17	Płońsk	4
18	Przysucha	3
19	Pułtusk	5
20	Radom	2
21	Siedlce	6
22	Sochaczew	2
23	Sokołów Podlaski	2
24	Warszawa	3
25	Wyszków	9
	Razem	90

1.1.1.3. Działania w zakresie kontroli występowania zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej

W celu obserwacji pojawu osobników dorosłych stonki kukurydzianej, inspektorzy WIORiN w Warszawie prowadzili monitoring za pomocą wabiących pułapek feromonowych, wystawionych na terenie województwa mazowieckiego. Działania monitorujące prowadzone były przez pracowników Inspekcji od końca czerwca do połowy października zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora „Wytyczne do prowadzenia monitoringu występowania oraz identyfikacji zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej (*Diabrotica virgifera* Le Conte)”. Pierwsze pułapki zostały wystawione na początku lipca, głównie na plantacjach kukurydzy prowadzonych w monokulturze, a także zlokalizowanych przy trasach komunikacyjnych i przy lotnisku Okęcie w Warszawie. Przed rozpoczęciem okresu prowadzenia działań monitoringowych, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie zakupił i przekazał do swoich oddziałów terenowych 122 zestawy pułapek feromonowych. W sumie w roku 2011 pułapki do odłowu samców zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej na terenie całego województwa wystawiono w 60 lokalizacjach o łącznej powierzchni 412,24 ha, które regularnie lustrowano. Ogółem wykonano 591 lustracji na powierzchni 872 ha. Pierwszy osobnik został odłowiony w dniu 26.07.2011 r., w miejscowościach Młochów gmina Nadarzyn, powiat pruszkowski.

Kolejne wykrycia organizmu miały miejsce w dniu 26.08.2011 r., w miejscowości Borki, gmina Tczów, powiat zwoleński, w dniu 29.08.2011 r. w miejscowości Brzeźnica, gmina Kozienice, powiat kozienicki oraz w dniu 09.09.2011 r. w miejscowości Wola Pawłowska, gmina Solec, powiat lipski. W sumie odłowiono 16 osobników stonki kukurydzianej w sezonie wegetacyjnym 2011 r.

W związku z nowym wykryciem na terenie powiatu pruszkowskiego i powiatu łukowskiego (województwo lubelskie) zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie zgłosił propozycję, włączenia do strefy ryzyka od 2012 roku nowych powiatów z województwa mazowieckiego. Są to następujące powiaty: pruszkowski, grodziski, warszawsko zachodni, żyrardowski, łosicki, miński, siedlecki oraz miasta na prawach powiatu Siedlce i miasta stołecznego Warszawa.

1.1.1.4. Uprawa ziemniaków odmian nieodpornych lub o nie ustalonej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum*

Zgodnie z zapisami Traktatu Akcesyjnego, które zostały zawarte w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się grzyba *Synchytrium endobioticum* (Dz. U. Nr 183, poz. 1891, ze zm.) do sadzenia na terytorium Polski przez okres 10 lat od dnia uzyskania akcesji do UE, dopuszcza się wyłącznie ziemniaki odmian wpisanych do krajowego rejestru odmian lub wspólnotowego katalogu, o pełnej odporności polowej i laboratoryjnej na grzyba *Synchytrium endobioticum*. Za odmianę odporną, w myśl przepisów ww. rozporządzenia uważa się odmianę, która w badaniach przeprowadzonych zgodnie ze Standardami EPPO, reaguje na porażenie czynnikiem patogenicznym w taki sposób, że nie istnieje możliwość wtórnego porażenia, wykazując pełną odporność laboratoryjną i polową na określone patotypy grzyba *Synchytrium endobioticum*.

Ziemniaki odmian nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum* mogą być uprawiane w Polsce pod warunkiem wydania przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa decyzji o dopuszczeniu uprawy takich ziemniaków, o ile Komisja Europejska również zezwoli na prowadzenie takiej uprawy. Ponadto ziemniaki takich odmian, mogą być wysadzane tylko w miejscu produkcji, które po badaniach, przeprowadzonych przez właściwego terenowo wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, zostało uznane za wolne od tego patogena.

W 2011 r. na potrzeby uprawy przedmiotowych ziemniaków na terenie województwa mazowieckiego zostało uznanych za wolne od grzyba *Synchytrium endobioticum* 15 miejsc produkcji (gospodarstw).

W związku z powyższym do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wpłynęło 15 wniosków dotyczących uzyskania zezwolenia na uprawę ziemniaków odmian nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum*. Ogółem w 2011 r. Główny Inspektor wydał 15 decyzji dotyczących uprawy przedmiotowych ziemniaków.

W 2011 r. ziemniaki odmian nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum* uprawiało 15 producentów (2 – z terenu Oddziału w Płońsku, 12 – z terenu Oddziału w Grodzisku Mazowieckim oraz 1 – z terenu Oddziału w Sochaczewie).

Ogólna powierzchnia uprawy przedmiotowych ziemniaków wynosiła 278,2 ha, z czego cały areal ziemniaków uprawiano z przeznaczeniem do przerobu przemysłowego. Na terenie województwa mazowieckiego uprawiano odmianę Lady Rosetta, Atlantic oraz Smiths Comet.

Ponadto nadzorem objęto Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Oddział w Młochowie prowadzący hodowlę twórczą ziemniaka.

W 2011 r., kontrolą zdrowotności podczas wegetacji objęto wszystkie plantacje, na których były uprawiane ziemniaki odmian nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum*, przeprowadzono również kontrole wizualne bulw po zbiorach. W wyniku przeprowadzonych lustracji, nie stwierdzono objawów grzyba *Synchytrium endobioticum*. Po zakończeniu uprawy, w każdym miejscu produkcji, w którym uprawiano ziemniaki przemysłowe, były prowadzone monitoringowe badania gleby pod kątem występowania ww. patogena – pobrano próbki gleby do badań laboratoryjnych z 10 % powierzchni każdego, uznanego za wolne od grzyba *Synchytrium endobioticum*, miejsca produkcji (212 prób).

Dotychczas zakończone badania w tych miejscach produkcji pozwoliły na utrzymanie statusu tych miejsc. Tabela nr 1.5. zawiera szczegółowe dane dotyczące kontroli zdrowotności w uprawach przedmiotowych ziemniaków.

Tabela 1.5. Dane dotyczące przeprowadzonych kontroli zdrowotności upraw ziemniaków nieodpornych lub o niestabilnej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum* w 2011 roku.

Oddział	Liczba kontroli zdrowotności w trakcie wegetacji	Liczba kontroli zdrowotności bulw po zbiorach	Próbki gleby pobrane do badań laboratoryjnych (monitoringowo - z 10 % powierzchni miejsca produkcji)			Wyniki
			Liczba próbek pobranych	Liczba próbek przebadanych	Liczba próbek w trakcie badań	
Grodzisk Mazowiecki	24	14	195	195	-	negatywne
Płońsk	2	2	11	11	-	negatywne
Sochaczew	1	1	6	6	-	negatywne
Razem	27	17	212	212	-	negatywne

1.2. Kontrola występowania organizmów niekwarantannowych

1.2.1. Ocena stanu fitosanitarnego roślin uprawnych na terenie województwa mazowieckiego w roku 2011

W roku 2011 rejestracja, tj. ocena występowania ważnych gospodarczo chorób i szkodników roślin uprawnych, prowadzona była przez wszystkie 25 jednostek Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie. Dane z rejestracji tych organizmów są wykorzystywane do opracowania informacji o stanie zdrowotności upraw w roku sprawozdawczym. Zakres obserwowanych agrofagów (29 agrofagów) został ustalony w oparciu o strukturę roślin ważnych gospodarczo dla poszczególnych rejonów województwa. Wyniki obserwacji agrofagów, przekazywane są do Zakładu Metod Prognozowania i Rejestracji Agrofagów Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu. Stanowią materiał źródłowy dla tworzonej komputerowej bazy danych, pozwalają na uchwycenie dynamiki zmienności w nasileniu występowania poszczególnych agrofagów oraz stanowią podstawę dla prognozowania ich pojawu w latach następnych.

Obserwacje występowania organizmów niekwarantannowych wykorzystywane są również przy prowadzeniu sygnalizacji. Sygnalizacja terminów wykonywania zabiegów zwalczających agrofagi ma na celu wspomaganie decyzji posiadaczy roślin i produktów roślinnych o potrzebie i terminie wykonania takich zabiegów. Jednostki organizacyjne WIORiN informują podmioty o czasie i sposobie zwalczania agrofagów niekwarantannowych wydając komunikaty sygnalizacyjne umieszczane w Internetowym Systemie Sygnalizacji Agrofagów. W 2011 roku zwolnionych zostało 47 rodzajów komunikatów.

ROŚLINY ROLNICZE

W 2011 roku w uprawach pszenicy ozimej na terenie województwa odnotowano zmniejszone nasilenie występowania **mączniaka prawdziwego zbóż i traw** w porównaniu do roku ubiegłego. Średni procent porażenia roślin wynosił 10% (w roku 2010 – 15,5%). Choroba występowała powszechnie w uprawach pszenicy ozimej. Do obszarów gdzie mączniak prawdziwy zbóż i traw wystąpił w większym nasileniu należały powiaty łosicki - 30% i kozienicki 20% również w powiecie przysuskim -16% zanotowano porażenie silniej wykraczające ponad średnią województwa, lokalnie sięgające nawet 54%. Powiaty, w których obserwowano mniejsze nasilenie choroby to teren, na którym obserwacje prowadzą oddziały Siedlce, Sochaczew i Warszawa. W powiecie mławskim i żuromińskim prowadzone obserwacje nie wykazały w tym roku występowanie objawów choroby w uprawach pszenicy. Obserwowano zmniejszone nasilenie występowania **septoriozy paskowanej liści pszenicy** w pszenicy ozimej w porównaniu do roku ubiegłego, które wynosiło 11% porażonych roślin pszenicy (w roku 2010 ok. 22%). Septorioza paskowana liści pszenicy wystąpiła w wyższym nasileniu na plantacjach pszenicy ozimej, zlokalizowanych w następujących powiatach: mińskim, łosickim, sokołowskim, węgrowskim i wynosiła średnio 19,3%, lokalnie nawet do 100% porażonych kłosów. Najniższe nasilenie choroby na poziomie 1-2% odnotowano w powiatach należących do Oddziału Maków Mazowiecki i Kozienice. Objawów choroby przy prowadzonych obserwacji nie stwierdzono na plantacjach zlokalizowanych w powiatach radomskim, sochaczewskim i żyrardowskim.

Znacznie spadło także nasilenie **rdzy brunatnej pszenicy** w stosunku do roku 2010 i średnio w skali województwa choroba spowodowała porażenie ok. 3 % źdźbeł pszenicy ozimej (w roku 2010 – 9%). Do rejonów gdzie porażenie chorobą było najwyższe – 6-7% zaliczyć należy powiaty zlokalizowane na zachodzie i południu województwa (płocki sierpecki, gostyniński oraz radomski i przysuski). Prowadzone obserwacje nie wykazały zagrożenia chorobą w uprawach pszenicy zlokalizowanych na wschodniej stronie

województwa w powiatach mińskim ostrowskim i siedleckim. Bardzo podobne rozmieszczenie choroby obserwowano również w latach ubiegłych.

Nasilenie porażenia **lamliwością podstawy źdźbła** stopniowo spada w porównaniu do 2009 i 2010 roku, gdy utrzymywało się na poziomie 3% w 2011 roku wynosiło średnio dla województwa mazowieckiego 2 %. W pasie wschodnim województwa przebiegającym przez następujące powiaty: przasnyski, makowski, ostrowski, sokołowski, węgrowski i siedlecki oraz w części południowo - zachodniej biegnącej przez powiaty szydlowiecki, przysuski, radomski, żyrardowski i sochaczewski procent porażenia był równy lub niższy od średniej. Jedynie na plantacjach pszenicy ozimej w powiatach wchodzących w skład Oddziału Płock i Łosice choroba wystąpiła w nasileniu wyższym od średniej – 5 i 6%. Lokalnie najwyższy poziom porażenia odnotowano również w tych dwóch oddziałach i wynosił on 10%.

Tegoroczne warunki pogodowe chłodna, deszczowa wiosna i lato przyczyniły się do występowania zmniejszonej populacji szkodników zasiedlających plantacje pszenicy. **Mszycy czeremchowo- zbożowa** w 2011 roku opanowała średnio 3 % źdźbeł pszenicy ozimej i jest to wartość niższa o ok.0,6 % w porównaniu do roku ubiegłego. Identyczną proporcję obserwowano porównując lata 2009 i 2010. Tereny, na których w roku 2011 przy prowadzeniu obserwacji nie stwierdzono występowania szkodnika należą do oddziałów Mińsk Mazowiecki, Siedlce i Sokołów Podlaski. Również w roku 2010 na tych terenach populacja mszycy czeremchowo- zbożowej była znikoma. Porażenie plantacji na poziomie średniej i nieznacznie poniżej notowano w powiatach: płockim, sierpeckim, gostynińskim, ciechanowskim, lipskim i przysuskim. Do rejonów, w których szkodliwość mszycy była większa wykraczając ponad średnią maksymalnie do 9 % porażenia należał powiat pułtusk.

Szkodliwość **skrzypionek** wynosiła średnio dla województwa 4% uszkodzonych źdźbeł pszenicy i była niższa od wartości ubiegłorocznej o 2,3% i w porównaniu 3 lat jest to wartość najniższa. Mniejsze nasilenie szkodnika (poniżej średniej) notowano w powiatach kontrolowanych przez oddziały Mińsk Mazowiecki, Sokołów Podlaski, Radom, Łosice i Przysucha. Na poziomie średniej występowanie szkodnika stwierdziły oddziały Pułtusk i Siedlce. Brak porażenia roślin przez szkodnika został odnotowany przez Oddział Sochaczew. Problem ze szkodnikiem, którego populacja wyrządziła straty powodując porażenie na poziomie 11 i 12% stwierdzały oddziały Płońsk i Mława.

Na terenie województwa tylko w nielicznych powiatach notowano występowanie **pryszczarka zbożowca**. Jednakże, średnio w skali województwa, uszkodzenia źdźbeł pszenicy ozimej spowodowane przez larwy tego szkodnika wynosiły 1%. Lokalnie większą liczebność szkodnika odnotowano jak w roku ubiegłym w powiecie szydlowieckim i przysuskim (L 3%). Zestawienie występowania agrofagów porażających pszenicę na przełomie trzech lat prezentuje wykres 1.3.

Na plantacjach kukurydzy w całym województwie notowano uszkodzenie roślin spowodowane występowaniem **omacnicy prosowianki** na poziomie 4% (w roku ubiegłym 5,5%). Większe nasilenie szkodnika notowano na plantacjach zlokalizowanych w południowych rejonach - powiaty: radomski, kozienicki, zwoleński, szydlowiecki i przysuski – maksymalnie do – 17%, lokalnie nawet do 30%. W pozostałych powiatach nasilenie szkodnika oscylowało od 1,5 do 4%. Natomiast w przeważającej części północno -wschodniej województwa (powiaty: garwoliński, miński, makowski, przasnyski, ostrołęcki, mławski i żuromiński) nie stwierdzono występowania szkodnika na plantacjach kukurydzy.

Uszkodzenia spowodowane przez **ploniarkę zbożówkę** w 2011 roku kształtowało się na poziomie średnio 3% i było wyższe niż obserwowane w roku ubiegłym o średnio 1,3%. Jedynie w powiatach, na których obserwacje prowadzone były przez Oddział Radom stwierdzono znaczne porażenie plantacji przez szkodnika sięgające 22% a nawet na lokalnie do 50%. Zestawienie występowania agrofagów porażających kukurydzę na przełomie trzech lat prezentuje wykres 1.4.

Na plantacjach ziemniaka w roku 2011 roku zaobserwowano znacznie zwiększenie występowanie **zarazy ziemniaka**, kształtujące się średnio dla województwa mazowieckiego na poziomie 17%, co w porównaniu do roku 2010 jest wyższe o 8%. Nasilenie choroby było największe w następujących powiatach: wyszkowskim – 21%, białobrzeskim - 28%, łosickim

– 39%, mławskim i żuromińskim - 46% (lokalnie nawet do 100% porażenia plantacji). Nasilenie choroby zbliżone do średniej województwa dotyczyło następujących powiatów: pułuskim – 11%, płońskim - 13%, sokołowskim i węgrowskim – 13% oraz piaseczyńskim - 17%. W pozostałych powiatach, dla których prowadzona była obserwacja tego agrofaga porażenie zarazą ziemniak oscyloowało w granicach 1-8%. W powiatach obsługiwanych przez Oddział Maków Mazowiecki w sezonie wegetacyjnym 2011 nie stwierdzono objawów wskazujących na porażenie przez tego agrofaga.

Na plantacjach ziemniaków poziom liczebności **stonki ziemniaczanej** spadł nieznacznie w porównaniu z rokiem ubiegłym. Średnio na terenie województwa mazowieckiego szkodnik spowodował uszkodzenie 5% roślin, tj. o ok. 0,8% mniej niż w roku 2010. Najwięcej uszkodzonych roślin stwierdzono w powiatach: pułuskim -15% i płońskim - 14%. Powyżej średniej województwa szkodnik notowany był również w powiatach: radomskim i zwoleńskim – 9%, białobrzeskim, ciechanowskim, kozienickim, mławskim, żuromińskim, i wyszkowskim – 8% oraz w powiatach kontrolowanych przez Oddział Grodzisk Mazowiecki – 7% i Mińsk Mazowiecki – 6%. Najmniejsze uszkodzenia roślin na poziomie 1% s stonka ziemniaczana spowodowała w powiatach wchodzących w skład oddziałów Garwolin, Maków Mazowiecki, Nowy Dwór Mazowiecki, Sochaczew i Sokołów Podlaski.

W 2011 wzorem roku ubiegłego roku lustracjom poddano towary magazynowane (bulwy ziemniaka) stwierdzając wystąpienie głównie **parcha zwykłego ziemniaka** i **fuzarioz** (m. in. sucha zgnilizna bulw ziemniaka). Występowanie chorób było powszechne na terenie województwa i kształtowało się na poziomie odpowiednio 5% i 3%. Zestawienie występowania agrofagów porażających ziemniaka prezentuje wykres 1.5.

Na plantacjach rzepaku ozimego istotnym szkodnikiem dla tej uprawy jest **ślodyszek rzepakowy**, który wystąpił w znacznie mniejszym nasileniu w porównaniu z rokiem ubiegłym, tj. średnio 3% (w roku 2010 – 5,6%). Najwięcej uszkodzonych pąków odnotowano w powiatach kontrolowanych przez oddziały Siedlce - 12% i Płońsk -9%. Najmniej uszkodzonych pąków kwiatowych zanotowano w powiatach sochaczewskim, żyrardowskim, sokołowskim i węgrowskim -1% porażenie.

Z analizy występowania **chowaczy** w uprawach rzepaku ozimego wynika, iż występowanie szkodników w porównaniu do roku poprzedniego utrzymało się na porównywalnym poziomie około 2%, za wyjątkiem chowacza podobnika, który wystąpił w nasileniu nieznacznie większym. Średnie uszkodzenia roślin wynosiły odpowiednio dla: **chowacza czterozębnego** – 2% (w roku 2010 – 2%), **chowacza brukwiaczka** – 2% (w roku 2010 – 2%) uszkodzonych roślin, dla **chowacza podobnika** 3–% (w roku 2010 - 4,8%) uszkodzonych łuszczyń. Dość dużą szkodliwość spowodowaną przez chowacze odnotowano na plantacjach rzepaku zlokalizowanych powiecie: płońskim 10% i 12% lokalnie do 14%.

Porażenie roślin **suchą zgnilizną krzyżowych** w porównaniu z rokiem 2010 zmniejszyło się o 0,8% i wynosiło średnio – 2 % (w roku 2010 – 2,8 %). Najwięcej roślin z objawami choroby obserwowano w powiecie plocki, gostynińskim i sierpeckim - 6% porażenia, lokalnie dochodzące nawet do 10%. Powyżej średniej wojewódzkiej porażenie odnotował również Oddział Ciechanów - 3%. W pozostałych powiatach prowadzących obserwacje na roślinach rzepaku choroba ta nie powodowała większego porażenia. Zestawienie występowania agrofagów porażających rzepak na przełomie trzech lat prezentuje wykres 1.6.

ROŚLINY WARZYWNICZE

W uprawach ogórków gruntowych **mączniak rzekomy dyniowatych** spowodował, średnio w skali województwa, porażenie ok. 5% roślin i było ono nieznacznie wyższe w porównaniu do roku ubiegłego, gdy notowano 4%. Największe straty choroba wyrządziła w uprawach zlokalizowanych na południu województwa, w powiecie kozienickim, gdzie średni procent porażenia wynosił 13%, a lokalnie sięgał nawet 25%. Na terenie kontrolowanym przez dwa oddziały, Oddział Warszawa i Mińsk Mazowiecki prowadzone obserwacje nie wykazały porażenia plantacji przez tego agrofaga. W pozostałych powiatach, dla których

prorowadzone były obserwacje poziom porażenia nie przekroczył średnie wojewódzkiej. **Kanciasta plamistość** spowodowała w 2011 roku porażenie średnio – 6% liści ogórka, lokalnie aż do 30%, w 2010 roku nasilenie choroby wynosiło 4,2%. Zwiększony procent porażenia przez choroby grzybowe w sezonie wegetacyjnym 2011 jest prawdopodobnie spowodowany zaistniałymi warunkami pogodowymi. Zestawienie występowania agrofagów porażających ogórka gruntowego na przełomie trzech lat prezentuje wykres 1.7.

Mączniak rzekomy cebuli wystąpił w nasileniu średnio 3% i jest to o 2,5% mniej w porównaniu z rokiem 2010. Najsilniej choroba wystąpiła na południu województwa w powiecie białobrzeskim, gdzie średnie porażenie kształtowało się na poziomie 7%, lokalnie osiągając nawet 20%.

W roku 2011 liczebność **polyńnicy marchwiarki**, która średnio w województwie wynosiła 3% uległa podwojeniu w porównaniu do roku ubiegłego. Jednakże obserwacje prowadzone były tylko przez dwa oddziały – Grodzisk Mazowiecki i Piaseczno.

Uszkodzenia spowodowane żerowaniem gąsienic **bielinka kapustnika** wynosiły w 2011 roku 4% i były nieznacznie niższe w stosunku do roku ubiegłego o 4,7%. Występowanie **mszycy kapuścianej** na terenie województwa mazowieckiego 5% porażenie roślin również nieznacznie różniło się od poziomu zaobserwowanego w roku poprzednim 2010 - 4,9%. Jedynie na plantacjach rozmieszczonych w powiecie płońskim porażenie osiągnęło zdecydowanie wyższy poziom 12% lokalnie dochodząc do 14%.

ROŚLINY SADOWNICZE I TRUSKAWKI

Porażenie owoców jabłoni przez **parcha jabłoni** w 2011 roku wynosiło średnio w skali województwa 3% i było to porażenie niższe o 6,7% w porównaniu do roku ubiegłego (w roku 2010 – 9,7 %). Co mogło być spowodowane prowadzeniem zintensyfikowanej ochrony sadów jabłoniowych w celu minimalizacji strat będących konsekwencją częstych infekcji parcha jabłoni zaistniałych w wyniku sprzyjających warunków pogodowych. Większe porażenie owoców stwierdzono w powiatach położonych na terenach zachodnich województwa – Oddział Płock 7%. Na poziomie powyżej średniej choroba porażała również sady w powiatach białobrzeskim, kozienickim, ostrowskim -5% porażenie oraz przysuskim, szydlowieckim, radomskim i zwoleńskim - 4%.

Szkody spowodowane w sadach śliwowych przez **owocówkę śliwkóweczkę** wynosiły średnio 7% uszkodzonych owoców śliw, wzrost w stosunku do roku 2010 jest nieznaczny, kiedy odnotowano 5%. Jedynie w powiecie płońskim notowano wyższe sięgające 12% porażenie

W 2011 roku nie wystąpiło za to znaczne porażenie drzew pestkowych przez **brunatną zgniliznę**, które średnio wynosiło 6% dla wiśni z najwyższą lokalną wartością 30%. W roku ubiegłym średnia wynosiła 18,5%, z lokalną wartością sięgającą 80%.

W 2011 roku porażenie owoców truskawki przez **szarą pleśń** wynosiło średnio 6% i było niższe niż stwierdzone nasilenie choroby w roku 2010, kiedy to średni procent porażenia owoców kształtował się na poziomie 10,5%. Choroba największe straty spowodowała na plantacjach zlokalizowanych na terenie, na którym obserwacje prowadzone były przez inspektorów Oddziału Płońsk-10% i Płock-9%, lokalnie do 20%. Zestawienie występowania agrofagów porażających rośliny sadownicze i truskawkę na przełomie trzech lat prezentuje wykres 1.8.

INNE

W sezonie wegetacyjnym 2011 roku, w ramach rejestracji ogólnej prowadzono monitoring występowania roślin z rodzaju *Ambrosia* spp. (gat. występujące w Polsce, tj. *Ambrosia artemisiifolia* L., *Ambrosia pilostachya* D.C., *Ambrosia trifida* L.) jako chwastów stanowiących potencjalne zagrożenie dla roślin uprawnych, w celu ustalenia rejonów występowania tych chwastów i określenia ich zasięgu. W sezonie wegetacyjnym 2011 roku wykonano 266 lustracje w poszukiwaniu chwastów z rodzaju *Ambrosia* spp. Obserwacjami

objęto zarówno pola upraw roślin rolniczych, warzywnych, plantacje sadownicze, ale również łąki i pastwiska, tereny zielone, jak i tereny pozarolnicze, np.: stanowiska przydrożne, nieużytki, siedliska ruderalne. W wyniku przeprowadzonych lustracji wykonywanych przez 23 oddziały terenowe w 2011 roku inspektoraty nie stwierdzili ognisk występowania roślin z rodzaju *Ambrosia* spp. na terenie województwa mazowieckiego. Średni procent porażenia roślin uprawnych przez choroby i szkodniki w 2011 roku na terenie poszczególnych oddziałów (rejestracja agrofagów ważnych w woj. mazowieckim) prezentuje tabela 1.6.

Tabela 1.6. Średni procent porażenia roślin uprawnych przez choroby i szkodniki w 2011 roku na terenie poszczególnych oddziałów (rejestracja agrofagów ważnych w woj. mazowieckim).

agrofag	Białobrzegi		Ciechanów	Garwolin	Grodzisk Mazowiecki	Grójec	Kozienice	Lipsko	Łosice	Maków Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	Mława	Nowy Dwór Mazowiecki	Ostrołęka	Ostrow Mazowiecki	Piaseczno	Plock	Pińsk	Przysucha	Pułtusk	Radom	Siedlce	Sochaczew	Sokołowski	Warszawa	Wyszaków	WÓRIN
Lp.	oddział																										
1	Mięczniak prawdziwy zbóż i traw <i>Erysiphe graminis</i> 1 pszenica ozima	6/1 (L.8)				20/1 (L.25)	7/11 (L.10)	30/1 (L.30)	0/0	8/1 (L.20)	11/1 (L.17)				9/1 (L.15)		6/1 (L.45)	11/1 (L.13)	16/1 (L.54)	9/1 (L.15)	11/1 (L.40)	2/1 (L.6)	1/1 (L.1)	11/1 (L.50)	2/1 (L.4)		10/1 (L.54)
2	Róża brunatna pszenicy <i>Puccinia recondita</i> f. sp. <i>tritici</i> 2 pszenica ozima	3/1 (L.5)				4/1 (L.7)			1/1 (L.3)	0/0	0/0			0/0		6/1 (L.10)	7/1 (L.4)	7/1 (L.17)	2/1 (L.4)	7/1 (L.30)	0/0	0/0	1/1 (L.1)	2/1 (L.36)		3/1 (L.35)	
3	Septorioza pastkowana liści pszenicy <i>Septoria tritici</i> 3 pszenica ozima					2/1 (L.3)		22/1 (L.30)	1/1 (L.6)	20/1 (L.20)	7/1 (L.10)									0/0	0/0	8/1 (L.15)	0/0 (L.100)			11/1 (L.100)	
4	Zgorzeł podstawy źdźbła pszenicy <i>Gaeumannomyces graminis</i> 4 pszenica ozima	3/1 (L.4)					5/1 (L.5)		0/0	0/0				2/1 (L.4)		5/1 (L.10)	2/1 (L.4)	2/1 (L.4)	2/1 (L.4)	2/1 (L.6)	4/1 (L.12)	0/1 (L.1)	0/0 (L.2)	1/1 (L.1)		2/1 (L.12)	
5	Łanliwość podstawy źdźbła <i>Pseudocercospora</i> <i>herpotrichoides</i> 5 pszenica ozima	3/1 (L.5)				4/1 (L.5)		6/1 (L.10)	0/0	4/1 (L.5)				2/1 (L.3)		5/1 (L.10)	2/1 (L.4)	2/1 (L.4)	3/1 (L.5)	2/1 (L.5)	1/1 (L.2)	1/1 (L.1)	1/1 (L.1)			2/1 (L.10)	
6	Fuzariozy zbóż <i>Fusarium</i> spp. 6 pszenica ozima	2/1 (L.3)				2/1 (L.3)		3/1 (L.5)	0/0	0/0	0/1 (L.3)			1/1 (L.2)		3/1 (L.12)	5/1 (L.14)	4/1 (L.6)	3/1 (L.10)	6/1 (L.11)	0/1 (L.1)	0/1 (L.1)	0/1 (L.1)	4/1 (L.8)	0/0 (L.30)	3/1 (L.30)	
7	Miszyca czeremchowo zbożowa <i>Rhopalosiphum padi</i> 7 pszenica ozima	2/1 (L.3)					2/1 (L.4)		5/1 (L.6)	0/0	6/1 (L.6)					1/1 (L.2)	1/1 (L.2)	3/1 (L.6)	9/1 (L.15)	4/1 (L.11)	0/0	0/0	0/0		3/1 (L.15)		
8	Skrzypionki <i>Lema</i> ssp. 8 pszenica ozima	9/1 (L.20)						3/1 (L.5)	6/1 (L.4)	1/1 (L.2)	12/1 (L.20)			7/1 (L.31)		5/1 (L.20)	11/1 (L.12)	3/1 (L.6)	4/1 (L.9)	2/1 (L.7)	4/1 (L.8)	0/1 (L.1)	0/1 (L.1)	2/1 (L.6)	5/1 (L.5)	4/1 (L.31)	
9	Pruszczarek zbożowiec <i>Haplodiplosis equestris</i> 9 pszenica ozima	1/1 (L.1)							1/1 (L.1)					1/1 (L.2)		0/0	2/1 (L.3)	2/1 (L.3)	0/0	0/1 (L.1)	0/0	0/0	1/1 (L.1)	1/1 (L.1)	1/1 (L.3)		
10	Ploniatka zbożówka <i>Oscinis frit</i> 10 kukurydza					2/1 (L.5)		4/1 (L.10)	0/0	0/0	3/1 (L.7)			1/1 (L.3)		3/1 (L.6)			2/1 (L.2)	22/1 (L.50)	0/0	0/0	2/1 (L.8)		3/1 (L.50)		
11	Omacznica prosowiarka <i>Pyrausta nubilalis</i> 11 kukurydza					13/1 (L.18)		3/1 (L.10)	0/0	0/0	0/0	1/1 (L.3)		1/1 (L.3)		7/1 (L.30)		9/1 (L.10)	4/1 (L.4)	17/1 (L.30)	1/1 (L.2)	0/0	0/0	5/1 (L.12)		4/1 (L.30)	

agrofag	oddział		Białobrzegi	Ciechanów	Garwolin	Grodzisk Mazowiecki	Grójec	Kozienice	Lipisko	Łosice	Maków Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	Mława Mazowiecki	Nowy Dwór Mazowiecki	Ostrołęka	Ostrów Mazowiecki	Piasечно	Płock	Płońsk	Przysucha	Putusk	Radom	Siedlce	Sochaczew	Sokołów Podlaski	Warszawa	Wyszaków	MORIN
Lp.	Zaraza ziemniaka																											
12	<i>Phytophthora infestans</i> ziemniak		28/II (L40)	1/I (L1)	8/II (L30)	5/I (L5)	4/I (L5)	1/I (L1)	39/II (L100)	0/0	6/I (L10)	6/I (L10)	46/II (L100)	1/I (L1)	3/I (L12)	4/I (L13)	17/I (L30)	3/I (L34)	13/I (L16)	1/I (L3)	11/I (L30)	2/I (L9)	2/I (L2)	1/I (L2)	15/II (L100)	8/II (L15)	21/II (L50)	17/I (L100)
13	Szonka ziemniaczana <i>Leptomyces decemlineata</i> ziemniak		8/I (L12)	8/I (L10)	1/I (L5)	7/I (L7)		8/I (L10)	5/I (L5)	1/I (L1)	1/I (L1)	6/I (L10)	8/I (L20)	1/I (L2)	4/I (L12)	3/I (L5)	4/I (L5)	4/I (L50)	14/I (L17)	4/I (L8)	15/I (L50)	9/I (L60)	2/I (L4)	1/I (L2)	5/II (L60)	8/I (L20)	5/I (L60)	
14	Paruch zwykły ziemniak <i>Streptomyces scabiei</i> ziemniak - bulwy		12/I (L99)		2/I (L4)	2/I (L4)	1/I (L1)	1/I (L1)				5/I (L6)	5/I (L6)	3/I (L10)	5/I (L10)	2/I (L3)	6/I (L12)	6/I (L12)	4/I (L6)	4/I (L6)	10/I (L100)			0/0	0/0		5/I (L100)	
15	Fuzariozy (m. in. sucha zgnilizna bulw ziemniak) <i>Fusarium</i> spp. ziemniak - bulwy					9/I (L13)	1/I (L3)	1/I (L3)						2/I (L2)	3/I (L4)	1/I (L2)		1/I (L1)			3/I (L10)	2/I (L10)			0/0		3/I (L13)	
16	Sucha zgnilizna kapustnych <i>Phoma lingam</i> rzepak ozony		3/I (L4)							2/I (L4)							6/I (L10)	6/I (L10)					1/I (L1)	0/0			2/I (L10)	
17	Stodyszek rzepakowy <i>Meiogerhes aeneus</i> rzepak ozony		5/I (L8)								4/I (L8)		2/I (L3)	4/I (L5)				3/I (L10)	9/I (L10)			12/I (L12)	1/I (L1)	1/I (L6)			3/I (L12)	
18	Chowacz czterozębny <i>Ceutorhynchus quadridens</i> rzepak ozony		4/I (L6)								2/I (L4)		3/I (L6)	0/0				2/I (L5)	10/I (L12)				1/I (L1)	0/0			2/I (L12)	
19	Chowacz brukwiaczek <i>Ceutorhynchus napi</i> rzepak ozony		4/I (L8)								2/I (L5)		2/I (L5)					2/I (L5)	10/I (L11)					0/0			2/I (L11)	
20	Chowacz podobnik <i>Ceutorhynchus assimilis</i> rzepak ozony		5/I (L8)								1/I (L2)		7/I (L10)					3/I (L15)	12/I (L14)				1/I (L1)	1/I (L5)			3/I (L15)	
21	Mączniak rzekomy dyniowatych <i>Pseudoperonospora cubensis</i> ogórek		4/I (L5)					13/II (L25)	3/I (L4)	3/I (L15)	0/0	0/0	3/I (L7)									1/I (L1)			0/0		5/I (L25)	
22	Kanciasta plamistość liści ogórka <i>Pseudomonas syringae</i> ogórek		14/II (L30)					8/I (L15)	3/I (L3)	3/II (L8)	0/0	0/0	4/II (L7)									3/I (L6)	1/I (L1)		15/I (L15)		6/I (L30)	

c.d.

agrofag	oddział		Białobrzegi	Ciechanów	Garwolin	Grodzisk Mazowiecki	Grojec	Kozienice	Lipisko	Losice	Maków Mazowiecki	Minsk Mazowiecki	Mawa	Nowy Dwór Mazowiecki	Ostrołęka	Mazowiecka	Piaseczno	Plock	Płońsk	Przysucha	Pułtusk	Radom	Siedce	Sochaczew	Sokolów Podlaski	Warszawa	Wyszaków	WORN
Lp.																												
23	Mączniak rzekomy cebuli <i>Peronospora destructor</i> cebula	7/1 (L20)	1/1 (L5)	5/1 (L5)	4/1 (L4)	4/1 (L4)	4/1 (L4)	5/1 (L8)					4/1 (L5)											1/1 (L3)				3/1 (L20)
24	Białinak kapustnik <i>Pieris brassicae</i> kapusta		1/1 (L1)	1/1 (L1)	4/1 (L9)	4/1 (L9)	5/1 (L8)				0						5/1 (L5)	10/1 (L13)					1/1 (L1)					4/1 (L13)
25	Mazycza kapuściana <i>Diuraphis brassicae</i> kapusta						6/1 (L7)				1/1 (L3)						6/1 (L10)	12/1 (L14)					1/1 (L1)					5/1 (L14)
26	Pobysznica marchwianka <i>Priola rotas</i> marchew			2/1 (L4)													5/1 (L5)											3/1 (L5)
27	Parch jabłoni <i>Pentaria inaequalis</i> jabłoni - owoce	5/1 (L10)	0/0	1/1 (L2)	5/1 (L3)	1/1 (L2)	5/1 (L3)					1/1 (L3)	2/1 (L3)				7/1 (L10)		4/1 (L8)	4/1 (L8)	2/1 (L3)	4/1 (L10)	0/0	1/1 (L1)				3/1 (L10)
28	Owocówka śliwkoweczka <i>Larpeyvesia funebrana</i> śliwa							8/1 (L11)										1/1 (L1)	12/1 (L16)			6/1 (L8)	5/1 (L18)	1/1 (L1)				7/1 (L20)
29	Brunatna zgnilizna drzew pestkowych <i>Monilinia laxa</i> wiśnia								1/1 (L1)			0/0						3/1 (L10)	13/1 (L17)					0/1 (L1)				6/1 (L30)
30	Szara pleśń truskawek <i>Botrytis cinerea</i> truskawka						6/1 (L6)			4/1 (L10)								9/1 (L20)	10/1 (L12)	5/1 (L6)	2/1 (L7)			1/1 (L1)		7/1 (L15)		6/1 (L20)

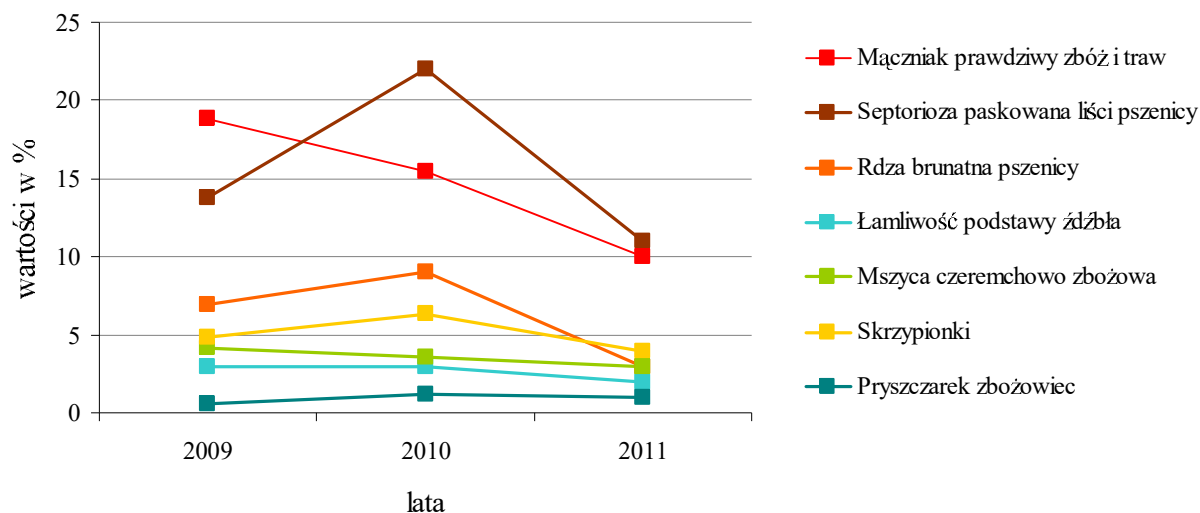
(L) – lokalne porażenie roślin przez choroby lub uszkodzenia roślin przez szkodniki

(I)- stopień nasilenia

 – obserwacje nie były prowadzone głównie ze względu na brak upraw w skali towarowej

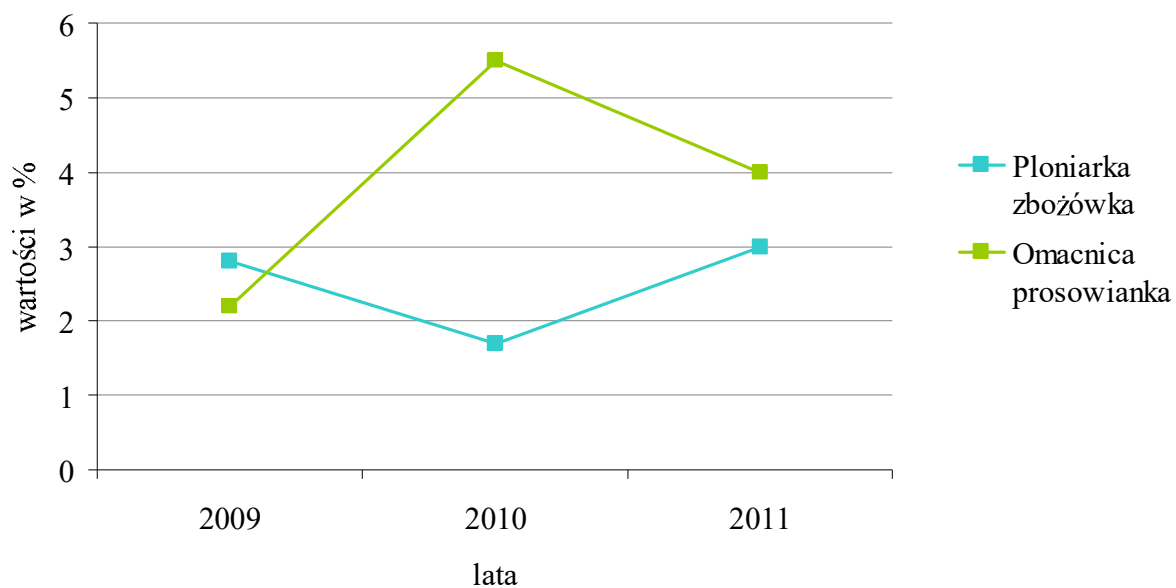
Wykres 1.3. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje pszenicy ozimej w latach 2009-2011.

Średnie nasilenie występowania agrofagów pszenicy ozimej w województwie mazowieckim w latach 2009-2011

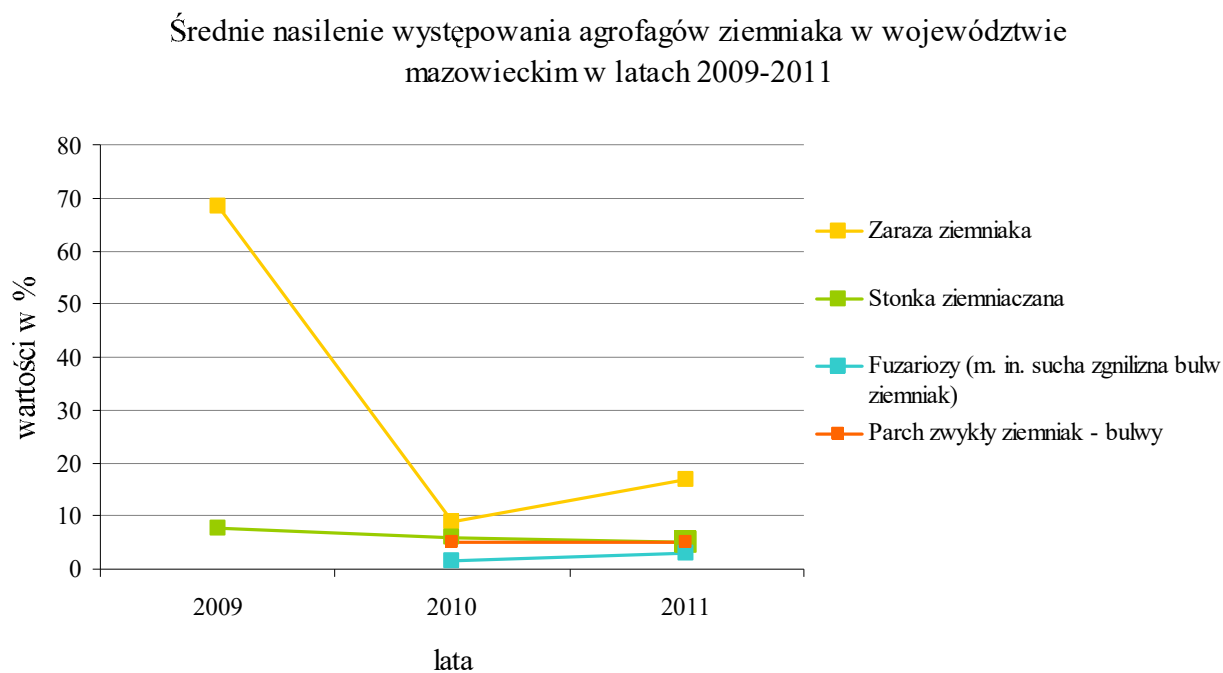
Wykres 1.4. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje kukurydzy w latach 2009-2011.

Średnie nasilenie występowania agrofagów kukurydzy w województwie mazowieckim w latach 2009-2011

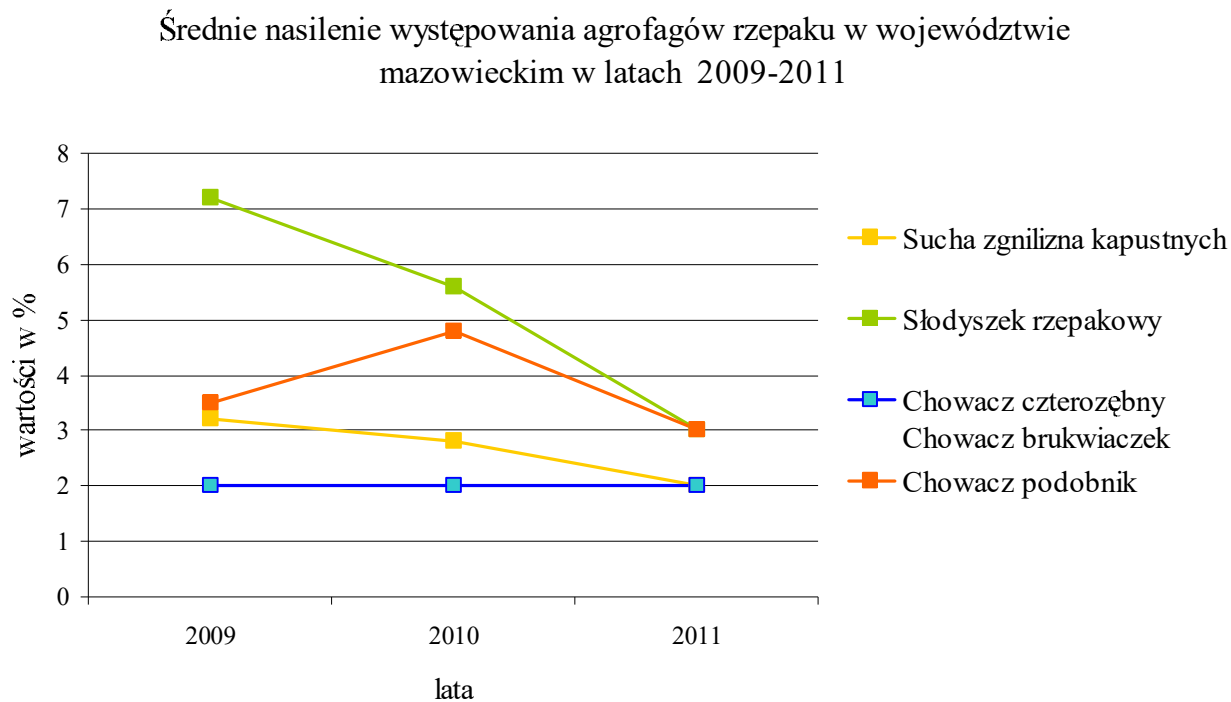

Wykres 1.5. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje ziemniaka w latach 2009-2011.

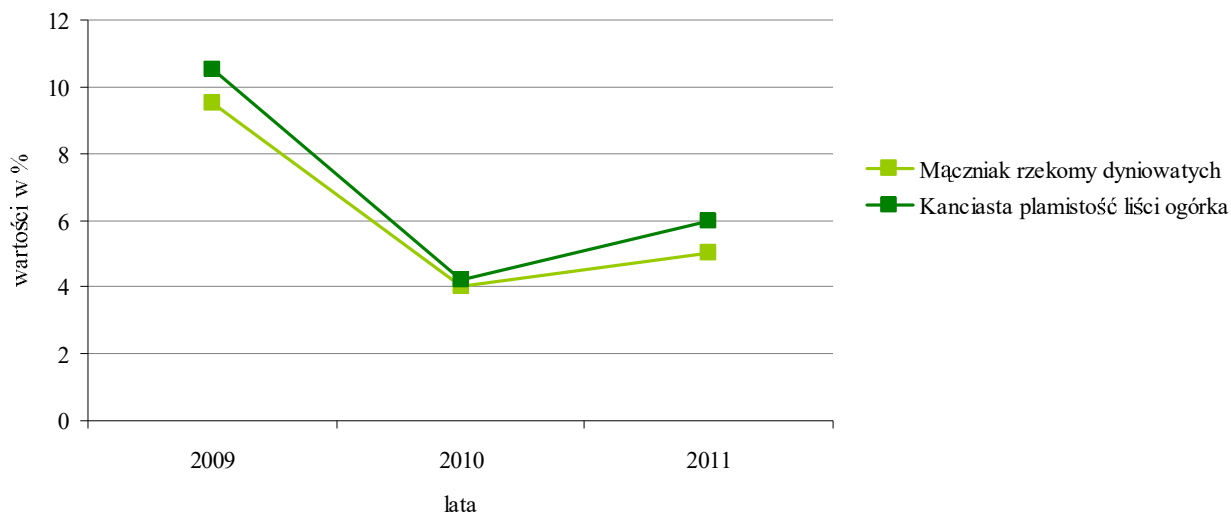

Wykres 1.6. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje rzepaku w latach 2009-2011.

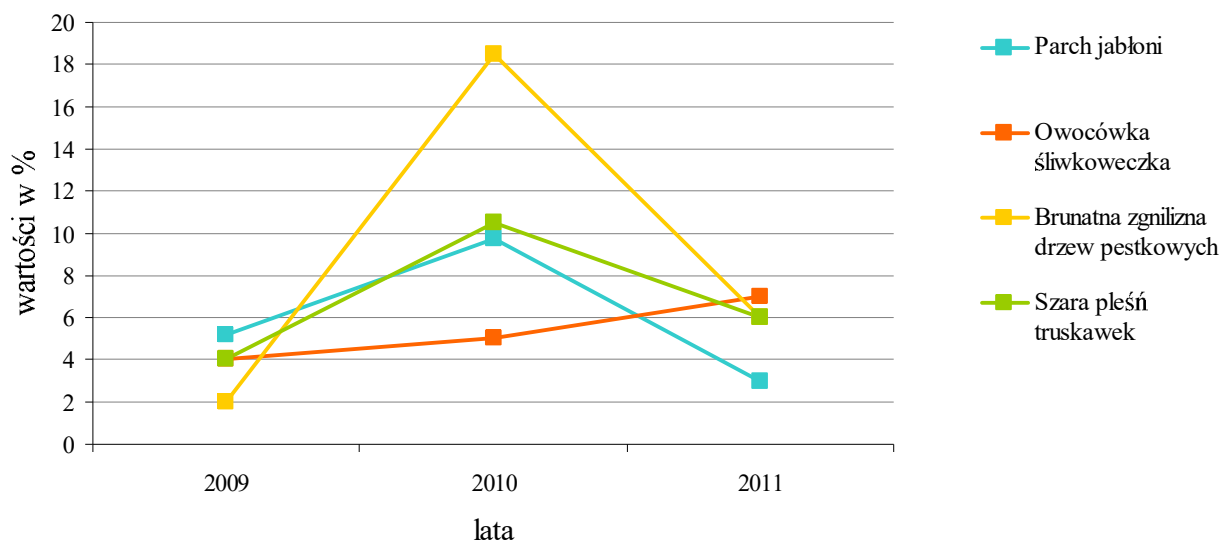
Wykres 1.7. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje ogórka gruntowego w latach 2009-2011.

Średnie nasilenie występowania agrofagów ogórka gruntowego w województwie mazowieckim w latach 2009-2011

Wykres 1.8. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje roślin sadowniczych i truskawki w latach 2009-2011.

Średnie nasilenie występowania agrofagów roślin sadowniczych i truskawki w województwie mazowieckim w latach 2009-2011

1.2.2. Działania podejmowane w ramach współpracy z placówkami naukowymi i badawczymi w 2011 roku.

W 2011 roku jak i w latach ubiegłych Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa prowadził współpracę z placówkami naukowymi w ramach realizowanych przez te instytucje wieloletnich programów badawczych. Zakres i rodzaj podejmowanych działań był przydzielany wybranym oddziałom w sposób umożliwiający najefektywniejsze wykonanie prac w ramach współpracy, a jednocześnie nie wpływający na wykonywanie zadań ustawowych Inspekcji.

Jednym z realizowanych działań była współpraca z Zakładem Technologii Produkcji Roślin Okopowych Oddziałem Bydgoszcz Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowym Instytutem Badawczym w ramach tematu „Monitorowanie zmian w populacji patogena *Rhizoctonia solani* – sprawcy rizoktoniozy korzeni buraka cukrowego”. W ramach tego porozumienia oddziały Ciechanów, Maków Mazowiecki, Mława, Płock i Płońsk prowadziły monitoring plantacji buraka cukrowego w poszukiwaniu roślin porażonych patogenem (lustracjami objęto 46 plantacji).

Oddziały Płońsk, Radom (dla powiatu radomskiego i zwoleńskiego), Sokołów Podlaski i Warszawa opracowywały ankiety dotyczące podstawowych agrofagów w uprawie ziemniaka, prognozowania pojawu łodygowej i liściowej formy zarazy ziemniaka oraz monitoringu form grzyba *Phytophthora infestans* odpornych na fenyloamidy. W ramach tej współpracy pobierano również i przesyłano próby porażonych roślin do Zakładu Nasiennictwa i Ochrony Ziemniaka w Boninie jednostki IHAR-PIB.

Do Zakładu Ochrony i Biotechnologii Roślin, Międzyuczelnego Wydziału Biotechnologii UG i GUM w Gdańsku w ramach pomocy przy prowadzeniu badań nad polską populacją bakterii z rodzaju *Pectobacterium* i *Dickeya* przesyłano pobrane próby liści ziemniaka z objawami czarnej nóżki i bulwy z objawami mokrej zgnilizny. Oddziałami biorącymi udział w realizacji tej współpracy były Oddział Łosice, Siedlce, Grodzisk Mazowiecki, Mława, Sokołów Podlaski, Płock i Wyszków.

Placówką naukową z którą w 2011 roku WIORiN również kontynuował współpracę był Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy. W związku z podjęciem współpracy z Zakładem Wirusologii i Bakteriologii IOR- PIB przy realizacji tematu naukowo-badawczego „Monitorowanie występowania i opracowanie diagnostyki wirusa mop-top ziemniaka (*Potato mop-top virus*, PMTV)” WIORiN przesłał do dalszych badań bulw ziemniaka wykorzystane uprzednio w Laboratorium Wojewódzkim w badaniach na obecność *Cms*.

Wszystkie oddziały prowadziły współpracę z Zakładem Wirusologii i Bakteriologii Instytutu Ochrony Roślin - Państwowym Instytutem Badawczym przy realizacji tematu „Ocena zagrożenia i opracowanie zaleceń ochrony pszenicy i jęczmienia przed chorobami wirusowymi” oraz z Zakładem Entomologii IOR-PIB przy realizacji tematu „Występowanie, szkodliwość i metody ograniczenia strat powodowanych przez łokasia garbatka w uprawach zbóż na terenie Polski” w zakresie lustracji plantacji. Obserwacje prowadzono na 160 plantacjach, wykonując 300 lustracji.

WIORiN przygotował także informacje dotyczącą występowania omacnicy prosowianki w województwie mazowieckim w latach 200-2011 w podziale na jednostki terytorialne inspekcji. Dane zebrane zostały i przesłane do Terenowej Stacji Doświadczalnej IOR-PIB w Rzeszowie.

W ramach w współpracy Wojewódzki Inspektorat proszony był również o wydawanie opinii odnośnie broszury dotyczącej „Strategii zapobiegania odporności słodyszka rzepakowego w Polsce” opracowanej przez Zespół Badawczy IOR – PIB.

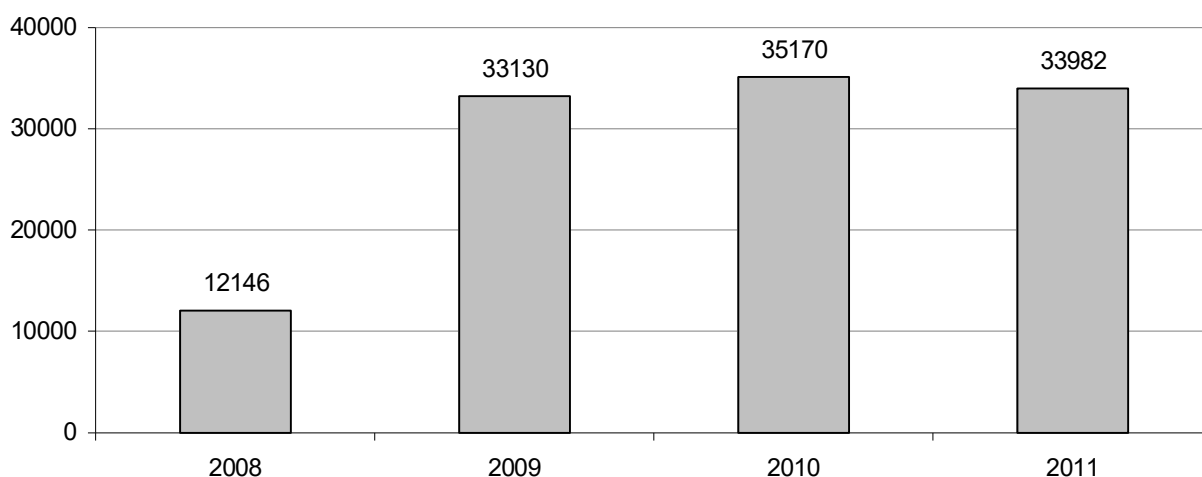
1.3. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami z krajami trzecimi

1.3.1. Kontrola towarów eksportowanych na terenie województwa mazowieckiego

W roku 2011 w jednostkach organizacyjnych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wydano łącznie 33 982 sztuk świadectw fitosanitarnych, w tym:

33 976 sztuk dla eksportu i 6 sztuk dla reeksportu. Liczbę wystawionych świadectw fitosanitarnych w latach 2008–2011 przedstawia wykres 1.9.

Wykres 1.9. Porównanie liczby wystawionych świadectw fitosanitarnych w latach 2008–2011 (w sztukach).

W 2011 roku największą liczbę świadectw fitosanitarnych wystawiono w oddziałach w Grójcu (16 707 szt.), w Piasecznie (4 017 szt.) i Siedlcach (2 625 szt.). Porównanie udziału poszczególnych oddziałów w ogólnej liczbie wystawionych w województwie mazowieckim świadectw przedstawia tabela 1.8.

W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano niewielki spadek wydanych świadectw, który związany jest z ograniczeniami przy eksporcie świeżych warzyw oraz grzybów na rynek Federacji Rosyjskiej, w okresie od 2 czerwca 2011 r. do 9 sierpnia 2011 r. w związku z wystąpieniem w niektórych państwach Unii Europejskiej zagrożenia ze strony bakterii *Escherichia coli*. W trakcie prowadzonych działań związanych z występowaniem bakterii *E. coli* pobrano łącznie 136 prób z czego 51 to próby monitoringowe a 85 zlecone przez producentów warzyw i pieczarek. Liczbę pobranych pod tym kątem prób przedstawia tabela 1.9.

Zakwestionowania towarów roślinnych eksportowanych z terenu województwa mazowieckiego

W 2011 r. wystawiono 2 notyfikacje w odniesieniu do przesyłek zaopatrzonych w świadectwa fitosanitarne wydane przez inspektorów WIORiN w Warszawie (tabela 1.7).

Tabela 1.7. Zestawienie zakwestionowanych przesyłek ze wskazaniem przyczyn.

Kraj kwestionujący	Towar	Przyczyna zakwestionowania	Liczba zakwestionowań
Federacja Rosyjska	owoce świeże - mandarynka	stwierdzenie <i>Ceratitidis capitata</i>	1
Federacja Rosyjska	warzywa świeże	stwierdzenie <i>Frankliniella occidentalis</i>	1

Tabela 1.8. Porównanie liczby wystawionych świadectw fitosanitarnych przez oddziały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie.

Lp.	Oddział	Ilość wydanych świadectw	
		szt	% udział w ogólnej liczbie wystawionych w WIORiN Warszawa świadectw
1	Grójcu	16707	49
2	Piasecznie	4017	12
3	Siedlcach	2625	8
4	Łosicach	2145	6
5	Białobrzegach	2099	6
6	Garwolinie	1741	5
7	Grodzisk Mazowieckim	1628	5
8	Radomiu	977	3
9	Płońsku	768	2
10	Sochaczewie	371	1
11	Warszawie	229	<1
12	Kozienicach	205	<1
13	Ciechanowie	125	<1
14	Lipsku	92	<1
15	Przysusze	90	<1
16	Płocku	62	<1
17	Nowym Dworze Mazowieckim	32	<1
18	Ostrołęce	30	<1
19	Mińsku Mazowieckim	29	<1
20	Sokołowie Podlaskim	7	<1
21	Ostrowi Mazowieckiej	2	<1
22	Makowie Mazowieckim	1	<1
23	Mławie	0	0
24	Pułtusk	0	0
25	Wyszkwie	0	0
	Razem:	33982	100

Tabela 1.9. Porównanie liczby pobranych prób pod kątem *Escherichia coli* (malejąco).

Lp	Oddział	Liczba pobranych prób	Asortyment
1	Radom	25	bakłażan, cukinia, papryka
2	Siedlce	25	pieczarka
3	Warszawa	21	pomidor
4	Łosice	16	pieczarka
5	Przysucha	11	papryka
6	Grodzisk Maz	9	cebula, marchew, burak ćwikłowy, sałata masłowa, kapusta biała
7	Lipisko	9	ogórek, kapusta biała, pomidor, kalafior, brokuł
8	Kozienice	7	ogórek, kapusta biała
9	Garwolin	3	pomidor, kapusta pekińska
10	Grójec	2	kapusta pekińska
11	Nowy Dwór Maz.	2	ogórek
12	Piaseczno	2	pomidor
13	Białobrzegi	1	papryka

Lp	Oddział	Liczba pobranych prób	Asortyment
14	Mińsk Maz	1	pomidor
15	Ostrołęka	1	pomidor
16	Sochaczew	1	marchew
17	Ciechanów	0	-
18	Maków Mazowiecki	0	-
19	Mława	0	-
20	Ostrów Mazowiecka	0	-
21	Płock	0	-
22	Płońsk	0	-
23	Pułtusk	0	-
24	Sokołów Podl	0	-
25	Wyszków	0	-
Razem		136	

Szczegółowe dane dotyczące ilości eksportowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, dla których wystawione zostały dokumenty fitosanitarne zawiera tabela 1.10 oraz tabela 1.11

Tabela 1.10. Szczegółowe dane z ilości eksportowanych i reeksportowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w 2011 roku, dla których wystawione zostały dokumenty fitosanitarne.

Towar	Towar skontrolowany		
	Tony	Ilość sztuk	Metry sześciennie
Inne rośliny / gałęzie z liśćmi, cięte kwiaty i inne / cięte kwiaty	0,000	624790,000	0,000
Inne rośliny / inne / korzenie	2,666	0,000	0,000
Inne rośliny / liście / liście	0,812	0,000	0,000
Inne rośliny / owoce i warzywa / orzechy	37,478	0,000	0,000
Inne rośliny / owoce i warzywa / owoce cytrusowe bez liści i szypułek	11162,842	0,000	0,000
Inne rośliny / owoce i warzywa / owoce cytrusowe z liśćmi i szypułkami	93,810	0,000	0,000
Inne rośliny / owoce i warzywa / owoce południowe - inne	1242,041	0,000	0,000
Inne rośliny / owoce i warzywa / owoce świeże	419537,702	0,000	0,000
Inne rośliny / owoce i warzywa / warzywa świeże	92689,510	15000,000	0,000
Inne rośliny / ziemniaki konsumpcyjne i przemysłowe / ziemniaki konsumpcyjne	6341,590	0,000	0,000
Inne rośliny / ścięte drzewa z liśćmi / ścięte drzewa z liśćmi i gałęziami i szyszkami	0,000	4045,000	0,000
Produkty / drewno i kora / drewno roślin iglastych okorowane	0,000	1830,000	211,761
Produkty / drewno i kora / drewno roślin liściastych okorowane	47,615	2407,000	192,691
Produkty / drewno i kora / inne	0,000	20,000	0,000
Produkty / drewno i kora / kora	103,052	0,000	0,000
Produkty / inne / inne	1367,336	24422,000	359,500

Towar	Towar skontrolowany		
	Tony	Ilość sztuk	Metry sześciennie
Produkty / nasiona / nasiona	47,091	0,000	0,000
Produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / gałęzie bez liści	0,000	1260,000	0,000
Produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / liście suszone	5877,683	0,000	0,000
Produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / pakuły	0,856	0,000	0,000
Produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / siano	1,080	0,000	0,000
Produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / szyszki	3,610	0,000	0,000
Produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / słód	20152,730	0,000	0,000
Produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / włókno	40,431	0,000	0,000
Produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / grzyby mrożone	0,900	0,000	0,000
Produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / grzyby świeże	34059,003	0,000	0,000
Produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / kasza	300,000	0,000	0,000
Produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / mąka	341,961	0,000	0,000
Produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / owoce mrożone	124,400	0,000	0,000
Produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / owoce suszone	161,000	0,000	0,000
Produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / płatki	3,000	0,000	0,000
Produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / susz	371,071	0,000	0,000
Produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / warzywa suszone	191,868	0,000	0,000
Przedmioty / przedmioty / opakowania drewniane	0,000	1154,000	0,000
Przedmioty / przedmioty / przedmioty	963,417	555880,000	0,000
Rośliny do sadzenia / inne / bonsai	0,000	2966,000	0,000
Rośliny do sadzenia / inne / grzybnia	0,006	600,000	0,000
Rośliny do sadzenia / inne / rośliny doniczkowe	0,000	101612,000	0,000
Rośliny do sadzenia / materiał rozmnożeniowy / drzewka	0,000	338040,000	0,000
Rośliny do sadzenia / materiał rozmnożeniowy / nasiona	22,746	76088024,000	0,000
Rośliny do sadzenia / materiał rozmnożeniowy / podkładki wegetatywne	0,000	784000,000	0,000
Rośliny do sadzenia / materiał rozmnożeniowy / rośliny w kulturach tkankowych	0,000	1597505,000	0,000
Rośliny do sadzenia / materiał rozmnożeniowy / sadzonki ukorzone z podłożem	0,000	2006110,000	0,000

Towar	Towar skontrolowany		
	Tony	Ilość sztuk	Metry sześcienne
Rośliny do sadzenia / materiał rozmnożeniowy / sadzonki ukorzenione z podłożem	0,000	1029357,000	0,000
Rośliny do sadzenia / materiał rozmnożeniowy / zrazy	0,000	3000,000	0,000
Rośliny do sadzenia / organy podziemne / bulwy łodygi podziemne	0,000	299,000	0,000
Rośliny do sadzenia / organy podziemne / bulwocebule	0,000	9560,000	0,000
Rośliny do sadzenia / organy podziemne / bulwy	0,015	410406,000	0,000
Rośliny do sadzenia / organy podziemne / cebule	0,790	2772996,000	0,000
Rośliny do sadzenia / organy podziemne / dymka	0,000	769510,000	0,000
Rośliny do sadzenia / organy podziemne / korzenie	0,000	32120,000	0,000
Rośliny do sadzenia / organy podziemne / kłącza	0,000	106909,000	0,000
Razem:	594983,112	87283840,000	763,952

Tabela 1.11. Szczegółowe dane dotyczące ilości eksportowanych w 2011 roku owoców i warzyw

Towar	Ilość wyeksportowanych w 2011 roku owoców i warzyw	
	tony	sztuki
Owoce Razem	419538	0
Jabłoń	379189	0
Grusza	19228	0
Truskawka	4889	0
Śliwa	4467	0
Czereśnia	3144	0
Wiśnia	2932	0
Nektaryna	1382	0
Brzoskwinia	1059	0
Winorośl	677	0
Porzeczka czerwona	106	0
Inne	2465	0
Warzywa Razem	92690	15000
Kapusta pekińska	27735	0
Pomidor	23265	0
Kapusta głowiasta biała	15319	0
Burak ćwikłowy	8724	0
Marchew	6811	0
Cebula	5988	0
Papryka	2017	0
Kalafior	835	3000
Ogórek	623	0
Kapusta czerwona	471	0
Seler korzeniowy	237	0
Kapusta	57	0
Por	29	0
Inne	580	12000
Owoce i Warzywa Razem	512227	15000

1.3.2. Graniczna kontrola fitosanitarna roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, importowanych z krajów trzecich

W 2011 roku inspektorzy Oddziału Granicznego w Warszawie poddali kontroli 4,62 ton, 12 385 113 szt. roślin i produktów roślinnych lub przedmiotów, podlegających granicznej kontroli fitosanitarnej przy wprowadzaniu na terytorium Polski i innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Wydanych zostało:

- **688 decyzji administracyjnych zezwalających** na wprowadzenie na terytorium Polski (i innych państw UE) przede wszystkim:
  - rośliny do sadzenia, (sadzonki roślin ozdobnych, rośliny akwariowe, rośliny w kulturach tkankowych, nasiona, organy podziemne, cebule, kłącza),
  - kwiaty cięte,
  - owoce i warzywa południowe,
  - liście *Ocimum spec.*
- **12 decyzji administracyjnych zakazujących** wprowadzenia na terytorium Polski (i innych państw UE) roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, z powodu:
  - brak świadectwa fitosanitarnego – 6
  - brak dodatkowych deklaracji – 5
  - inne – zakaz wwozu - 1
- **brak decyzji administracyjnych nakazujących.**

Dodatkowo w 2011 roku ocenie poddano (monitoring) **285** przesyłek z roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami, które nie podlegają granicznej kontroli fitosanitarnej. Przesyłki te, zawierały m.in. warzywa i owoce południowe, kwiaty cięte, nasiona kwiatów, warzyw i drzew, zieleń ciętą, liście, które nie należą do towarów regulowanych.

Tabela 1.12. Zestawienie ilości roślin, produktów roślinnych i przedmiotów wprowadzanych na terytorium UE, które zostały poddane granicznej kontroli fitosanitarnej w latach 2010 i 2011.

Jednostka miary	2010 rok	2011 rok	Stosunek wolumenu towarów roślinnych zaimportowanych w roku 2010 do roku 2011
tony	7,40	4.62	spadek o ok. 37,5 %
sztuki *)	14642437	12385113	spadek o ok. 15,4 %
m ³	0	0	-

*) bez opakowań drewnianych aktualnie używanych do transportu towarów

Tabela 1.13. Zestawienie liczby decyzji administracyjnych dotyczących postępowania z roślinami, produktami roślinnymi przedmiotami pochodzącymi z państw trzecich, wydanych w latach 2010 i 2011.

Rodzaj decyzji	2010 rok	2011 rok	Stosunek ilości decyzji granicznych, wydanych w roku 2010 do roku 2011
decyzje zezwalające na wprowadzenie na terytorium Polski (i państw UE)	901	688	spadek o ok. 23,6 %
decyzje zakazujące wprowadzenia na terytorium Polski (i państw UE)	22	12	spadek o ok. 45,4 %

Tabela 1.14. Asortyment i wolumen skontrolowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów.

Asortyment	Ilość towaru skontrolowana na granicy			W tym ilość towaru objęta decyzjami zezwalającymi na wwóz			W tym ilość towaru objęta decyzjami zakazującymi na wwóz		
	Tony	Sztuki	m3	Tony	Sztuki	m3	Tony	Sztuki	m3
Inne rośliny	0,67	1128312	0	0,67	1128312	0	0	0	0
Gałęzie z liśćmi, cięte kwiaty i inne	0	1128312	0	0	1128312	0	0	0	0
Cięta zieleń	0	300	0	0	300	0	0	0	0
Cięte kwiaty	0	1128012	0	0	1128012	0	0	0	0
Liście	0,38	0	0	0,38	0	0	0	0	0
Liście	0,38	0	0	0,38	0	0	0	0	0
Owoce i warzywa	0,29	0	0	0,29	0	0	0	0	0
Owoce cytrusowe zez liści i szypulek	0,11	0	0	0,11	0	0	0	0	0
Owoce południowe – inne	0,07	0	0	0,07	0	0	0	0	0
Warzywa świeże	0,11	0	0	0,11	0	0	0	0	0
Rośliny do sadzenia	3,95	11256801	0	3,95	11250749	0	0,01	6052	0
Inne	0	2044496	0	0	2044496	0	0	0	0
Rośliny akwariowe	0	2044486	0	0	2044486	0	0	0	0
Rośliny doniczkowe	0	10	0	0	10	0	0	0	0
Materiał rozmnożeniowy	3,95	9206985	0	3,94	9201045	0	0,01	5940	0
Nasiona	3,95	0	0	3,94	0	0	0,01	0	0
Rośliny w kulturach tkankowych	0	36738	0	0	36676	0	0	62	0
Sadzonki nieukorzenione	0	8092959	0	0	8092888	0	0	71	0
Sadzonki ukorzenione bez podłoża	0	37628	0	0	34478	0	0	3150	0
Sadzonki ukorzenione z podłożem	0	1037003	0	0	1037003	0	0	0	0
Zrazy	0	2657	0	0	0	0	0	2657	0
Organy podziemne	0	5320	0	0	5208	0	0	112	0
Bulwy	0	445	0	0	420	0	0	25	0
Cebule	0	1227	0	0	1200	0	0	27	0
Korzenie	0	252	0	0	252	0	0	0	0
Kłącza	0	3396	0	0	3336	0	0	66	0
Ziemia	0	0	0	0	0	0	0,01	0	0
Razem:	4,62	12385113	0	4,61	12379061	0	0,02	6058	0

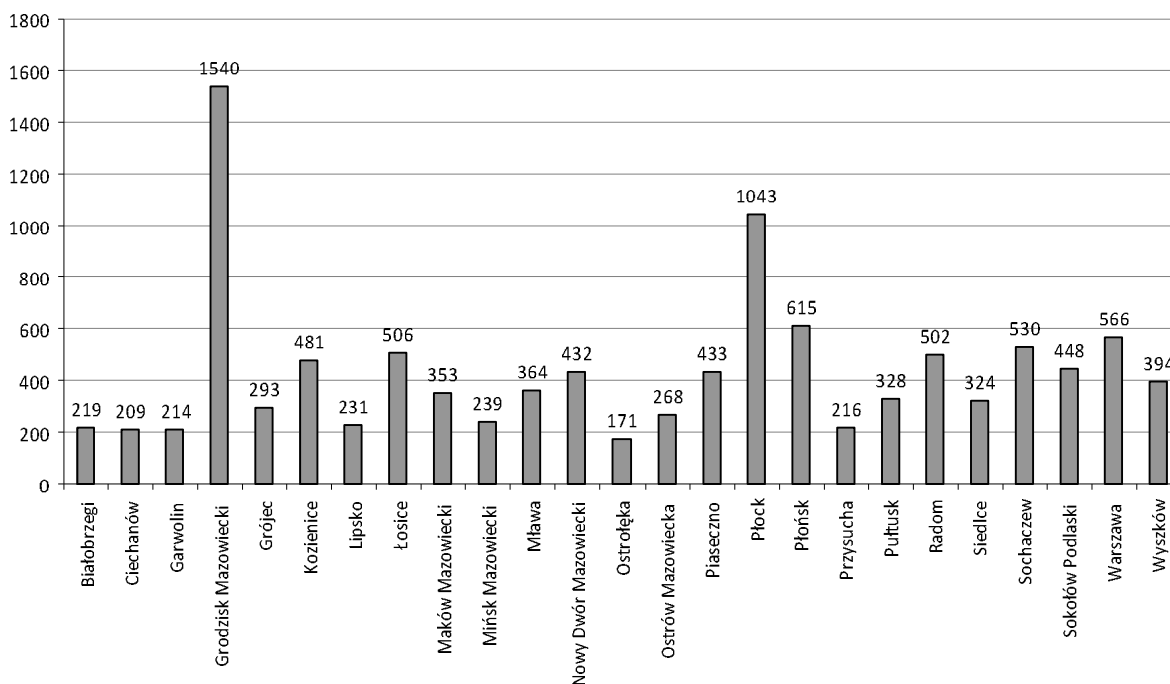
1.4. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami w kraju oraz wewnątrz Unii Europejskiej

1.4.1. Urzędowa rejestracja przedsiębiorców oraz paszportowanie roślin, produktów roślinnych i przedmiotów

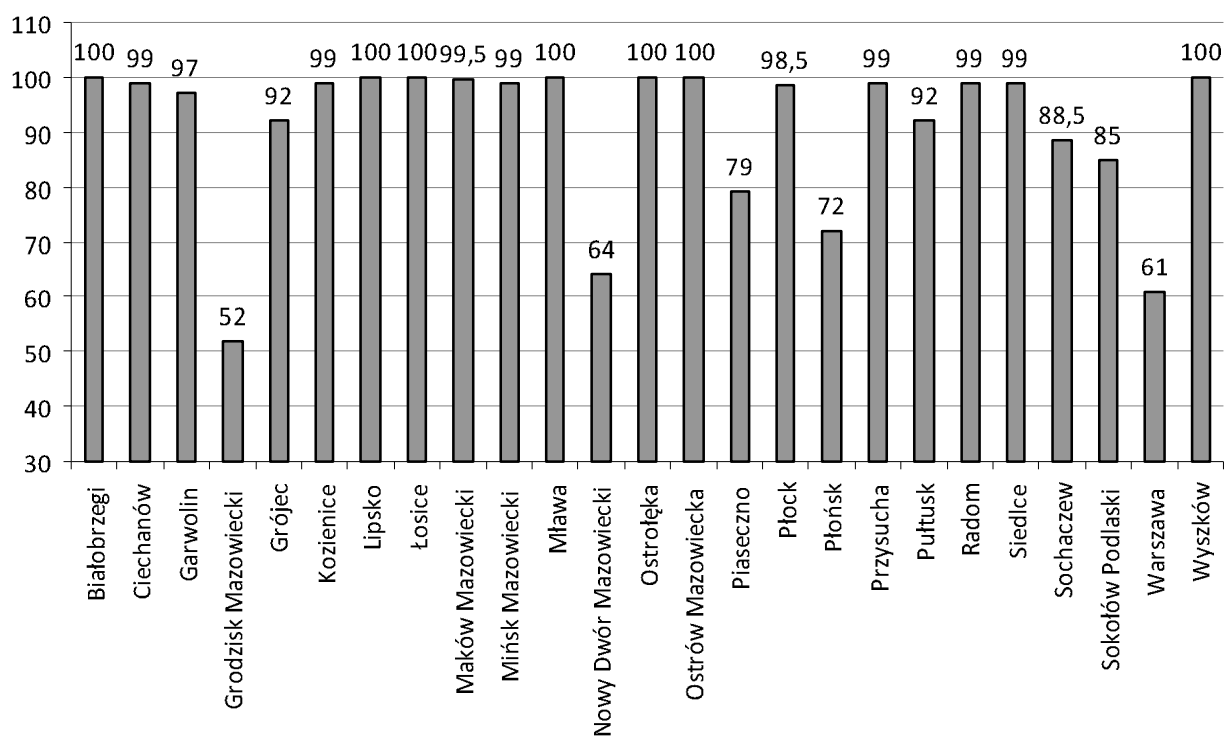
W rejestrze przedsiębiorców, prowadzonym przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, według stanu na koniec 2011 roku, zarejestrowanych było 10 919 podmiotów. Ze względu na rolę fitosanitarną, (wg stanu na dzień 31.12.2011 r.), zarejestrowanych jest 9538 przedsiębiorców. Największą liczbę zarejestrowanych odnotowano w oddziałach: Grodzisk Mazowiecki (1540) Płock (1043), Płoński (615). W porównaniu z rokiem ubiegłym, ogólna liczba zarejestrowanych podmiotów zmniejszyła się o 511 podmiotów. Główną przyczyną wyrejestrowywania się podmiotów było zaprzestanie działalności, na którą zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849 ze zm.), wymagane było dokonanie wpisu do rejestru przedsiębiorców. Liczbę podmiotów, wpisanych do urzędowego rejestru, prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, w podziale na poszczególne oddziały, według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r., przedstawia wykres nr 1.10.

Łącznie w okresie 01.01. – 31.12.2011 r. przeprowadzono 9139 urzędowe kontrole w zakresie spełnienia wymagań określonych w art. 14, ust. 1 ustawy o ochronie roślin. Ogólnie na terenie województwa mazowieckiego przedmiotowe kontrole zostały przeprowadzone na poziomie 84% wszystkich zarejestrowanych. Procent przeprowadzonych kontroli dokumentów w poszczególnych oddziałach WIORIN w Warszawie przedstawia wykres nr 1.11.

Wykres 1.10. Zestawienie liczby podmiotów zarejestrowanych w poszczególnych oddziałach (według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.)

Wykres 1.11. Procent skontrolowanych podmiotów w rozbiści na oddziały.

Zgodnie z zasadami systemu nadzoru nad zdrowotnością roślin, obowiązującego w państwach członkowskich UE, rośliny, produkty roślinne i przedmioty uznane za stwarzające ryzyko przeniesienia organizmów kwarantannowych, mogą znajdować się w obrocie na rynku wspólnotowym tylko po ich zaopatrzeniu w tzw. „paszport roślin”. Paszport roślin gwarantuje, że opatrzona nim partia towaru roślinnego spełnia ustalone przepisami specjalne wymagania fitosanitarne (jest wolna od organizmów kwarantannowych i tzw. regulowanych), a ponadto, że została wyprodukowana przez urzędowo zarejestrowanego producenta, którego miejsce produkcji było regularnie kontrolowane przez służbę ochrony roślin i nasiennictwa. W roku sprawozdawczym Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wydał 417736 sztuk paszportów roślin, z czego w podległych oddziałach WIORiN wystawiono 15 9927 szt. paszportów w tym Oddział Graniczny wystawił 4 629 szt. paszportów roślin. Tabela nr 1.15 przedstawia liczbę wydanych paszportów w rozbiści na oddziały.

Tabela 1.15. Liczba wydanych paszportów roślin (stan na 31.12.2011 r.) w rozbiciu na oddziały.

Lp.	Oddział	Liczba wydanych paszportów (malejąco)
1	WIORiN	260509
2	Nowy Dwór Mazowiecki	63204
3	Grodzisk Mazowiecki	32362
4	Wyszków	7977
5	Płońsk	7286
6	Piaseczno	6987
7	Warszawa	6885
8	Płock	6817
9	Graniczny	4629
10	Przysucha	3225
11	Grójec	2789
12	Garwolin	2761
13	Ostrołęka	2554
14	Sokołów Podlaski	1567
15	Białobrzegi	1373
16	Kozienice	1341
17	Mińsk Mazowiecki	1159
18	Ciechanów	1125
19	Radom	846
20	Maków Mazowiecki	589
21	Lipsko	528
22	Sochaczew	428
23	Pułusk	421
24	Mława	194
25	Ostrów Mazowiecka	159
26	Łosice	19
27	Siedlce	2
	Razem	417736

1.4.2. Zakwestionowania przesyłek towarów roślinnych w obrocie wewnątrz Unii Europejskiej

W 2011 roku służby fitosanitarne innych krajów członkowskich Unii Europejskiej zakwestionowały 1 przesyłkę roślin i produktów roślinnych polskiego pochodzenia, przemieszczanych w ramach obrotu wspólnotowego. Zestawienie zakwestionowanych towarów i przyczyny ich zakwestionowania przedstawia poniższa tabela 1.16.

Tabela 1.16. Zestawienie przesyłek roślin lub produktów roślinny, polskiego pochodzenia zakwestionowanych przez służby ochrony roślin innych państw członkowskich Unii Europejskiej (ze wskazaniem przyczyny zakwestionowania)

Kraj kwestionujący	Towar	Przyczyna zakwestionowania	Liczba zakwestionowań	Postępowanie
Słowacja	Bulwy ziemniaka innego niż sadzeniaki	Brak zaświadczenia potwierdzającego niewystępowanie bakterii <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i> w bulwach ziemniaków oraz brak wymaganego oznakowania	1	W przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w wyniku, którego kontrolowany podmiot oświadczył, iż nie wprowadzał do obrotu ziemniaków
Łącznie liczba zakwestionowanych przesyłek			1	

W 2011 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie zakwestionował 4 przesyłki towarów roślinnych, pochodzących z krajów Unii Europejskiej. Zestawienie zakwestionowanych towarów i przyczyny ich zakwestionowania przedstawia tabela 1.17.

Tabela 1.17. Zestawienie przesyłek roślin lub produktów roślinnych, pochodzących z państw członkowskich Unii Europejskiej, zakwestionowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie (ze wskazaniem przyczyny zakwestionowania)

Kraj pochodzenia towaru	Towar	Przyczyna zakwestionowania	Liczba zakwestionowań
Holandia	bulwy ziemniaka innego niż sadzeniaki	Stwierdzenie brak wymaganego oznakowania	1
Hiszpania	owoce pomidora <i>Lycopersicon lycopersicum</i>	Stwierdzenie obecności Pepino mosaic virus	1 W przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające, w wyniku, którego nie można było ustalić dystrybutora porażonej przesyłki owoców pomidora, powyższą informację przesłano do GIORiN
Holandia	owoce pomidora <i>Lycopersicon lycopersicum</i>	Stwierdzenie obecności Pepino mosaic virus	1
Hiszpania	owoce pomidora <i>Lycopersicon lycopersicum</i>	Stwierdzenie obecności Pepino mosaic virus	1
Łączna liczba zakwestionowanych przesyłek			4

1.4.3. Nadzór nad wykorzystaniem organizmów kwarantannowych lub porażonych/zakazanych materiałów roślinnych w pracach naukowo – badawczych lub pracach nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych

Prowadzenie prac naukowo-badawczych oraz prac nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych z wykorzystaniem organizmów kwarantannowych oraz materiałów roślinnych porażonych lub niespełniających ustalonych wymagań zdrowotnościowych lub też takich materiałów roślinnych, których nie wolno wprowadzać i przemieszczać na obszarze Wspólnoty, wymaga uzyskania pozwolenia Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa [art. 33 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 roku o ochronie roślin (tekst jednolity Dz. U. z 2008 roku Nr 133 poz. 849 ze zm.)]. Podczas prowadzenia tego rodzaju prac wymagane jest spełnienie określonych warunków organizacyjno-technicznych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa fitosanitarnego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa prowadzi nadzór nad czterema podmiotami prowadzącymi prace naukowo – badawcze.

Tabela 1.18. Wykaz jednostek prowadzących prace naukowo badawcze na terenie województwa mazowieckiego.

Lp.	Nazwa Podmiotu	Przedmiot pozwolenia	Data obowiązywania decyzji
1	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Wydział Rolnictwa i Biologii, Katedra Botaniki, ul. Nowoursynowska 159, bud. 37, 02-776 Warszawa	wykorzystanie nicieni <i>Globodera rostochiensis</i> , <i>Globodera pallida</i> ,	31.12.2015 r.
2	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie – Oddział w Młochowie	wykorzystanie bakterii <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>	31.12.2017 r.
3	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie - Oddział w Jadwisinie	wykorzystanie bakterii <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>	31.12.2015 r.
4	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie - Pracownia Chorób Ziemniaka w Radzikowie	wykorzystanie - 25 szczepów bakterii <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i> - 7 patotypów (patotyp: 1(D ₁), 6 (O ₁), 18 (T ₁), Ch ₁ , M ₁ , 2 (G ₁), grzyba <i>Synchytrium endobioticum</i> - 20 szczepów rasy 3 biowar 2bakterii <i>Ralstonia solanacearum</i> - 2 gatunków nicieni <i>Globodera rostochiensis</i> (patotyp: Ro1, Ro2, Ro3, Ro4, Ro5) i <i>Globodera pallida</i> (patotyp: Pa1, Pa2, Pa3)	31.12.2015 r.

W minionym roku Dział Nadzoru Fitosanitarnego przeprowadził kontrolę u każdego z wymienionych powyższej podmiotów, celem sprawdzenia bezpieczeństwa fitosanitarnego prowadzonych prac. W czasie kontroli nie stwierdzono uchybień.

1.4.4. Działania podjęte w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

W wyniku przeprowadzonych w 2011 roku czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zdrowia roślin, które skutkowały nałożeniem 32 mandatów i 10 decyzji o opłacie sankcyjnej. Zestawienie nałożonych mandatów i decyzji sanacyjnych zostało przedstawione w tabeli 1.19

Tabela 1.19. Zestawienie liczby wydanych decyzji sankcyjnych i mandatów.

Lp.	Oddział	Liczba wydanych decyzji sankcyjnych	Liczba grzywien – mandaty
1	Białobrzegi	-	-
2	Ciechanów	-	1
3	Garwolin	-	-
4	Grodzisk Mazowiecki	2	3
5	Grójec	2	1
6	Kozienice	-	1
7	Lipsko	1	4
8	Łosice	-	-
9	Maków Mazowiecki	-	-
10	Mińsk Mazowiecki	-	1
11	Mława	-	1
12	Nowy Dwór Mazowiecki	-	2
13	Ostrołęka	-	-
14	Ostrów Mazowiecka	-	-
15	Piaseczno	-	-
16	Płock	1	1
17	Płońsk	-	1
18	Przysucha	-	-
19	Pułtusk	-	-
20	Radom	1	10
21	Siedlce	-	2
22	Sochaczew	-	1
23	Sokołów Podlaski	-	1
24	Warszawa	3	2
25	Wyszków	-	-
	Razem	10	32

2. Nadzór nad ochroną roślin i techniką

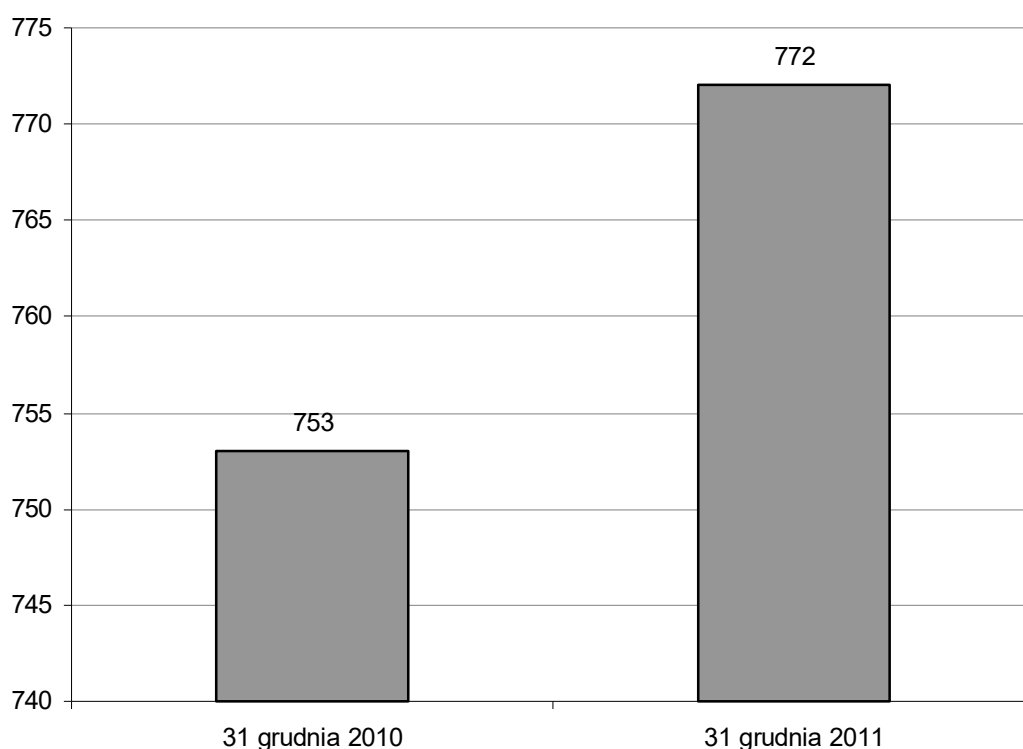
2.1. Obrót, konfekcjonowanie i stosowanie środków ochrony roślin

2.1.1. Wpis do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie konfekcjonowania lub obrotu środkami ochrony roślin

Rejestrowanie przedsiębiorców prowadzących obrót lub konfekcjonowanie środków ochrony roślin odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin i ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Polega ono na wpisywaniu przedsiębiorców prowadzących przedmiotową działalność do rejestru działalności regulowanej, prowadzonego przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa.

W rejestrze przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie konfekcjonowania lub obrotu środkami ochrony roślin według stanu na 31.12.2011 r. znajduje się 635 wpisów dotyczących 685 przedsiębiorców. Konfekcjonowanie lub obrót środkami ochrony roślin na terenie woj. mazowieckiego prowadzony jest w 772 punktach (w tym konfekcjonowanie 1 punkt).

Wykres. 2.1. Liczba punktów prowadzących konfekcjonowanie lub obrót środkami ochrony roślin.

Dane te świadczą o wzroście o 19 punktów sprzedaży środków ochrony roślin w porównaniu do stanu na 31.12.2010 r.

Szczegółowe zestawienie punktów obrotu lub konfekcjonowania środków ochrony roślin na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie prezentuje tabela 2.1.

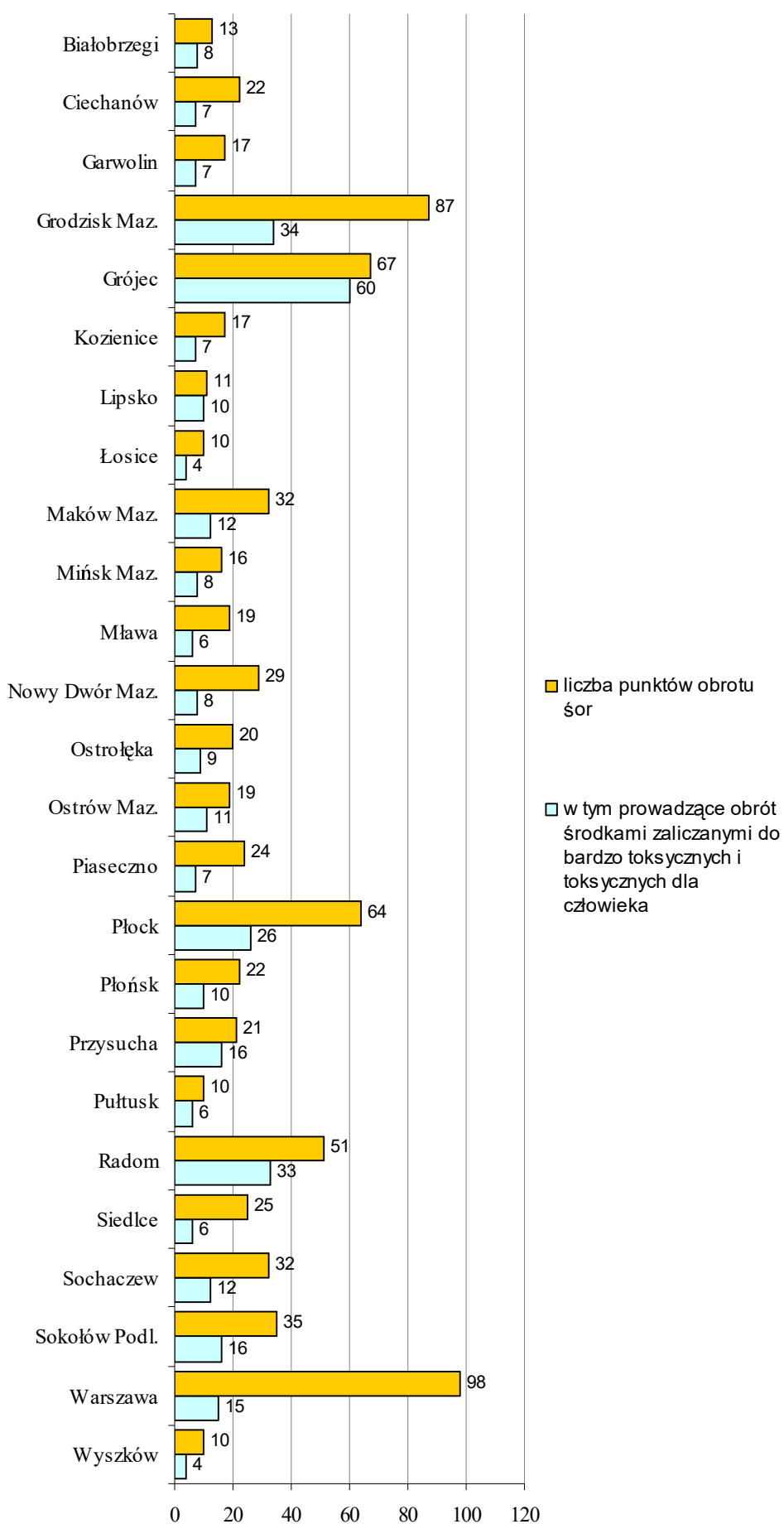
Tabela 2.1. Punkty obrotu lub konfekcjonowania środków ochrony roślin zlokalizowane na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie.
(wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.).

L.p.	Oddział	Ogółem	W tym:		
			Konfekcjonowanie	Sprzedaż hurtowa	Sprzedaż detaliczna
1	Białobrzegi	13	0	0	13
2	Ciechanów	22	0	0	22
3	Garwolin	17	0	1	16
4	Grodzisk Maz.	88	1	30	57
5	Grójec	67	0	3	64
6	Kozienice	17	0	0	17
7	Lipsko	11	0	0	11
8	Łosice	10	0	0	10
9	Maków Maz.	32	0	0	32
10	Mińsk Maz.	16	0	0	16
11	Mława	19	0	0	19
12	Nowy Dwór Maz.	29	0	0	29
13	Ostrołęka	20	0	1	19
14	Ostrów Maz.	19	0	1	18
15	Piaseczno	24	0	0	24
16	Płock	64	0	2	62
17	Płońsk	22	0	0	22
18	Przysucha	21	0	0	21
19	Pułtusk	10	0	0	10
20	Radom	51	0	0	51
21	Siedlce	25	0	2	23
22	Sochaczew	32	0	0	32
23	Sokołów Podlaski	35	0	1	34
24	Warszawa	98	0	6	92
25	Wyszaków	10	0	0	10
	Razem	772	1	47	724

W stosunku do ogólnej liczby 772 punktów obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin, 47 z nich, tj. 6,09 % prowadzi sprzedaż hurtową. Najwięcej hurtowni znajduje się na terenie działania Oddziału w Grodzisku Mazowieckim (30 hurtowni). Punktów prowadzących sprzedaż detaliczną jest 724, najwięcej na terenie działania Oddziału w Warszawie (92 sklepy).

Punkty obrotu środkami ochrony roślin prowadzą sprzedaż środków w różnym asortymencie. Spośród wszystkich zarejestrowanych punktów obrotu, 342 prowadzi obrót środkami ochrony roślin w pełnym zakresie toksyczności dla człowieka (stanowi to 44,36 %). Szczegółowe zestawienie liczby punktów obrotu środkami ochrony roślin z wyszczególnieniem prowadzących sprzedaż środkami bardzo toksycznymi i toksycznymi dla człowieka przedstawia wykres 2.2.

Wykres 2.2. Zestawienie punktów obrotu środkami ochrony roślin w województwie mazowieckim ze względu na toksyczność dla człowieka (wg stanu na 31 grudnia 2011r.).

2.1.2. Kontrola obrotu i stosowania środków ochrony roślin

W ramach sprawowanego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów obowiązującego prawa w zakresie obrotu i stosowania środków ochrony roślin, pracownicy inspekcji wykonywali czynności kontrolne zgodnie z zasadami określonymi w zarządzeniu Nr 11/2011 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 16 lutego 2011r. w sprawie zasad kontroli z zakresu ochrony roślin i techniki oraz zmieniającym je zarządzeniem Nr 24/2011 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 24 maja 2011r. Zgodnie z cytowanymi zarządzeniami wszystkie wykonywane kontrole zostały podzielone na rodzaje kontroli typu A, B, C, D, których szczegółowy zakres przedstawia poniższa tabela.

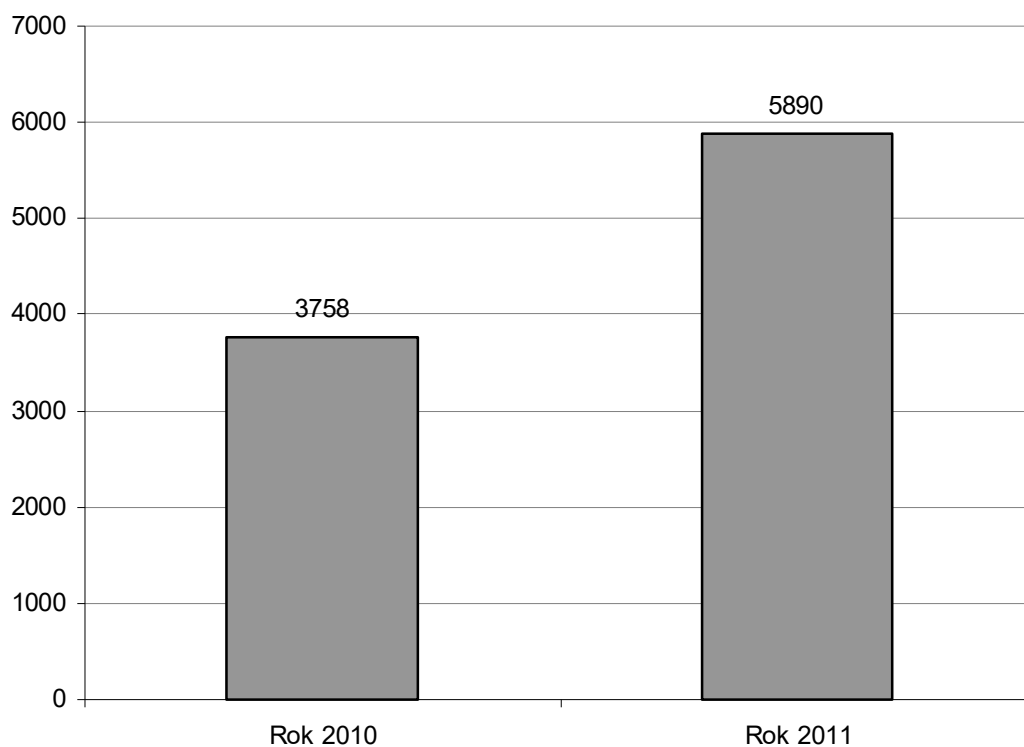
Tabela 2.2 Rodzaj i ilość przeprowadzonych kontroli i rekontroli w 2011r.

Rodzaj kontroli	Kontrole	Rekontrole	Ogółem	%
A - w punktach konfekcjonowania środków ochrony roślin, w hurtowniach, magazynach, punktach obrotu detalicznego, na targowiskach i w innych miejscach gdzie jest lub może być prowadzony obrót środkami ochrony roślin i zaprawionym materiałem siewnym	701	5	706	11,8
B - w gospodarstwach prowadzących towarową produkcję roślinną, w magazynach płodów rolnych, w strefach ochronnych źródeł i ujęć wody, na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych i rezerwatów oraz w innych miejscach, gdzie stosowanie środków ochrony roślin może być ograniczone lub zabronione	5142	42	5184	86,6
C - w jednostkach upoważnionych przez wojewódzkiego inspektora do prowadzenia badań sprawności technicznej opryskiwaczy	67	0	67	1,1
D - w jednostkach upoważnionych przez wojewódzkiego inspektora do przeprowadzania szkoleń ustawowych	31	0	31	0,5
Razem	5941	47	5988	100

W okresie sprawozdawczym w zakresie nadzoru nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin pracownicy inspekcji przeprowadzili **5988 kontroli**, w tym **47** kontroli sprawdzających. W odniesieniu do roku poprzedniego wykonano w tym zakresie o **52,4%** kontroli więcej.

Wśród wykonanych 5988 kontroli największy udział tj. **5184** mają kontrole przeprowadzone w miejscach stosowania środków ochrony roślin (kontrole typu B), natomiast kontrole w zakresie obrotu i konfekcjonowania (kontrole typu A) stanowią 11,8 % ogólnej liczby przeprowadzonych kontroli. Pozostałe kontrole typu C, D stanowią odpowiednio 1,1 % i 0,5 %.

Wykres 2.3. Porównanie ogólnej liczby kontroli i rekontroli typu A i typu B w 2010r. i 2011r.

W okresie sprawozdawczym wykonano znacznie więcej kontroli niż wynikało z planu. Spowodowane to było:

- w zakresie kontroli typu A kontrolami doraźnymi między innymi w związku z podejrzeniem wprowadzenia do obrotu sfałszowanych środków ochrony roślin,
- w zakresie kontroli typu B kontrolami wymogów wzajemnej zgodności „cross-compliance” w ramach zawartego Porozumienia w sprawie współpracy pomiędzy Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 04.08.2011r.

Tabela 2.3 Szczegółowe zestawienie liczby kontroli typu A, B, C, D przeprowadzonych w 2011 roku oraz ich wyniki w ukladzie jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Wydane zalecenia pokontrolne			Odpowiedzialność karna		
				ogółem	ilość zrealizowanych zaleceń 2010 r.	realizacja zaleceń pokontrolnych [%]	wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
1	Białobrzegi	144	0	26	26	100	0	26	0
2	Ciechanów	252	8	9	9	100	0	9	0
3	Garwolin	196	3	9	3	33,3	0	9	0
4	Grodzisk Maz.	243	3	42	42	100	0	26	0
5	Grójec	676	0	2	0	0	0	2	0
6	Kozienice	268	0	59	17	28,8	0	46	0
7	Lipsko	173	0	36	27	75	0	26	0
8	Łosice	134	1	0	0	0	0	5	0
9	Maków Maz.	181	1	9	9	100	0	7	0
10	Mińsk Maz.	155	0	4	4	100	0	5	0
11	Mława	164	10	12	10	83,3	0	13	0
12	Nowy Dwór Maz.	125	4	14	9	64,3	0	9	0
13	Ostrołęka	223	0	15	14	93,3	0	7	0
14	Ostrów Maz.	257	3	5	3	60	0	5	0
15	Piaseczno	160	0	22	4	18,9	0	18	0
16	Płock	400	0	38	38	100	0	23	0
17	Płońsk	181	0	0	0	0	0	0	0
18	Przysucha	306	0	6	0	0	0	4	0
19	Pultusk	132	2	4	2	50	0	4	0
20	Radom	493	0	49	34	69,4	0	49	0
21	Siedlce	284	11	11	11	100	0	0	0
22	Sochaczew	200	0	12	7	58,3	0	9	0
23	Sokolów Podl.	217	0	1	1	100	0	1	0
24	Warszawa	270	1	38	19	50	0	34	0
25	Wyszków	107	0	0	0	0	0	1	0
26	DORiT	0	0	0	0	0	0	0	3
	Razem:	5941	47	423	289	68,3	0	338	3

W poszczególnych oddziałach istnieje duże zróżnicowanie, co do ilości kontroli przeprowadzonych w okresie sprawozdawczym. Jak wynika z zaprezentowanych danych najczęściej kontroli przeprowadzono w oddziałach: Grójec (676), Radom (493), Płock (400), oraz Przysucha (306), natomiast najmniej odnotowano w oddziałach: Wyszaków (107), Nowy Dwór Mazowiecki (129), Pułtusk (134), Łosice (135) i Białobrzegi (144).

W ramach przeprowadzanych kontroli inspektorzy wydali 423 zalecenia z których zrealizowano 289, co stanowi 68,3 %.

Szczegółowe zestawienie wydanych zaleceń w poszczególnych rodzajach kontroli i nałożonych sankcjach karnych przedstawia się następująco:

Tabela 2.4 Szczegółowe zestawienie wydanych w okresie sprawozdawczym zaleceń pokontrolnych i sankcji karnych w rozbiciu na poszczególne rodzaje kontroli.

Typ kontroli	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Wydane zlecenia pokontrolne			Odpowiedzialność karna		
			ogółem	ilość zrealizowanych zaleceń do 31.12.2011r.	Realizacja zaleceń pokontrolnych [%]	wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
A	701	5	40	40	100,0	0	22	3
B	5142	42	383	249	65,0	0	316	0
C	67	0	0	0	0	0	0	0
D	31	0	0	0	0	0	0	0
Razem	5941	47	423	289	68,3	0	338	3

Najwięcej nieprawidłowości stwierdzono podczas przeprowadzania kontroli typu B mających na celu sprawdzenie prawidłowości stosowania środków ochrony roślin. W trakcie tych kontroli wydano 90,5 % wszystkich zaleceń pokontrolnych, a ich realizacja została sprawdzona w trakcie 42 rekontroli, co stanowi 89,4 % wszystkich kontroli sprawdzających. Mandaty za nieprawidłowe stosowanie środków ochrony roślin stanowią 93,5 % wszystkich nałożonych mandatów.

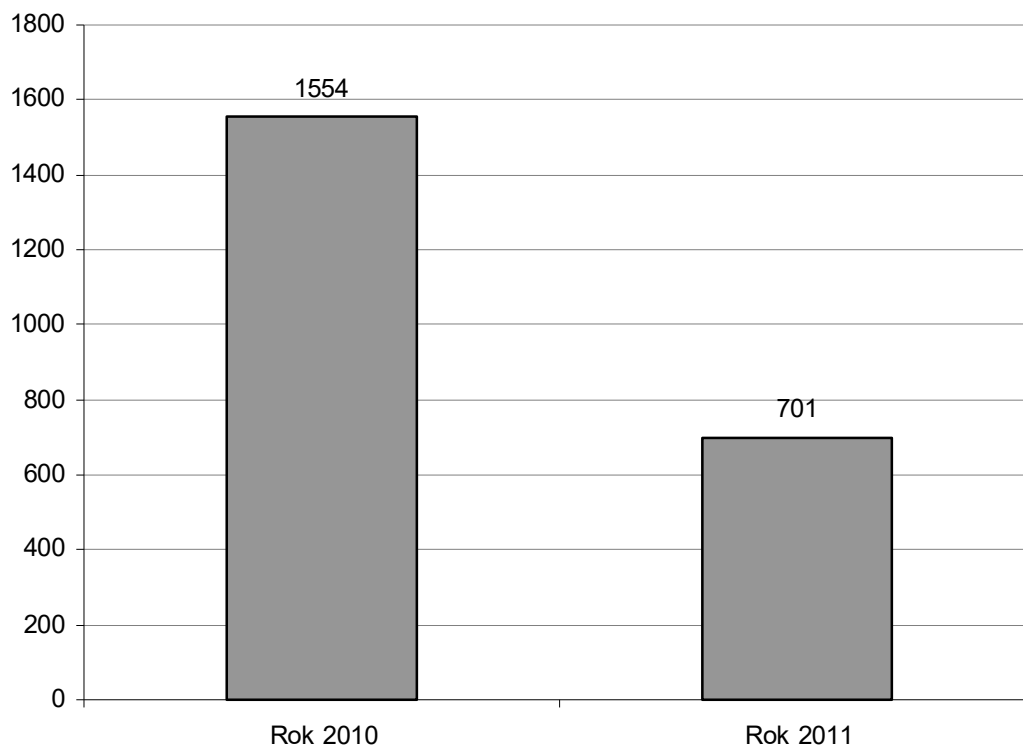
Kontrole typu A

W ramach sprawowanego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, inspekcja objęła czynnościami kontrolnymi miejsca, w których jest lub może być prowadzona działalność w zakresie obrotu lub konfekcjonowania środków ochrony roślin.

W 2011 r. przeprowadzono 701 takich kontroli oraz 5 kontroli sprawdzających wykonanie zaleceń pokontrolnych.

Liczba kontroli w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego zmniejszyła się o 54,9 %, ponieważ w 2010 r. przeprowadzono znaczną ilość kontroli doraźnych w związku z nieprawidłowościami zawartymi w etykiecie – instrukcji stosowania środków ochrony roślin z grupy Roundup.

Wykres 2.4. Liczba kontroli w zakresie nadzoru nad obrotem i konfekcjonowaniem środków ochrony roślin w 2010 i 2011 r.

Szczegółowe zestawienie wykonanych w 2011r. kontroli typu A z podziałem na miejsca prowadzenia kontroli przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2.5 Szczegółowe zestawienie wykonanych w 2011 r. kontroli typu A z podziałem na miejsca prowadzenia kontroli.

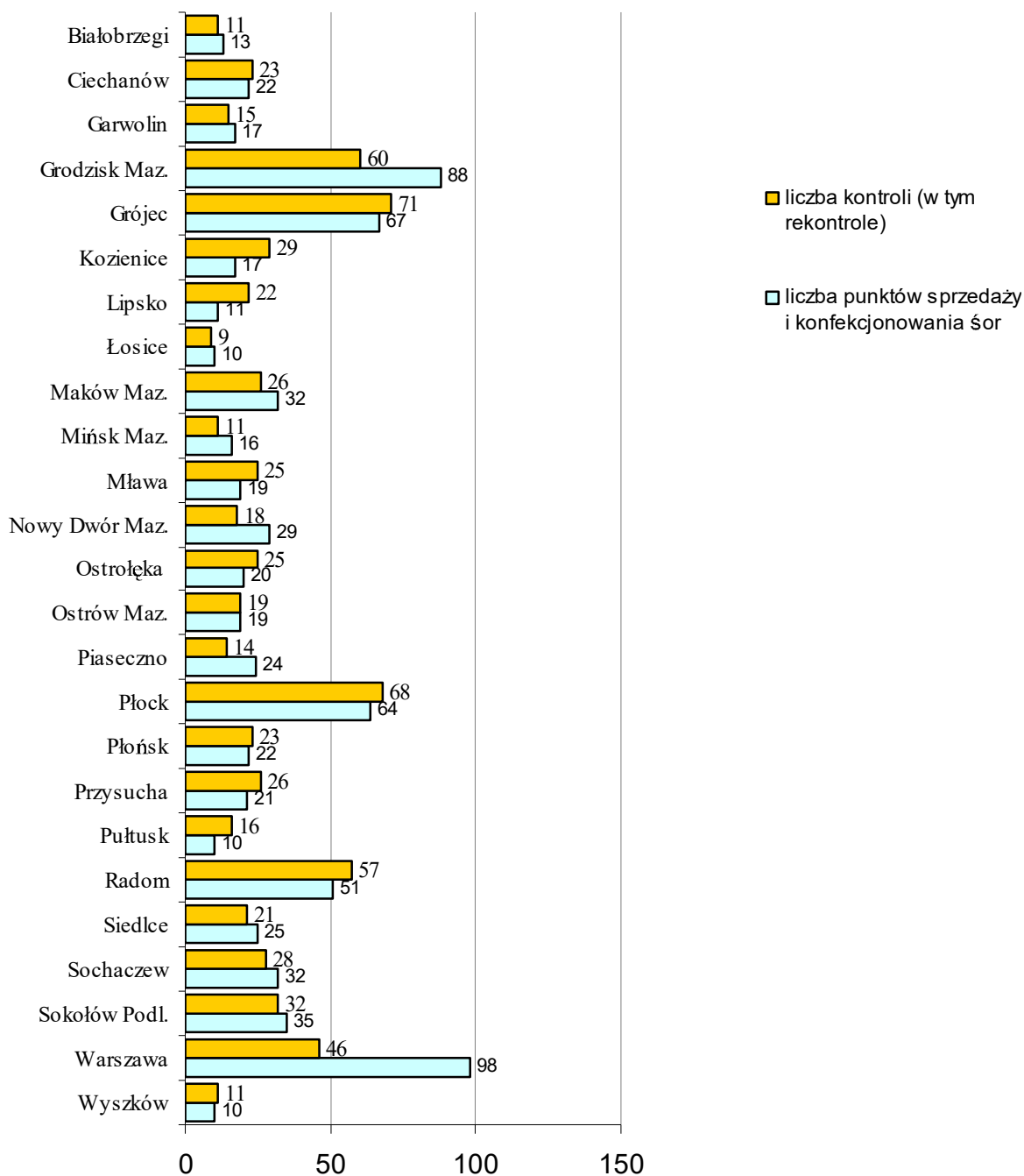
Typ kontroli	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych			Odpowiedzialność karna		
			ogółem	zrealizowanych	niezrealizowanych	wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
hurtownie środków	48	3	13	13	0	0	4	0
punkty detaliczne środków	603	2	26	26	0	0	18	2
punkty konfekcjonowania środków	0	0	0	0	0	0	0	0
miejsca potencjalnej sprzedaży środków	38	0	1	1	0	0	0	1
inne	12	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	701	5	40	40	0	0	22	3

Kontrole te były przeprowadzane zarówno u zarejestrowanych przez inspekcję przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie konfekcjonowania lub obrotu środkami ochrony roślin, tj. w hurtowniach, punktach obrotu detalicznego, jak również w innych miejscach gdzie może być prowadzony obrót środkami ochrony roślin i zaprawionym

materiałem siewnym np. kwaciarniach, targowiskach. Przedmiotem kontroli było sprawdzenie warunków wykonywania działalności w zakresie konfekcjonowania lub obrotu środkami ochrony roślin zgodnie z wymogami ustawy o ochronie roślin i ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, jak również spełnienia obowiązujących wymogów odnośnie wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i zaprawionego materiału siewnego.

Wykres 2.5. Liczba przeprowadzonych kontroli w stosunku do ogólnej liczby punktów sprzedaży (hurtowych i detalicznych) oraz konfekcjonowania śor.

W wyniku przeprowadzenia 701 kontroli typu A stwierdzono 82 nieprawidłowości. Dotyczyły one przede wszystkim: nieaktualnej etykiety-instrukcji stosowania środków ochrony roślin, braku ewidencji nabywców środków bardzo toksycznych i toksycznych dla człowieka, braku szkolenia w zakresie obrotu lub konfekcjonowania śor.

Tabela 2.6. Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości na terenie województwa mazowieckiego wykazanych podczas kontroli typu A.

Rodzaj nieprawidłowości w odniesieniu do	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości
etykiety-instrukcji stosowania	48*
szkolenia w zakresie obrotu lub konfekcjonowania środków	9
ewidencji nabywców środków b. toksycznych i toksycznych dla człowieka	9
przeterminowanego środka ochrony roślin*	4*
warunków przechowywania środków	2
niedopuszczenia środka ochrony roślin do obrotu	2
opakowania środków	1*
zaprawionego materiału siewnego	1*
sprzedaży bez wpisu do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie konfekcjonowania lub obrotu środkami ochrony roślin	1
inne	5
Razem	82

*) 1 nieprawidłowość = 1 środek ochrony roślin lub 1 rodzaj zaprawionego materiału siewnego

Wykazane nieprawidłowości skutkowały wydaniem 40 zaleceń pokontrolnych, 1 decyzji o opłacie sankcyjnej, 5 decyzji dot. wycofania środków ochrony roślin z obrotu, nałożeniem 22 mandatów karnych. Przyczyną naliczenia opłaty sankcyjnej był obrót środkami ochrony roślin bez wpisu do rejestru działalności regulowanej.

Tabela 2.7. Zestawienie liczby kontroli typu A i wykazanych nieprawidłowości w poszczególnych jednostkach organizacyjnych WIORiN.

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych			Odpowiedzialność karna		
				ogółem	zrealizowanych	niezrealizowanych	wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
1	Białobrzegi	11	0	3	3	0	0	2	0
2	Ciechanów	23	0	1	1	0	0	1	0
3	Garwolin	15	0	0	0	0	0	0	0
4	Grodzisk Maz.	57	3	11	11	0	0	5	0
5	Grójec	71	0	0	0	0	0	0	0
6	Kozienice	29	0	0	0	0	0	0	0
7	Lipsko	22	0	1	1	0	0	1	0
8	Łosice	9	0	0	0	0	0	0	0
9	Maków Maz.	25	1	2	2	0	0	2	0
10	Mińsk Maz.	11	0	0	0	0	0	0	0
11	Mława	25	0	0	0	0	0	0	0
12	Nowy Dwór Maz.	18	0	0	0	0	0	0	0
13	Ostrołęka	25	0	8	8	0	0	0	0
14	Ostrów Maz.	18	1	1	1	0	0	1	0
15	Piaseczno	14	0	2	2	0	0	1	0

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych			Odpowiedzialność karna		
				ogółem	zrealizowanych	niezrealizowanych	wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
16	Płock	68	0	9	9	0	0	7	0
17	Płońsk	23	0	0	0	0	0	0	0
18	Przysucha	26	0	0	0	0	0	0	0
19	Pułtusk	16	0	0	0	0	0	0	0
20	Radom	57	0	1	1	0	0	1	0
21	Siedlce	21	0	0	0	0	0	0	0
22	Sochaczew	28	0	0	0	0	0	0	0
23	Sokołów Podl.	32	0	1	1	0	0	0	0
24	Warszawa	46	0	0	0	0	0	1	0
25	Wyszków	11	0	0	0	0	0	0	0
	Razem:	701	5	40	40	0	0	22	0

Tabela 2.8. Decyzje o opłacie sankcyjnej nałożone w 2011 r. na podst. art. 108 ustawy o ochronie roślin zostały wydane przez:

Jednostka organizacyjna WIORiN w Warszawie	Liczba decyzji o opłacie sankcyjnej	Wartość naliczonej opłaty sankcyjnej [zł]	Przyczyny nałożenia opłaty sankcyjnej	Masa środków ochrony roślin objętych wycofywaniem na podstawie art. 108 ustawy o ochronie roślin [kg/l]
DORiT	1	2270	brak wpisu do rejestru	-
DORiT	2*	651,66	sprzedaż środków ochrony roślin nie posiadających aktualnego zezwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa lub przeterminowanych	-
Razem	3	2921,66	-	-

* 2 decyzje o opłacie sankcyjnej wydano w związku z kontrolami przeprowadzonymi w punktach obrotu spoza województwa mazowieckiego należących do przedsiębiorców mających siedzibę na terenie województwa mazowieckiego.

2.1.3. Wycofywanie środków ochrony roślin z obrotu

Środki ochrony roślin niespełniające określonych ustawą z dnia 18 grudnia 2003r. o ochronie roślin wymogów, np. z nieaktualnym terminem ważności, sfałszowane, nie odpowiadające ustalonym wymaganiom jakościowym lub niedopuszczone do obrotu podlegają wycofaniu na mocy decyzji administracyjnej w oparciu o art. 72 cytowanej ustawy.

W 2011 r. na mocy 8 decyzji administracyjnych wycofano z obrotu lub stosowania 480,67 kg/l środków ochrony roślin.

Tabela 2.9. Powody wycofywania środków ochrony roślin na podstawie art. 72 ustawy o ochronie roślin.

Przyczyna wycofania środka ochrony roślin	Masa środków ochrony roślin objętych wycofywaniem na podstawie art. 72 ustawy o ochronie roślin (kg/l)	% udział wycofanych środków ochrony roślin
Środki ochrony roślin nie posiadające aktualnego zezwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa	460,417	95,8
Środki ochrony roślin przeterminowane	20,25	4,2

Główną przyczyną wycofywania środków ochrony roślin w 2011 r., było wykazanie w obrocie środków po terminie ważności zezwolenia MRiRW.

Kontrole typu B

W ramach sprawowanego przez Inspekcję nadzoru nad prawidłowością stosowania środków ochrony roślin państwowi inspektorzy ochrony roślin i nasiennictwa przeprowadzali kontrole w miejscach stosowania środków ochrony roślin. W 2011 roku przeprowadzono 5184 takich kontroli (w tym 42 rekontrole).

Głównym przedmiotem przeprowadzanych kontroli było sprawdzenie czy w gospodarstwie prowadzona jest ewidencja wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin, czy w gospodarstwie znajduje się sprawny technicznie opryskiwacz oraz czy rolnik ukończył szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy i wykonuje zabiegi zgodnie z zaleceniami etykiety-instrukcji stosowania, oraz z zarządzeniem Nr 11/2011 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 16 lutego 2011r. w sprawie zasad kontroli z zakresu ochrony roślin i techniki oraz zmieniającym je zarządzeniem Nr 24/2011 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 24 maja 2011r. Wnikliwemu sprawdzeniu podlegały zapisy zawarte w prowadzonej przez rolników ewidencji wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin. Zestawienie danych nt. przeprowadzonych kontroli w układzie jednostek organizacyjnych WIORiN prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2.10. Wykaz kontroli przeprowadzonych w zakresie stosowania środków ochrony roślin w 2011 r.

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych			Odpowiedzialność karna	
				ogółem	zrealizowanych	niezrealizowanych	wnioski do sądu	mandaty
1	Białobrzegi	131	0	23	23	0	0	24
2	Ciechanów	228	8	8	8	0	0	8
3	Garwolin	177	3	9	3	6	0	9
4	Grodzisk Maz.	183	0	31	31	0	0	21
5	Grójec	595	0	2	0	2	0	2
6	Kozienice	234	0	59	17	42	0	46
7	Lipsko	148	0	35	26	9	0	25
8	Łosice	123	1	0	0	0	0	5
9	Maków Maz.	151	0	7	7	0	0	5
10	Mińsk Maz.	142	0	4	4	0	0	5
11	Mława	135	10	12	10	2	0	13
12	Nowy Dwór Maz.	106	4	14	9	5	0	9

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych			Odpowiedzialność karna	
				ogółem	zrealizowanych	niezrealizowanych	wnioski do sądu	mandaty
13	Ostrołęka	194	0	7	6	1	0	7
14	Ostrów Maz.	236	2	4	2	2	0	4
15	Piaseczno	145	0	20	2	18	0	17
16	Płock	319	0	29	29	0	0	16
17	Płońsk	154	0	0	0	0	0	0
18	Przysucha	277	0	6	0	6	0	4
19	Pułtusk	112	2	4	2	2	0	4
20	Radom	428	0	48	33	15	0	48
21	Siedlce	256	11	11	11	0	0	0
22	Sochaczew	172	0	12	7	5	0	9
23	Sokołów Podl.	180	0	0	0	0	0	1
24	Warszawa	221	1	38	19	19	0	33
25	Wyszków	95	0	0	0	0	0	1
	Ogółem:	5142	42	383	249	134	0	316

Kontrole typu B przeprowadzane były w gospodarstwach konwencjonalnych, gospodarstwach prowadzących Integrowaną Produkcję oraz w ramach kontroli wymogów wzajemnej zgodności „cross compliance” również w miejscach prowadzenia fumigacji środkami ochrony roślin, w miejscach zaprawiania materiału siewnego, w firmach usługowego wykonywania zabiegów DDD przy zastosowaniu środków ochrony roślin. Szczegółowe zestawienie liczby kontroli w ww. miejscach przedstawia tabela.

Tabela 2.11. Zestawienie liczby kontroli w zakresie stosowania środków ochrony roślin

Miejsce przeprowadzania kontroli	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych			Odpowiedzialność karna	
			ogółem:	zrealizowanych	niezrealizowanych	wnioski do sądu	mandaty
gospodarstwa rolne 1-15 ha produkcja konwencjonalna	2736	22	270	164	106	0	212
gospodarstwa rolne >15 ha produkcja konwencjonalna	1345	20	94	73	21	0	84
gospodarstwa IP 1-15 ha	859	0	14	9	5	0	15
gospodarstwa IP >15 ha	165	0	2	1	1	0	2
miejsca fumigacji	26	0	3	2	1	0	3
miejsca zaprawiania materiału siewnego	5	0	0	0	0	0	0
pozostałe miejsca stosowania środków	6	0	0	0	0	0	0
Ogółem	5142	42	383	249	134	0	316

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2011r. wydano 383 zaleceń pokontrolnych oraz nałożono 316 mandatów karnych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim braku badania technicznego opryskiwacza (4797 kontroli – 147 nieprawidłowości), braku ukończenia szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy (4852 kontroli – 138 nieprawidłowości), braku prowadzenia ewidencji wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin (4836 kontroli – 87 nieprawidłowości). Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B przedstawiono w tabeli.

Tabela 2.12. Zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B

Rodzaj nieprawidłowości w odniesieniu do:	Ogólna liczba kontroli	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości	%
uniemożliwienia lub utrudnienia Inspekcji wykonywania czynności urzędowych	3329	0	0 %
użycia środka ochrony roślin niedopuszczonego do obrotu	4615	10	2,2 %
użycia środka ochrony roślin niezgodnie z zakresem stosowania określonym w etykiecie-instrukcji stosowania	4851	46	10 %
warunków bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin(dot. art. 77)	2605	3	0,7 %
warunków przechowywania	4616	8	1,8 %
ukończenia szkolenia	4852	138	30,2 %
ewidencji wykonywanych zabiegów	4836	87	19 %
badania sprawności technicznej opryskiwaczy	4797	147	32,2 %
kontroli dotyczącej Integrowanej Produkcji	1024	18	3,9 %
Razem		457	100%

Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B w rozbiciu na jednostki organizacyjne inspekcji przedstawiono w tabeli 2.13.

Tabla 2.13. Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B w rozbiciu na poszczególne jednostki organizacyjne WIORIN w Warszawie w odniesieniu do:

L.p.	Oddział	Uniemżliwienia lub utrudnienia Inspekcji wykonywania czynności urzędowych		Użycia środków ochrony roślin niedopuszczalnego do obrotu		Użycia środków ochrony roślin niezgodnie z zakresem stosowania określonym w etykiecie-instrukcji stosowania		Warunków bezpiecznego stosowania (dot. art. 77)		Warunków przechowywania		Ukończenia szkolenia		Ewidencji wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin		Badania sprawności technicznej opryskiwaczy		Kontroli dot. Integrowanej Produkcji	
		liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości
1	Białobrzegi	86	0	86	0	86	9	86	0	86	0	86	6	86	6	86	9	33	0
2	Ciechanów	228	0	228	0	228	5	228	0	228	0	228	1	228	1	228	1	0	0
3	Garwolin	173	0	166	0	166	1	166	2	166	0	166	3	166	2	166	5	51	0
4	Grodzisk Maz.	0	0	65	4	65	9	65	0	59	8	59	3	59	7	59	0	1	0
5	Grójec	595	0	595	0	595	1	595	0	595	0	595	0	595	0	595	1	402	0
6	Kozienice	0	0	0	0	234	4	0	0	263	0	266	26	234	5	234	15	93	9
7	Lipisko	0	0	148	0	148	3	0	0	0	0	148	18	148	6	148	17	4	0
8	Losice	121	0	121	0	121	3	121	0	121	0	121	1	121	1	121	1	0	0
9	Maków Maz.	0	0	151	1	151	1	0	0	149	0	151	0	150	2	151	3	0	0
10	Mińsk Maz.	0	0	141	0	142	0	0	0	69	0	141	2	142	3	141	0	4	0
11	Mława	135	0	135	0	135	0	135	0	135	0	135	3	135	10	135	1	0	0
12	Nowy Dwór Maz.	0	0	109	0	109	0	0	0	109	0	109	4	109	5	109	5	1	0
13	Ostrołęka	194	0	194	0	194	0	194	0	194	0	194	1	194	4	194	2	0	0
14	Ostrów Maz.	0	0	236	0	237	1	0	0	236	0	236	2	237	1	236	0	0	0
15	Piaseczno	0	0	129	0	129	0	129	0	129	0	129	10	129	1	129	14	55	1
16	Plock	319	0	319	4	319	3	6	1	298	0	311	5	311	4	283	12	9	0
17	Płońsk	0	0	151	0	151	0	143	0	143	0	143	0	151	0	151	0	14	0
18	Przysucha	224	0	224	0	224	0	0	0	224	0	224	4	224	0	224	2	53	0
19	Pultusk	112	0	112	1	112	1	112	0	112	0	112	2	112	2	112	1	0	0
20	Radom	428	0	428	0	428	1	0	0	428	0	428	23	428	18	428	36	152	6
21	Siedlce	267	0	267	0	267	0	267	0	267	0	267	11	267	0	267	0	14	0
22	Sochaczew	172	0	171	0	171	0	164	0	169	0	164	6	171	1	164	4	80	2
23	Sokołów Podl.	180	0	180	0	180	0	0	0	180	0	180	0	180	2	180	0	0	0
24	Warszawa	0	0	164	0	164	4	164	0	164	0	164	7	164	6	164	17	58	0
25	Wyszaków	95	0	95	0	95	0	95	0	92	0	95	0	95	0	92	1	0	0
	Ogółem:	3329	0	4615	10	4851	46	2605	3	4616	8	4852	138	4836	87	4797	147	1024	18

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie w 2011r. w związku z realizacją kontroli w zakresie wymogów wzajemnej zgodności „cross – compliance” w ramach zawartego Porozumienia w sprawie współpracy pomiędzy Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 04.08.2011 r. otrzymał 2180 raportów. W związku z powyższym pracownicy inspekcji przeprowadzili 2168 kontroli, w 2 przypadkach raport do ARiMR został przekazany bez wykonania kontroli z zakresu stosowania środków ochrony roślin, 3 kontrole zostały niezrealizowane z powodu uniemożliwienia przeprowadzenia kontroli przez rolnika (kod GR 2), przebywania rolnika w zakładzie karnym (kod GR 11) oraz śmierci właściciela gospodarstwa (kod GR 12). Dodatkowo 7 kontroli zostało przeprowadzonych przez inne województwa.

Szczegółowe zestawienie ilości wykonanych kontroli pod kątem wymogów wzajemnej zgodności „cross – compliance” przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2.14. Wykaz kontroli przeprowadzonych w zakresie wymogów wzajemnej zgodności „cross – compliance” przez poszczególne jednostki organizacyjne WIORiN w Warszawie.

L.p.	Oddział	Liczba rolników wytypowanych do kontroli	Liczba zrealizowanych kontroli	Liczba niezrealizowa nych kontroli	Przyczyna nieprzeprowadzenia kontroli	Liczba zbadanych próbek roślin
1	Białobrzegi	53	53	0		6
2	Ciechanów	136	136	0		0
3	Garwolin	87	87	0		4
4	Grodzisk Maz.	136	135	1	kod GR 2	2
5	Grójec	63	63	0		1
6	Kozienice	69	69	0		14
7	Lipsko	67	67	0		6
8	Łosice	49	49	0		1
9	Maków Maz.	57	57	0		0
10	Mińsk Maz.	62	62	0		2
11	Mława	56	56	0		0
12	Nowy Dwór Maz.	45	45	0		2
13	Ostrołęka	115	113	2	kod GR 11, GR 12	0
14	Ostrów Maz.	193	193	0		2
15	Piaseczno	44	44	0		10
16	Płock	154	154	0		3
17	Płońsk	92	92	0		0
18	Przysucha	109	107	0		1
19	Pułtusk	51	51	0		2
20	Radom	129	129	0		11
21	Siedlce	108	108	0		1
22	Sochaczew	64	64	0		2
23	Sokołów Podl.	105	105	0		0
24	Warszawa	94	94	0		14
25	Wyszków	35	35	0		1
	Ogółem:	2173	2168	3	GR 2, GR 11, GR 12	85

W trakcie przeprowadzonych kontroli wymogów wzajemnej zgodności „cross – compliance” stwierdzono nieprawidłowości u 103 producentów, nałożono 96 mandatów karnych na łączną kwotę 10970 zł.

Szczegółowe zestawienie ilości stwierdzonych nieprawidłowości w trakcie przeprowadzania kontroli wymogów wzajemnej zgodności „cross – compliance” przedstawiono w tabeli.

Tabela 2.15. Szczegółowe zestawienie ilości stwierdzonych nieprawidłowości w trakcie przeprowadzania kontroli wymogów wzajemnej zgodności „cross – compliance” oraz ilości nałożonych mandatów przez jednostki organizacyjne WIORiN w Warszawie.

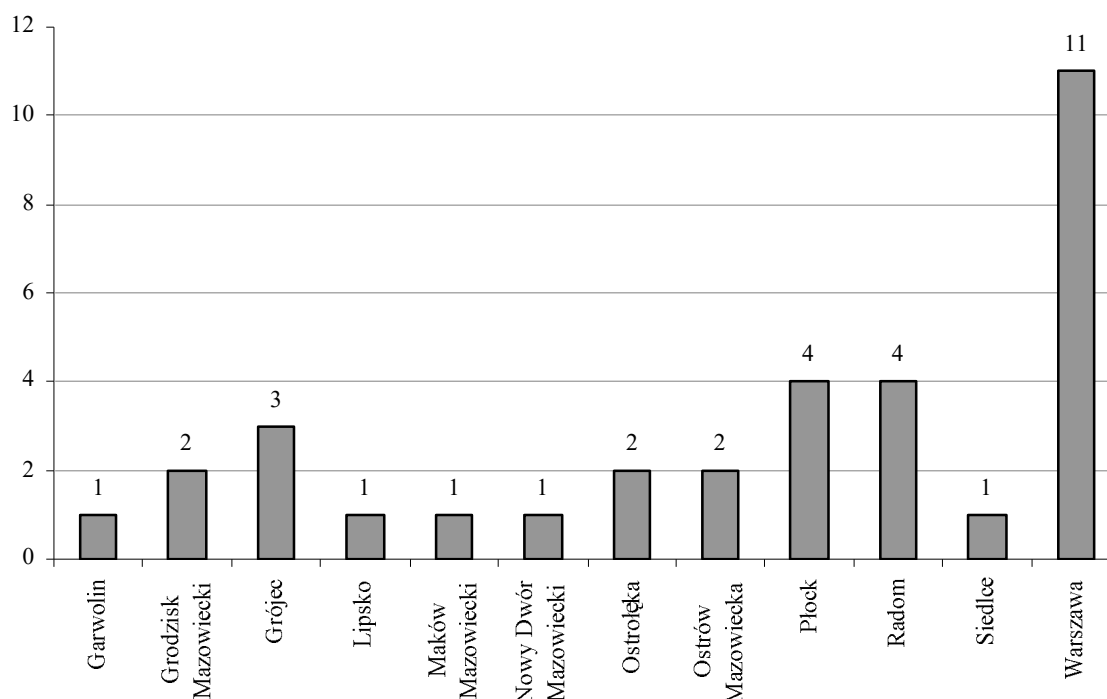
L.p.	Oddział	Gospodarstwo do 5 ha			Gospodarstwo od 5 do 15 ha			Gospodarstwo powyżej 15 ha		
		Liczba zrealizowanych kontroli	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości	Liczba wystawionych mandatów	Liczba zrealizowanych kontroli	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości	Liczba wystawionych mandatów	Liczba zrealizowanych kontroli	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości	Liczba wystawionych mandatów
1	Białobrzegi	29	3	3	19	4	4	5	2	2
2	Ciechanów	25	0	0	71	0	0	40	0	0
3	Garwolin	30	0	0	51	1	1	6	2	2
4	Grodzisk Maz.	49	3	3	41	1	1	45	1	1
5	Grójec	12	0	0	45	1	1	6	0	0
6	Kozienice	14	2	2	50	9	8	5	3	3
7	Lipsko	20	3	3	42	3	3	5	1	1
8	Łosice	19	0	0	24	0	0	6	0	0
9	Maków Maz.	7	0	0	33	1	1	17	0	0
10	Mińsk Maz.	17	0	0	35	0	0	10	0	0
11	Mława	2	0	0	27	1	1	27	1	1
12	Nowy Dwór Maz.	21	1	0	18	2	2	6	0	0
13	Ostrołęka	8	0	0	61	0	0	44	0	0
14	Ostrów Maz.	32	1	1	130	1	1	31	1	1
15	Piaseczno	18	9	7	20	7	5	6	0	0
16	Płock	27	0	0	83	2	2	44	0	0
17	Płońsk	18	0	0	31	0	0	43	0	0
18	Przysucha	38	0	0	59	0	0	10	0	0
19	Pułtusk	9	0	0	25	2	2	17	1	1
20	Radom	39	4	4	72	7	7	18	1	1
21	Siedlce	25	0	0	54	0	0	29	0	0
22	Sochaczew	11	0	0	39	3	3	14	0	0
23	Sokołów Podl.	25	0	0	66	0	0	14	0	0
24	Warszawa	39	5	5	48	12	11	7	1	1
25	Wyszków	5	0	0	16	0	0	14	1	1
	Ogółem:	539	31	28	1160	57	53	469	15	15

2.1.4. Szkolenia dla osób zajmujących się obrotem, konfekcjonowaniem oraz stosowaniem środków ochrony

Działalność polegająca na prowadzeniu szkoleń w zakresie ochrony roślin jest działalnością regulowaną w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga wpisu do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie ochrony roślin. Podmiot niebędący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów cytowanej ustawy również może prowadzić szkolenia w zakresie ochrony roślin po uzyskaniu wpisu do rejestrów podmiotów prowadzących szkolenia.

Na terenie działania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, według stanu na dzień 31.12.2011r. wpis do rejestru posiada 25 przedsiębiorców oraz 10 podmiotów – stanowi to łącznie **33** jednostki upoważnione do organizacji i prowadzenia szkoleń w zakresie ochrony roślin. Wykres poniżej przedstawia ich liczbę w poszczególnych oddziałach.

Wykres 2.6 Liczba upoważnionych jednostek do przeprowadzania szkoleń ustawowych

W 2011 r. przeprowadzono 23 szkolenia w zakresie obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin, które ukończyło 444 osoby, 379 szkoleń w zakresie stosowania środków ochrony roślin, które ukończyło 10734 osoby oraz 51 szkoleń w zakresie integrowanej produkcji na których przeszkolono 1177 osób. Ponadto w powyższych szkoleniach uczestniczyło 488 osób spoza województwa mazowieckiego. Szczegółowe dane nt. liczby przeprowadzonych szkoleń w 2011r. oraz osób przeszkolonych zawiera tabela. 2.16.

Tabela 2.16 Szczegółowe informacje nt. liczby przeprowadzonych szkoleń i ilości przeszkolonych osób

Nazwa jednostki		Obrót i konfekcjonowanie środków ochrony roślin		Stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy		Stosowanie środków ochrony roślin metodą fumigacji		Integrowana Produkcja	
		ilość szkoleń	ilość osób	ilość szkoleń	ilość osób	ilość szkoleń	ilość osób	ilość szkoleń	ilość osób
1	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Lipsku im. Jana Pawła II ul. Zwoleńska 12, 27-300 Lipsko			1	14				
2	Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa Oddział w Radomiu ul. Chorzowska 16/18, 26-600 Radom	4	65+3	40	1140+6			7	176+6
3	Ośrodek Szkolenia Kursowego "ROLEX" - Leszek Kędzia ul. Leśna 1/4, 09-530 Gąbin			6	139				
4	Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT Rada Regionalna w Ostrołęce ul. Mazowiecka 6, 07-400 Ostrołęka	1	21						
5	ZDZ Warszawa ul. Podwale 13, 00-252 Warszawa	5	94+15	1	10+2				
	ZDZ Warszawa CK w Płocku ul. 1 Maja 7, 09-402 Płock	1	23+11	19	496+1				
6	Zespół Szkół Rolniczo – Technicznych w Zwoleniu ul. Wojska Polskiego 78, 26-700 Zwoleń			3	73				
7	Ośrodek Szkoleniowo-Dokształcający s.c. Wiesława i Jan Szulborscy ul. Witkiewicza 1, 07-300 Ostrów Maz.			4	83+11				
8	Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT ul. Armii Krajowej 11, 08-110 Siedlce			3	63+2				
9	"TARBONUS" Sp. z o.o. ul. Lublańska 34, 31-476 Kraków Oddział w Radomiu ul. Prażmowskiego 8, 26-610 Radom	1	16	8	248			1	11+10
10	Centrum Doradztwa i Rozwiązań Biznesowych Halina Szulska ul. Chemików 11/44, 05-100 Nowy Dwór Maz			2	60				
11	Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach							12	248+59
12	FreshMazovia.com Spółka Jawna Maciej Majewski ul. Niemojewska 19, 05-660 Warka	1	14	11	218+113			15	276+170
13	Agrosimex Sp. z o.o. Goliany 43, 05-620 Błędów	2	47+13	6	160+3				
14	Doradztwo Rolnicze Anna Bonisławska Chełchy-Klimki 15, 06-425 Karniewo			1	28+2				
15	Stowarzyszenie Naukowo – Techniczne Inżynierów i Techników Ogrodnictwa Oddział w Skierniewicach							4	107
16	Zakład Zaopatrzenia Ogrodniczego Warka Sp. z o.o.	1	17	5	119				

Nazwa jednostki		Obrót i konfekcjonowanie środków ochrony roślin		Stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy		Stosowanie środków ochrony roślin metodą fumigacji		Integrowana Produkcja	
		ilość szkoleń	ilość osób	ilość szkoleń	ilość osób	ilość szkoleń	ilość osób	ilość szkoleń	ilość osób
17	AGROEKSPERT Jan Wiaderny			3	56				
18	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Płocku ul. Ułańska 1, 09-402 Płock			2	20				
19	VESPA Łukasz Brożeniuk	3	23+9						
20	Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie ul. Czereśniowa 98, 02-456 Warszawa								
	o/warszawa			19	558+9			1	30
	o/płock			18	474+3				
	o/bielice			12	336+10				
	o/radom			67	1974+13			10	286+2
	o/ostrołęka			40	1175+7				
	o/płońsk	2	50	47	1379+1			1	30
o/siedlce	2	45+3	61	1803+4					
SUMA		23	415	379	10626			51	1164
osoby przeszkolone w innych województwach			29		85		23		13
osoby spoza województwa mazowieckiego			54		187				247
RAZEM		23	444	379	10711	0	23	51	1177

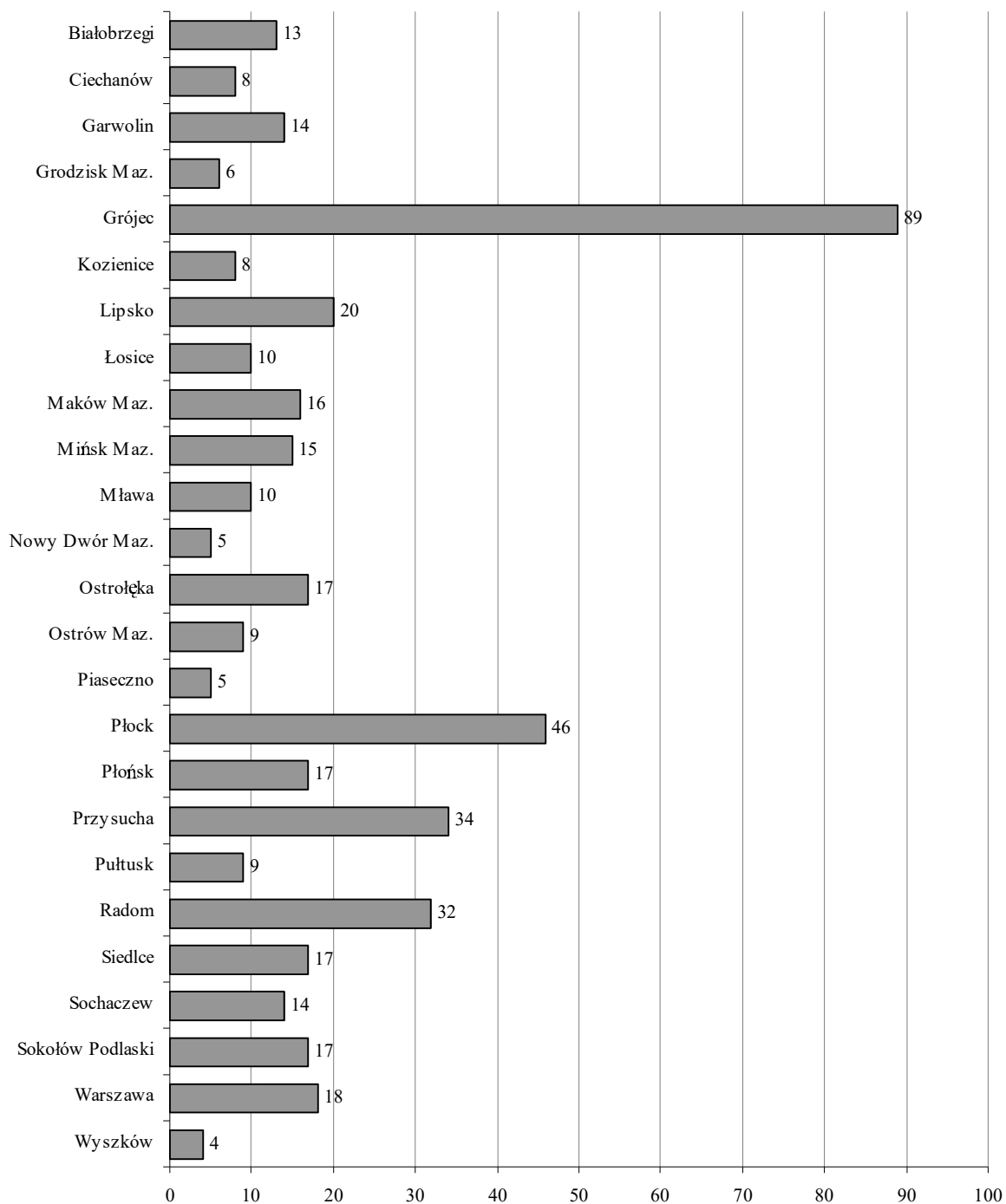
+ osoby uczestniczące w szkoleniach spoza województwa mazowieckiego

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie szkolenia w zakresie ochrony roślin organizował i przeprowadzał poprzez swoje oddziały w Bielicach, Ostrołęce, Płocku, Płońsku, Radomiu, Siedlcach i Warszawie.

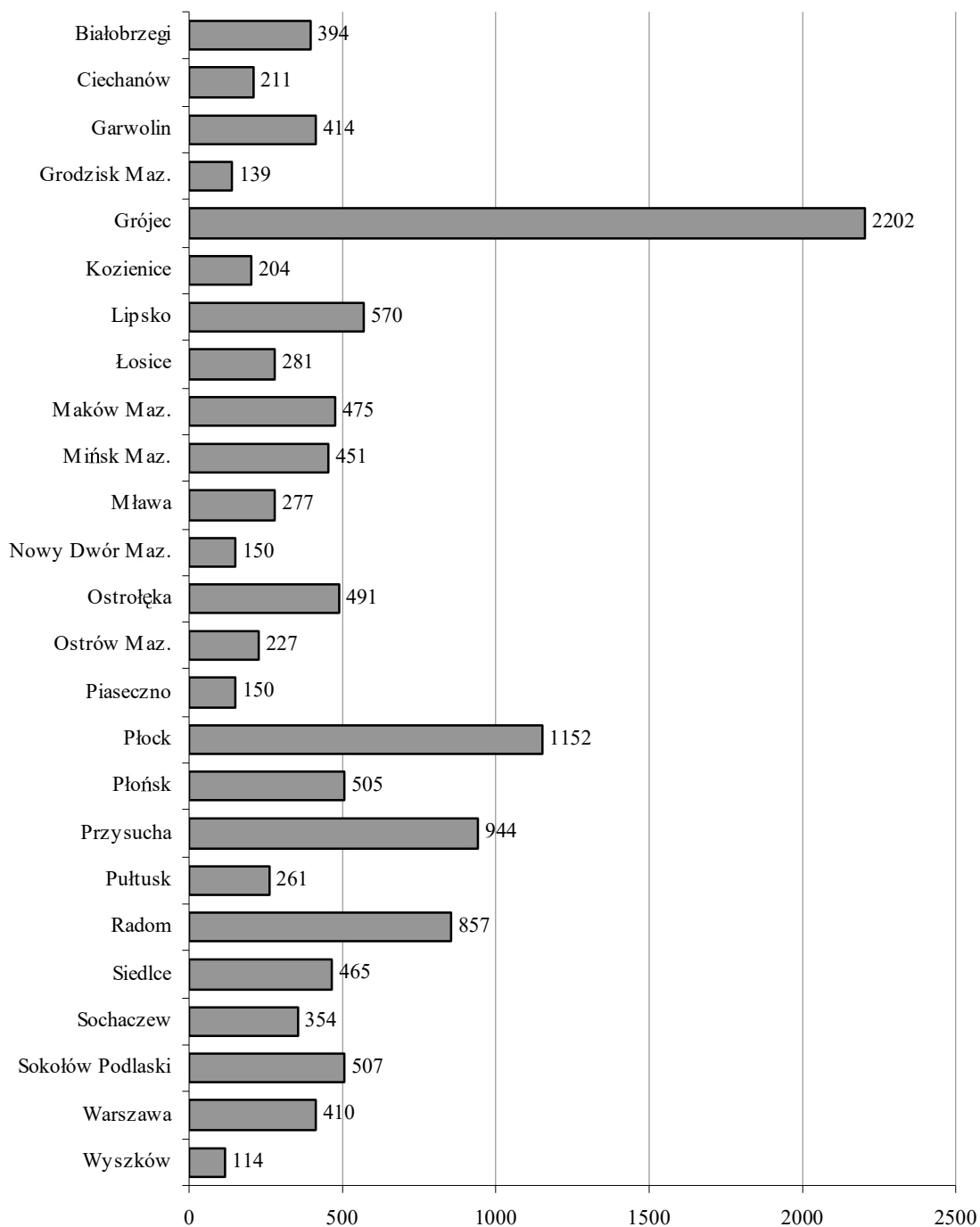
Jak wynika z powyższego zestawienia, na terenie województwa mazowieckiego w 2011 roku, na 453 szkoleniach zostało przeszkolonych 12355 osób. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba szkoleń w zakresie obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin wzrosła o 35,3%, natomiast liczba szkoleń w zakresie stosowania środków ochrony roślin wzrosła o 18,8%.

Szczegółowe dane nt. liczby przeprowadzonych szkoleń w 2011r. oraz ilości osób przeszkolonych na terenie działania poszczególnych jednostek organizacyjnych inspekcji zawierają wykresy 2.7. i 2.8.

Wykres 2.7 Liczba przeprowadzonych szkoleń w 2011r. na terenie działania poszczególnych jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie

Wykres 2.8 Liczba osób przeszkolonych w 2011r. na terenie działania poszczególnych jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie

2.1.5. Kontrola jakości i pozostałości środków ochrony roślin

2.1.5.1. Badania pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ramach urzędowej kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin

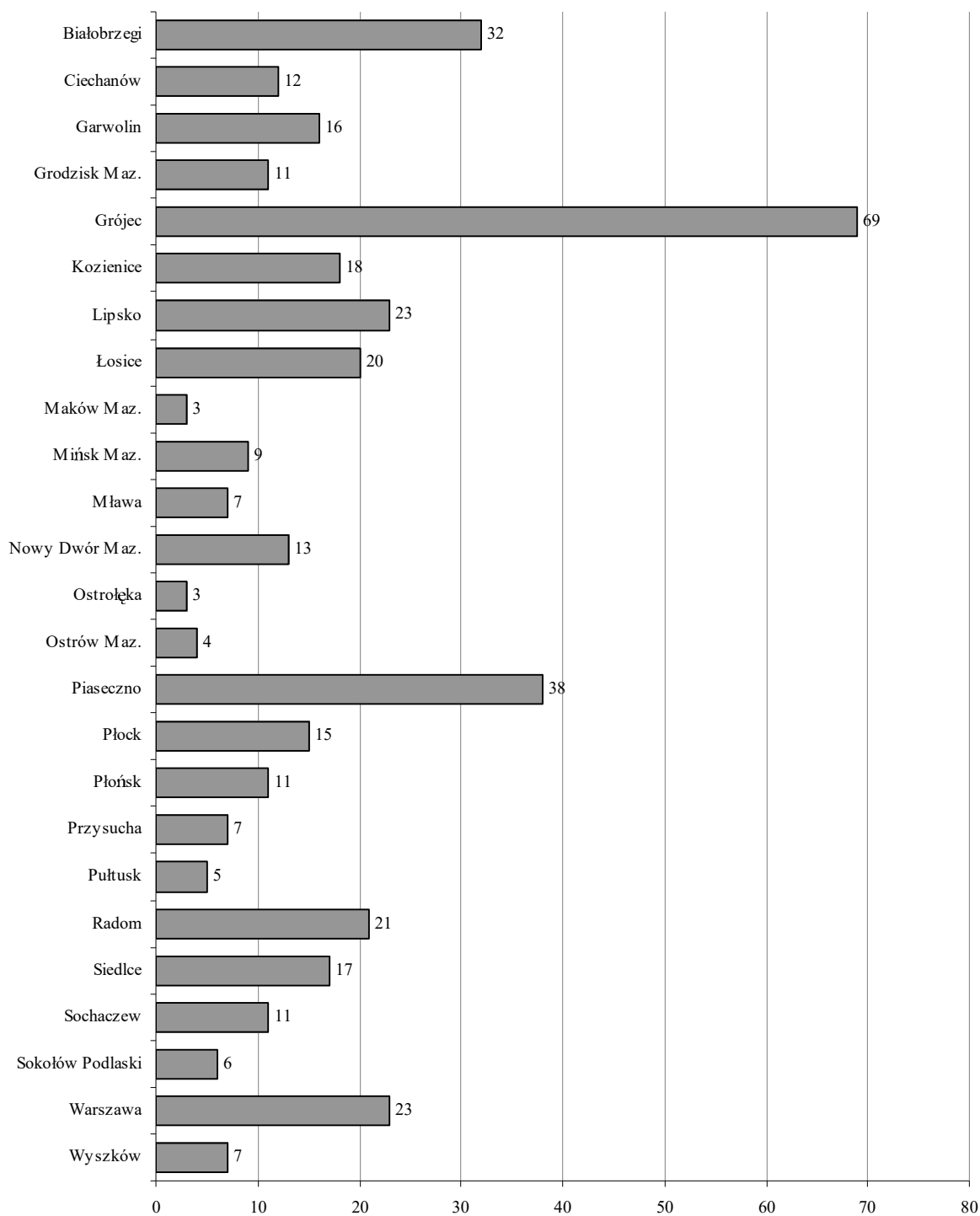
W związku ze sprawowaną przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa kontrolą prawidłowości stosowania środków ochrony roślin w 2011 roku, podobnie jak w latach poprzednich, pobierane były przez upoważnionych inspektorów próbki płodów rolnych w celu poddania ich analizie na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Próbkę płodów rolnych pobierane były zgodnie z harmonogramami otrzymanymi z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa i z wytycznymi zawartymi w zarządzeniu nr 10/2008 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 16 maja 2008r. w sprawie zasad pobierania prób płodów rolnych do badania pozostałości środków ochrony roślin w ramach urzędowej kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin oraz bezpieczeństwa żywności na etapie produkcji pierwotnej.

Badania kontrolne pozostałości środków ochrony roślin prowadzone były w Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach, GIORiN Centralnym Laboratorium w Toruniu oraz w laboratoriach Instytutu Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu. Celem badań było sprawdzenie przestrzegania przez producentów rolnych zapisów art. 68 i 69 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008r. Nr 133, poz. 849 ze zmianami) oraz rozporządzenia (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni (Dz. U. L 70 z dnia 16.03.2005r.).

W roku 2011 badania obejmowały 28 upraw w tym: pieczarki, 11 upraw warzywniczych, 8 upraw sadowniczych i 8 upraw rolniczych. Ogółem w ramach urzędowej kontroli przebadano **401** próbek płodów rolnych, tj: 393 zgodnie z harmonogramami otrzymanymi z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz 8 próbek w ramach kontroli interwencyjnej. - GIORiN Centralne Laboratorium w Toruniu przebadano 77 próbek w ramach monitoringu pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych, - Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach przebadano 189 próbek, w tym 130 próbek w ramach monitoringu przesyłek owoców i warzyw do FR, 53 próbki w ramach monitoringu pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych oraz 6 próbek interwencyjnych, - Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu przebadano 133 próbek, w tym 85 w ramach kontroli cross-compliance i 48 próbek w ramach monitoringu pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych, - Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Warszawie przebadano 2 próbki interwencyjne w ramach badań pozostałości metali ciężkich (truskawka).

W porównaniu do 2010r. liczba pobieranych i badanych próbek płodów rolnych utrzymała się na porównywalnym poziomie. Szczegółowe dane nt. liczby próbek płodów rolnych pobranych zgodnie z harmonogramami przez poszczególne jednostki organizacyjne WIORiN w Warszawie w 2011r. zawiera wykres 2.9.

Wykres 2.9. Liczba próbek płodów rolnych pobranych przez jednostki organizacyjne WIORiN w Warszawie

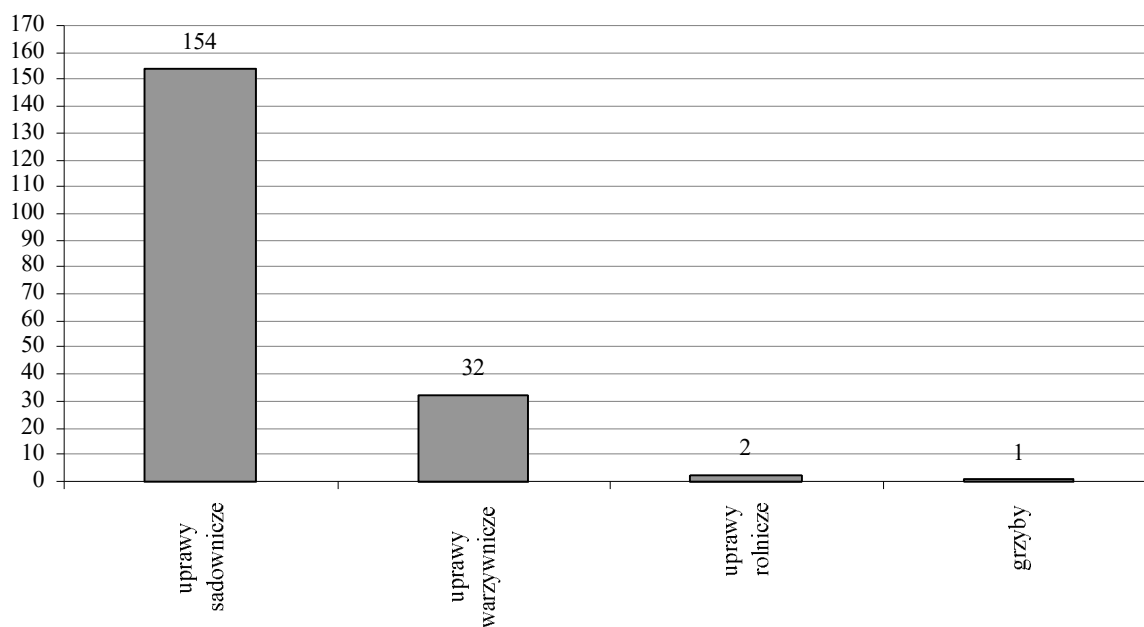

Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach

Badaniami objęto 189 próbek, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Badania obejmowały 154 próbki z upraw sadowniczych, 32 próbki z upraw warzywniczych, 2 próbki z upraw rolniczych oraz 1 próbkę grzybów.

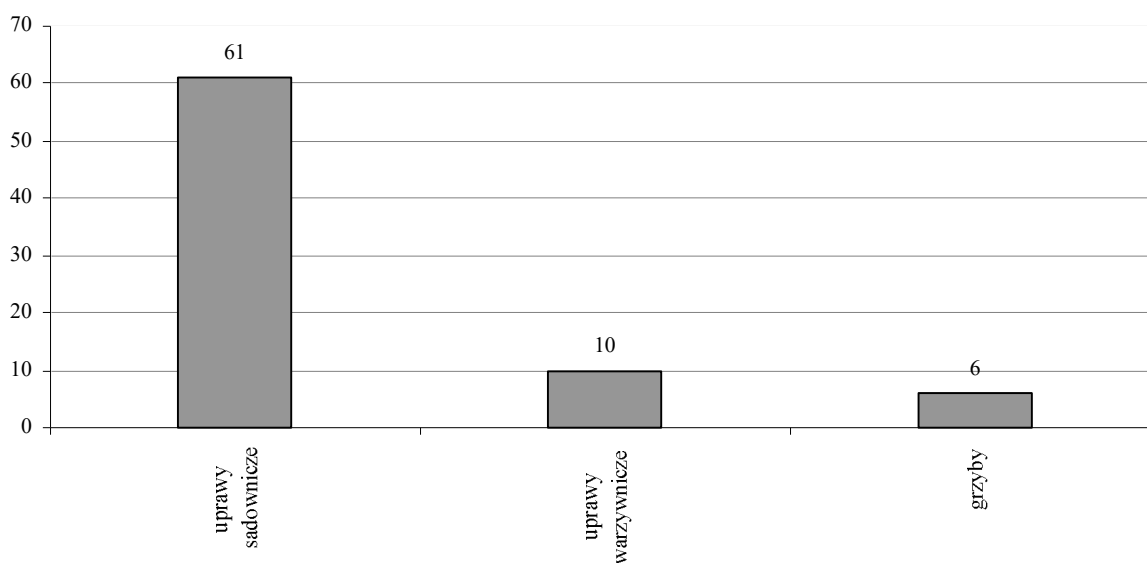
Wykres 2.10 Liczba próbek płodów rolnych przekazanych do laboratorium Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach

GIORiN Centralne Laboratorium w Toruniu

Badaniami objęto 77 próbek, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Badania obejmowały 10 próbek z upraw warzywniczych, 61 próbek z upraw sadowniczych oraz 6 próbek grzybów.

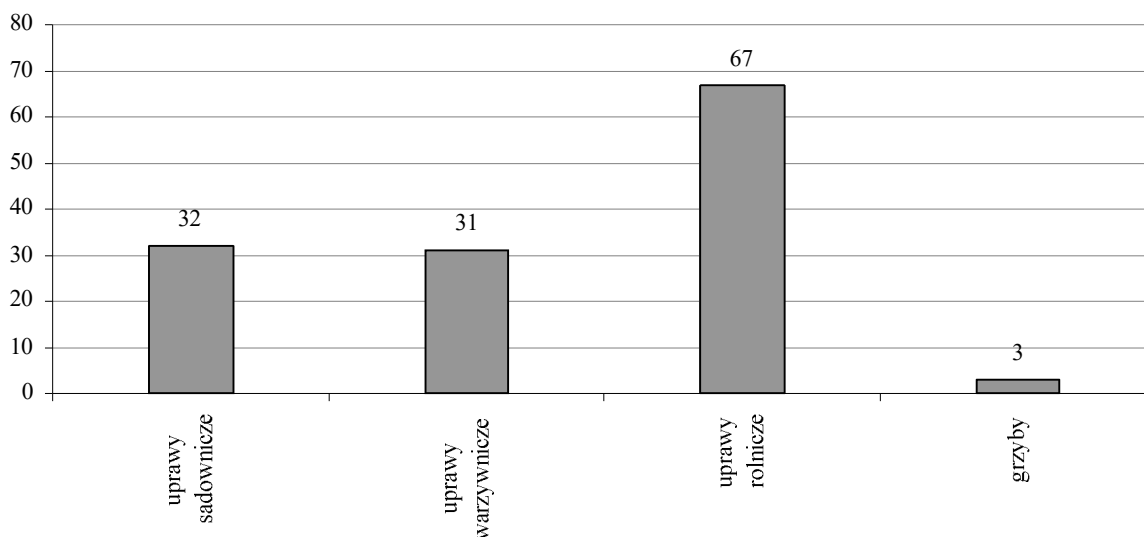
Wykres 2.11 Liczba próbek płodów rolnych przekazanych do GIORiN Centralnego Laboratorium w Toruniu

Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu

Badaniami objęto 133 próbki, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Badania obejmowały 31 próbek z upraw warzywniczych, 32 próbki z upraw sadowniczych, 67 próbek z upraw rolniczych oraz 3 próbki grzybów.

Wykres 2.12 Liczba próbek płodów rolnych przekazanych do Instytutu Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu

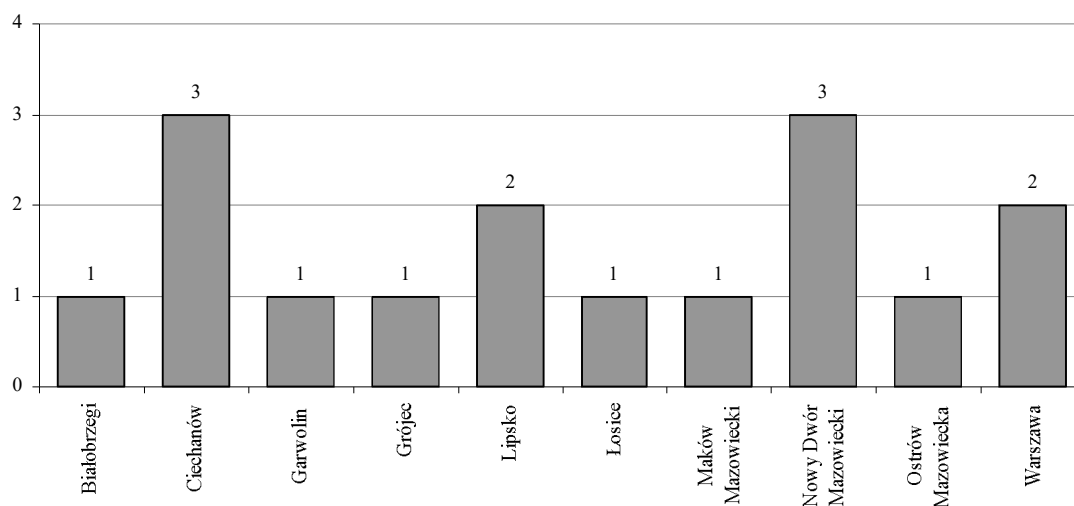

Procedura wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF) w 2011r. uruchamiana była **19** razy (w tym 3 powiadomienia dotyczyły upraw z 2010r., 16 powiadomień dotyczyło upraw z 2011r.).

W odniesieniu do 401 próbek pobranych w 2011r. w ramach kontroli urzędowej w 16 powiadomieniach informacyjnych zgłoszono: 4x przekroczenia NDP, 10x zastosowanie preparatu zawierającego substancję niedopuszczoną do stosowania w danej uprawie oraz 2x zarówno przekroczenie NDP jak i substancję niedopuszczoną do stosowania.

Najczęściej wykrywane nieprawidłowości odnotowano w uprawie jabłek, porzeczek, kapusty pekińskiej, ogórków i pietruszki.

Wykres 2.13 Liczba powiadomień informacyjnych RASFF w odniesieniu do 401 próbek płodów rolnych pobranych w 2011r.

2.1.5.2. Badania kontrolne jakości środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu.

W związku ze sprawowaną przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa kontrolą nad jakością środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu, wzorem lat ubiegłych, w 2011 roku pobierane były przez inspektorów próbki środków ochrony roślin. Próbki preparatów pobierane były zgodnie z harmonogramem otrzymanym z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Próbki pobierano na podstawie wytycznych zawartych w zarządzeniu nr 15/2011 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 28 lutego 2011r. w sprawie zasad urzędowej kontroli jakości środków ochrony roślin.

Badania kontrolne prowadzone były przez Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu Oddział w Sośnicowicach w ramach zadania 1.9. "Wykonywanie analiz jakości substancji aktywnych i środków ochrony roślin" programu wieloletniego "Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska na lata 2011 – 2015".

Celem badań było stwierdzenie, czy środki ochrony roślin wprowadzane do obrotu handlowego w Polsce są odpowiedniej jakości i czy ich skuteczność jest dobra – to znaczy, czy spełniają wymagania specyfikacji technicznych ustalonych w procesie rejestracji. Przekazano do Instytutu ogółem 29 próbek w ramach kontroli urzędowej, tj. 1 próbkę – kontrola planowana, 25 próbek - kontrola losowa oraz 3 próbki – kontrola interwencyjna.

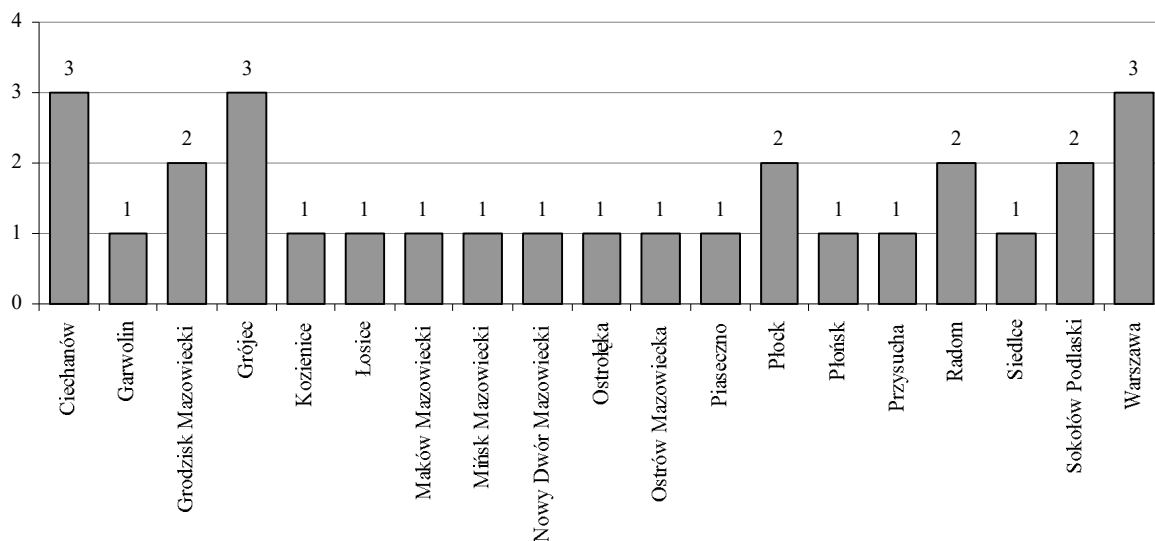
Tabela 2.17 Zestawienie pobranych do analiz środków ochrony roślin

Herbicydy	Insektycydy, akarycydy	Fungicydy
GOLDEN PICCANT 334 SL	SHERPA 100 EC	ARJO KAPTAN 80 WG
PILOT 10 EC	SUMI-ALPHA 050 EC	REVUS 250 SC
AZOTOP NEW 80 WP	DURSBAN 480 EC	ARMETIL M 72 WP
BASAGRAN 480 SL	CYPERKILL SUPER 25 EC	VALBON 72 WG
KORAL 70 WG	OMITE 570 EW	MIEDZIAN EXTRA 350 SC
LINTUR 70 WG	OWADOFOS EXTRA 480 EC	NEORAM 37,5 WG
AMINOPIELIK TERCET 500 SL		TOPSIN M 500 SC
DI-EF-EF 500 SC		GWARANT 500 SC
AGIL 100 EC		
SNAJPER 600 SC		
TITUS 25 WG		
LEOPARD EXTRA 05 EC		
FERNANDO 225 EC		
CHISEL 75 WG		

Próbki interwencyjne – 3 :

- GOLDEN PICCANT 334 SL – 2 próbki
- ARJO - Kaptan 80 WG – 1 próbka

Wykres 2.14 Liczba próbek środków ochrony roślin pobranych przez jednostki organizacyjne WIORiN w Warszawie

2.2. Badanie zużycia środków ochrony roślin na terenie woj. mazowieckiego

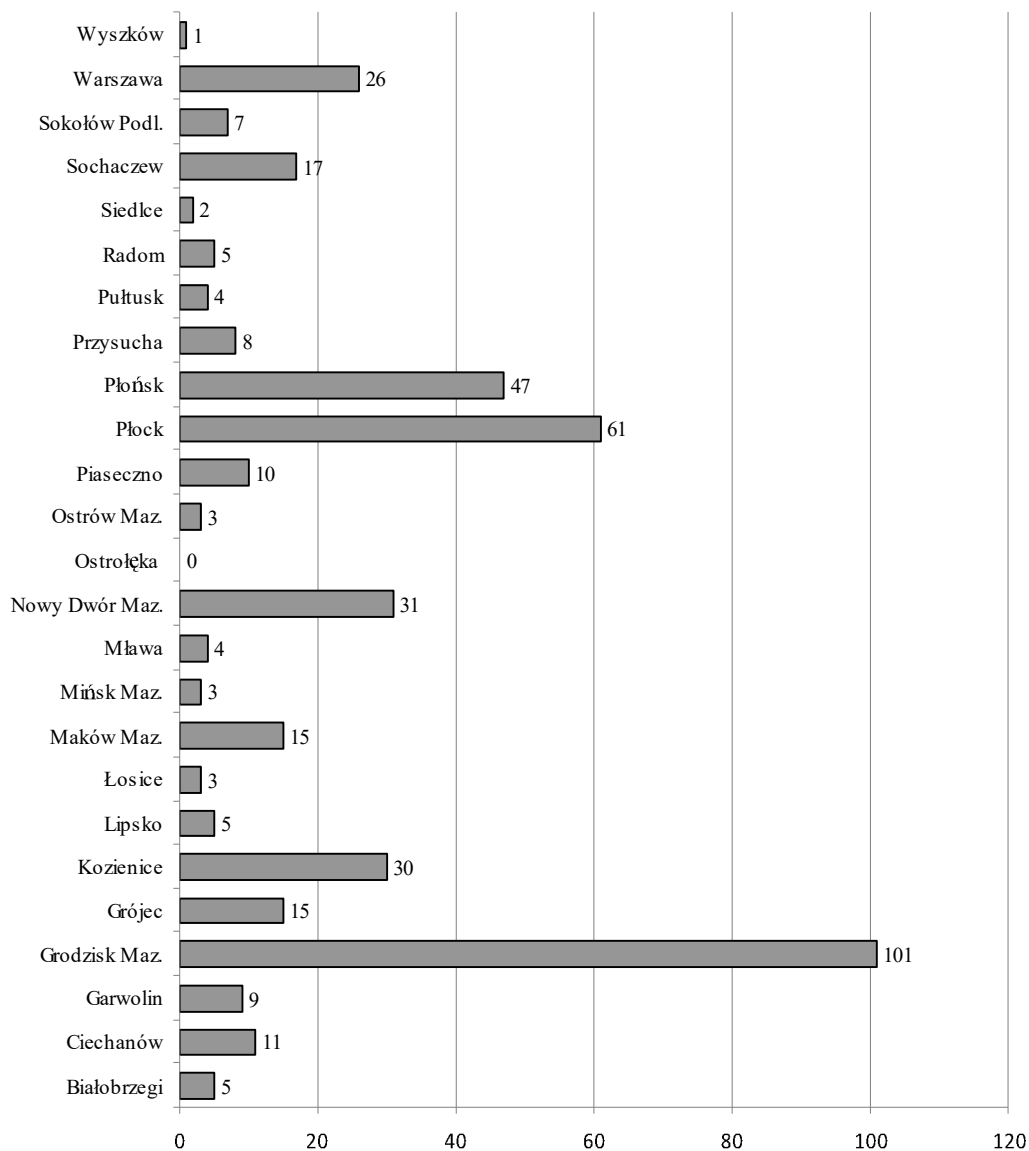
Monitoring zużycia środków ochrony roślin jest realizowany przez PIORiN zgodnie z wytycznymi OECD. Od roku 2007 stosuje się losowy wybór ankietowanych gospodarstw. Za losowanie odpowiedzialny jest Główny Urząd Statystyczny. Przekazywanie informacji do bazy danych odbywa się w systemie www.piorin-ankiety.pl. Dane dotyczące zużycia środków ochrony roślin w uprawach o największym znaczeniu gospodarczym służą do opracowania metod zmierzających do ograniczania szkodliwego oddziaływania środków ochrony roślin na środowisko.

Dla potrzeb badań zużycia środków ochrony roślin w 2011 roku wytypowano następujące uprawy: burak cukrowy, marchew, ogórek gruntowy, pomidor gruntowy, pszenica ozima. Główny Urząd Statystyczny wylosował dla województwa mazowieckiego gospodarstwa do przeprowadzenia ankiet. Na terenie działania WIORiN w Warszawie przeprowadzono 423 ankiety

w tym dla:

- uprawy buraka cukrowego – 43 ankiety
- uprawy marchwi – 164 ankiety
- uprawy ogórka gruntowego – 118 ankiet
- uprawy pomidora gruntowego – 39 ankiet
- uprawy pszenicy ozimej – 59 ankiet

Wykres 2.15. Liczba ankietowanych gospodarstw na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie.

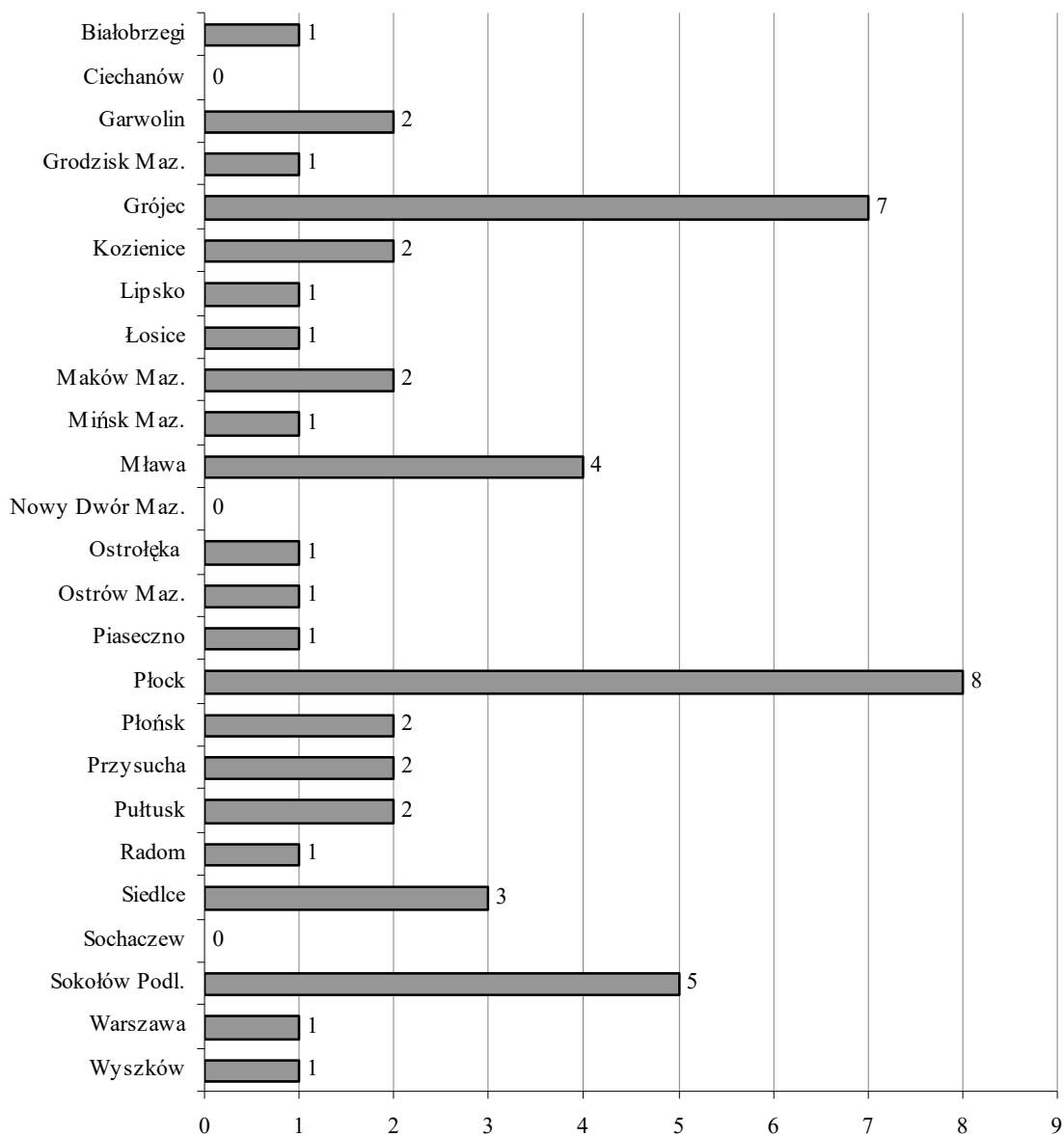

2.3. Badania sprawności technicznej opryskiwaczy

2.3.1. Jednostki upoważnione do przeprowadzania badań

Zgodnie z ewidencją na 31 grudnia 2011 r. upoważnienia do prowadzenia badań posiada 50 jednostek.

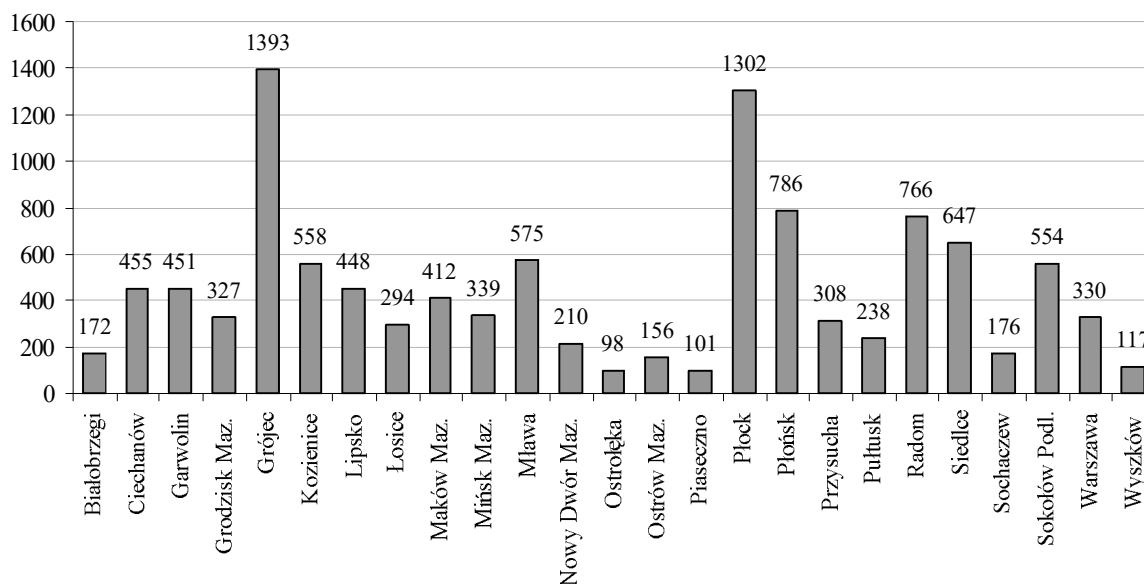
Wykres. 2.16 Liczba jednostek upoważnionych do przeprowadzania badań stanu technicznego opryskiwaczy na terenie jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie.

2.3.2. Badania opryskiwaczy

Od czasu wprowadzenia ustawowego obowiązku badania opryskiwaczy do dnia 31 grudnia 2011 roku przebadano 78662 opryskiwaczy. W 2011 r. przebadano 11213 opryskiwaczy polowych i sadowniczych, 272 sztuk stanowiły opryskiwacze nowe, wprowadzane po raz pierwszy do użytkowania.

Wykres 2.17 Liczba przebadanych opryskiwaczy na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie w roku 2011.

Analizując ilość opryskiwaczy przebadanych w okresie sprawozdawczym stwierdza się, że najczęściej opryskiwaczy przebadano na terenie działania oddziałów: Grójec, Płock, Płońsk. Najmniej badań wykonano na terenie działania oddziałów: Ostrołęka, Piaseczno, Warszawa.

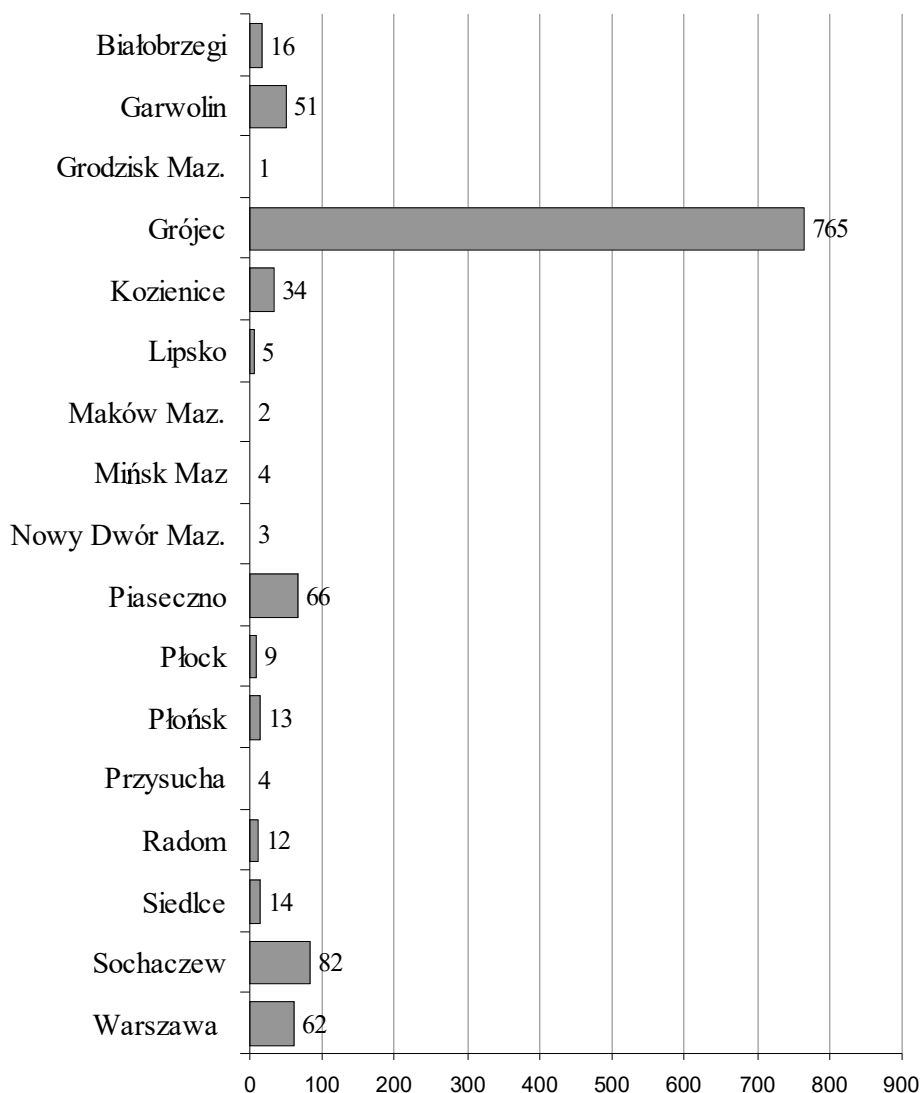
2.4. Integrowana produkcja

Inspekcja w 2011 r. rozpoczęła ósmy rok sprawowania nadzoru nad systemem Integrowanej Produkcji.

2.4.1. Zgłoszenia do systemu

Zgłoszenia do przystąpienia do systemu Integrowanej Produkcji wpłynęły do 17 oddziałów z 1143 gospodarstw rolnych (w tym 747 gospodarstw rolnych, w których jest prowadzona Integrowana Produkcja na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej). W stosunku do roku 2010 stanowi to 102,7 % więcej. Zdecydowanie najczęściej gospodarstw zgłoszono do Oddziału w Grójcu. Szczegółowe dane dotyczące liczby gospodarstw w poszczególnych oddziałach ilustruje wykres 2.18.

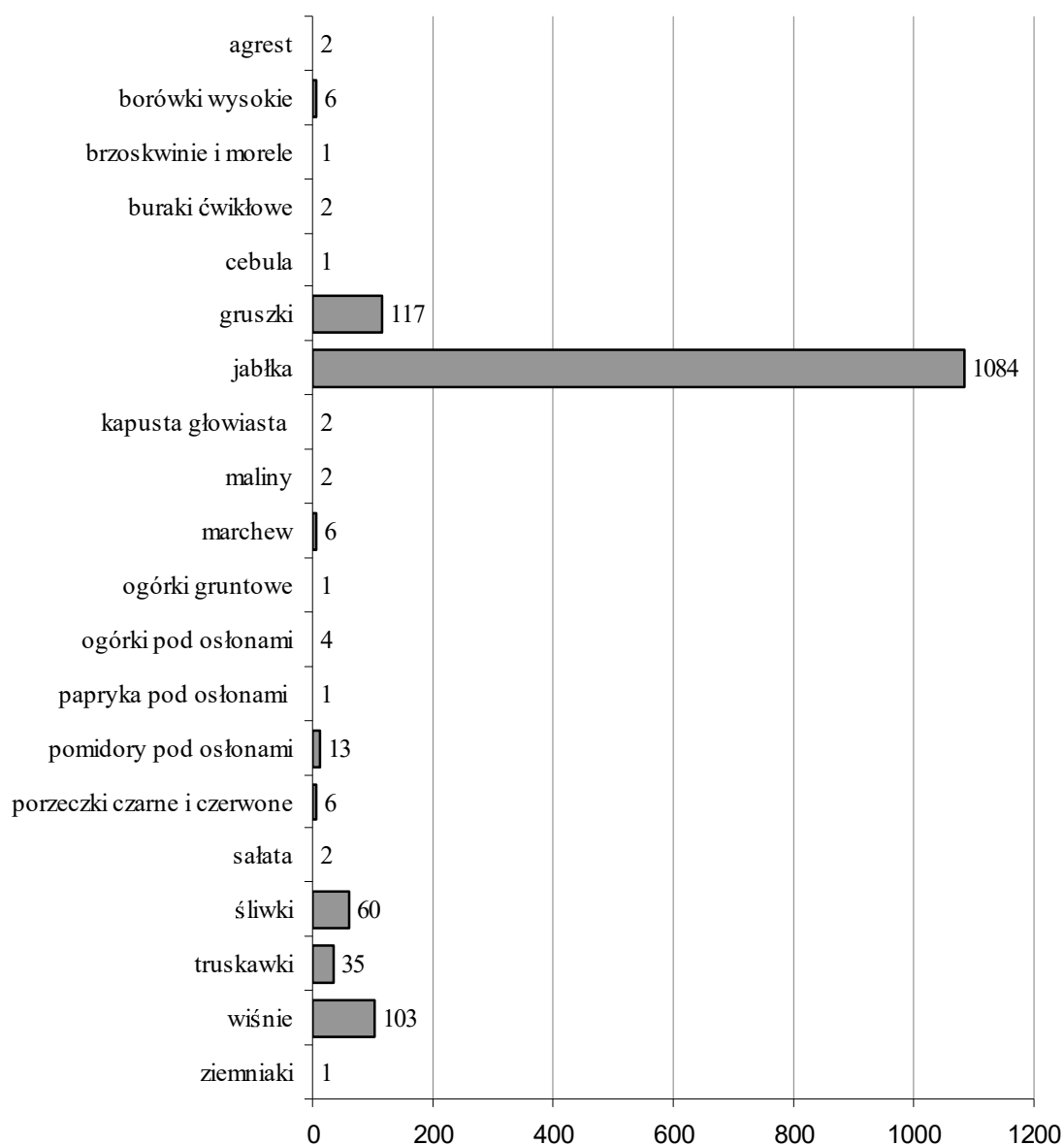
Wykres 2.18. Liczba gospodarstw zgłoszonych do IP w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie

W 2011 roku do systemu integrowanej produkcji zgłoszono 1449 upraw (w tym 779 upraw, w których jest prowadzona Integrowana Produkcja na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej), niektórzy producenci deklarowali prowadzenie upraw więcej niż jednego gatunku roślin. Liczba zgłoszonych upraw w 2011 r. w porównaniu do 2010 r. uległa zwiększeniu o 130 %. Zgłoszenia objęły 20 gatunków roślin sadowniczych, warzywniczych oraz rolniczych co stanowi odpowiednio 97,7 %, 2,2 % i 0,1 %. Najbardziej liczną grupę stanowią producenci jabłek 74,8 %, gruszek 8,1 % i wiśni 7,1 %. Wykres 2.19.

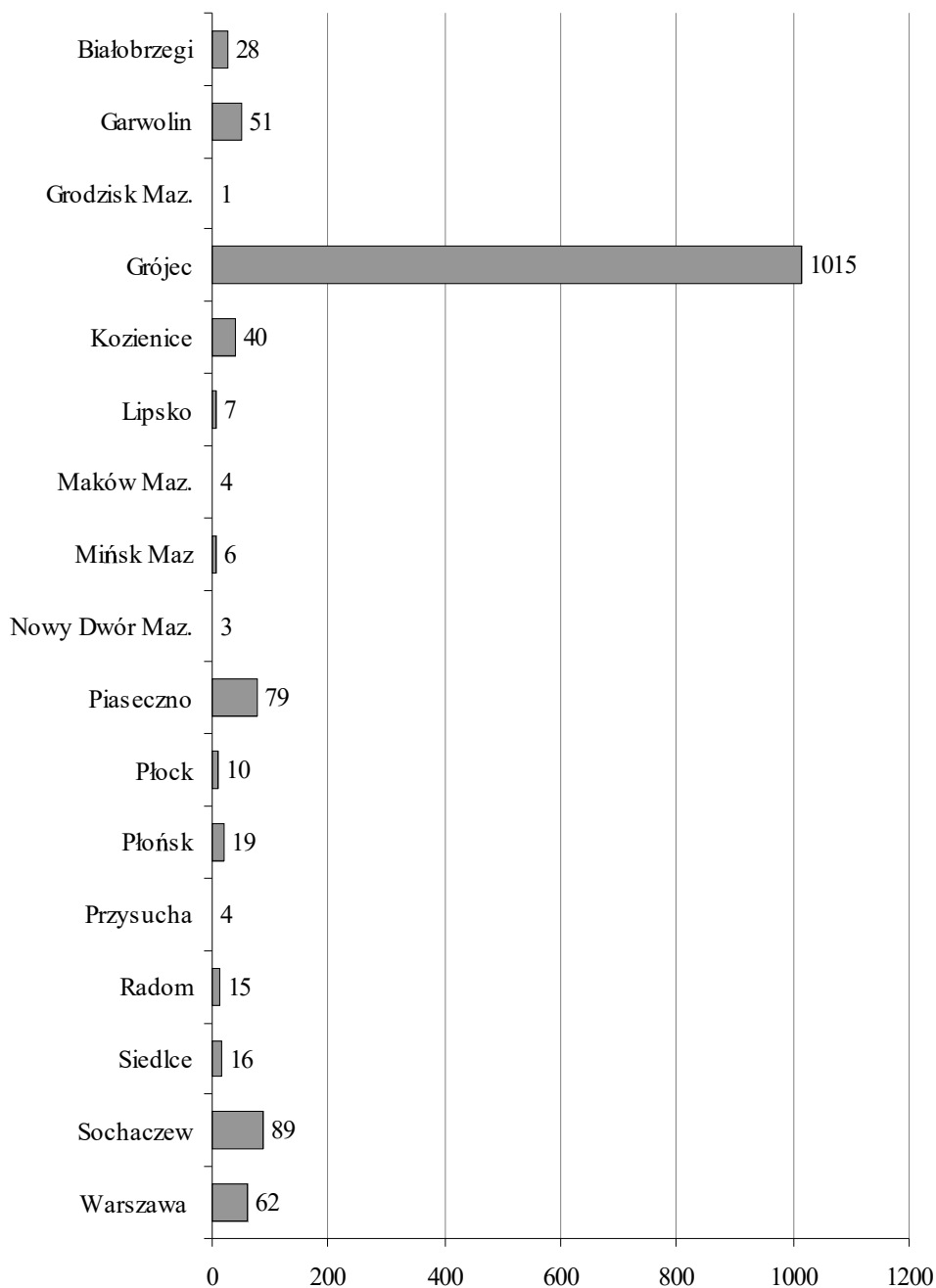

Wykres 2.19. Zestawienie zgłoszeń do IP w 2011 r. dla poszczególnych gatunków roślin.

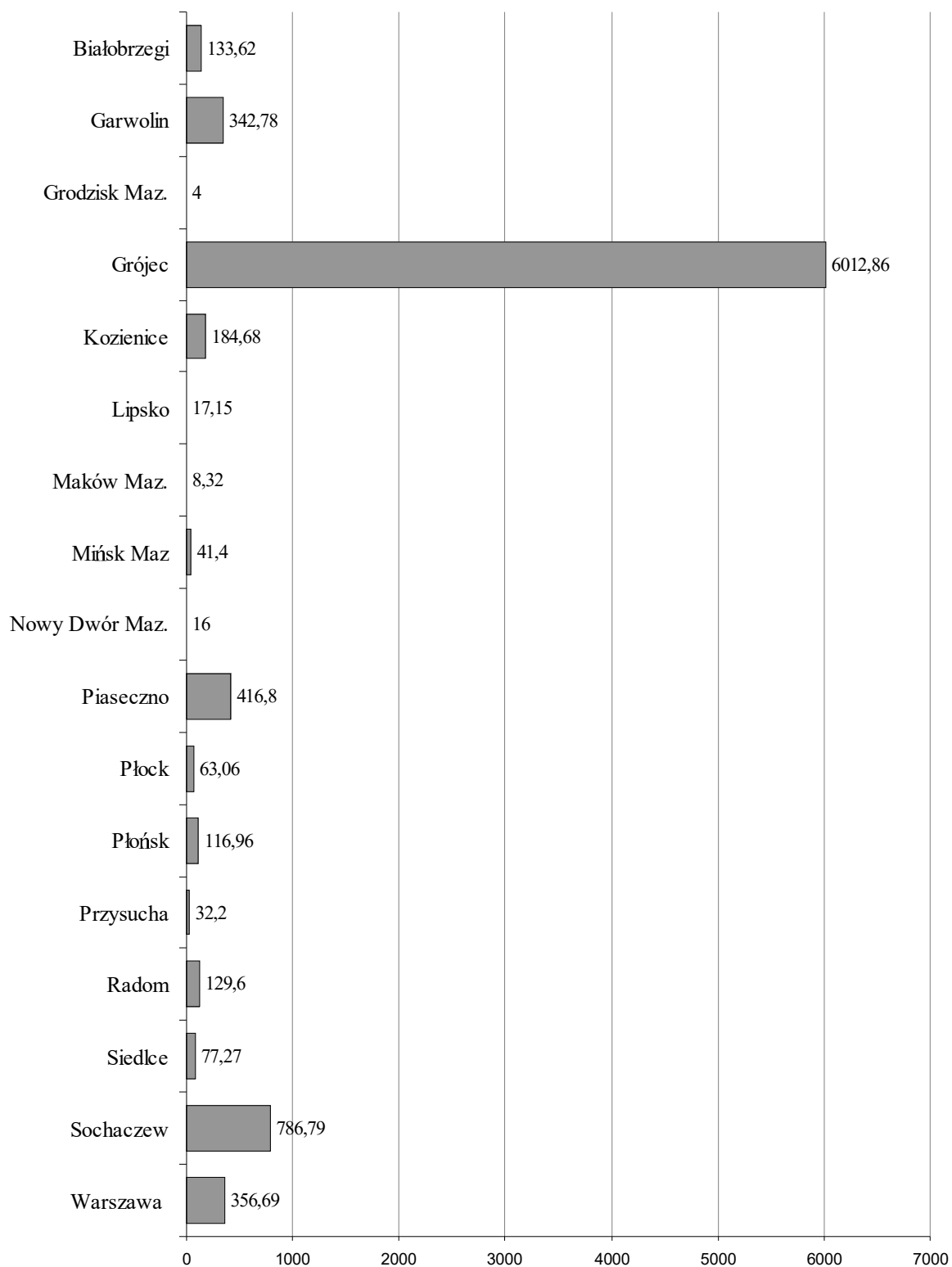
Najwięcej upraw zgłoszonych do Integrowanej Produkcji zarejestrowano w Oddziale Grójec (1015), Sochaczew (89), Piaseczno (79) i Warszawa (62) co stanowi odpowiednio 70 %, 6,1 %, 5,5 % i 4,3 % wszystkich zgłoszeń. Wykres 2.20.

Wykres 2.20 Liczba zgłoszonej produkcji do IP w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie.

Zgłoszona powierzchnia upraw do systemu IP na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 8740,18 ha (w tym 6038,43 ha, na których jest prowadzona Integrowana Produkcja na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej). Największą powierzchnię upraw do Integrowanej Produkcji w 2011 r. zgłoszono w Oddziale Grójec (6012,86 ha), Sochaczew (786,79 ha), Piaseczno (416,8 ha), Warszawa (356,69 ha) co stanowi odpowiednio: 68,8 %, 9 %, 4,8 % 4 % całkowitej zgłoszonej powierzchni. Wykres 2.21.

Wykres 2.21 Powierzchnia zgłoszonych upraw do IP w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie (ha).

Największy udział w zgłoszonej powierzchni stanowią jabłonie 7987,88 ha - 93,3 %. Powierzchnie upraw w systemie IP przedstawiono w tabeli.

Tabela 2.18 Zestawienie zgłoszonej powierzchni do IP w 2011 r. dla poszczególnych gatunków roślin.

Gatunek uprawy	Ilość zgłoszonej powierzchni (ha)
jabłka	8152,22
gruszki	122,92
porzeczki czarne i czerwone	34,76
maliny	3,65
śliwki	53,31
brzoskwinie i morele	4,5
agrest	13
borówki wysokie	5,35
wiśnie	147,27
truskawki	81,16
pomidory pod osłonami	43,72
buraki ćwikłowe	9
marchew	54,5
kapusta głowiasta	0,85
cebula	2,5
papryka pod osłonami	0,5
sałata	2
ogórki gruntowe	0,35
ogórki pod osłonami	4
ziemniaki	4,62
Ogółem:	8740,18

2.4.2. Certyfikacja

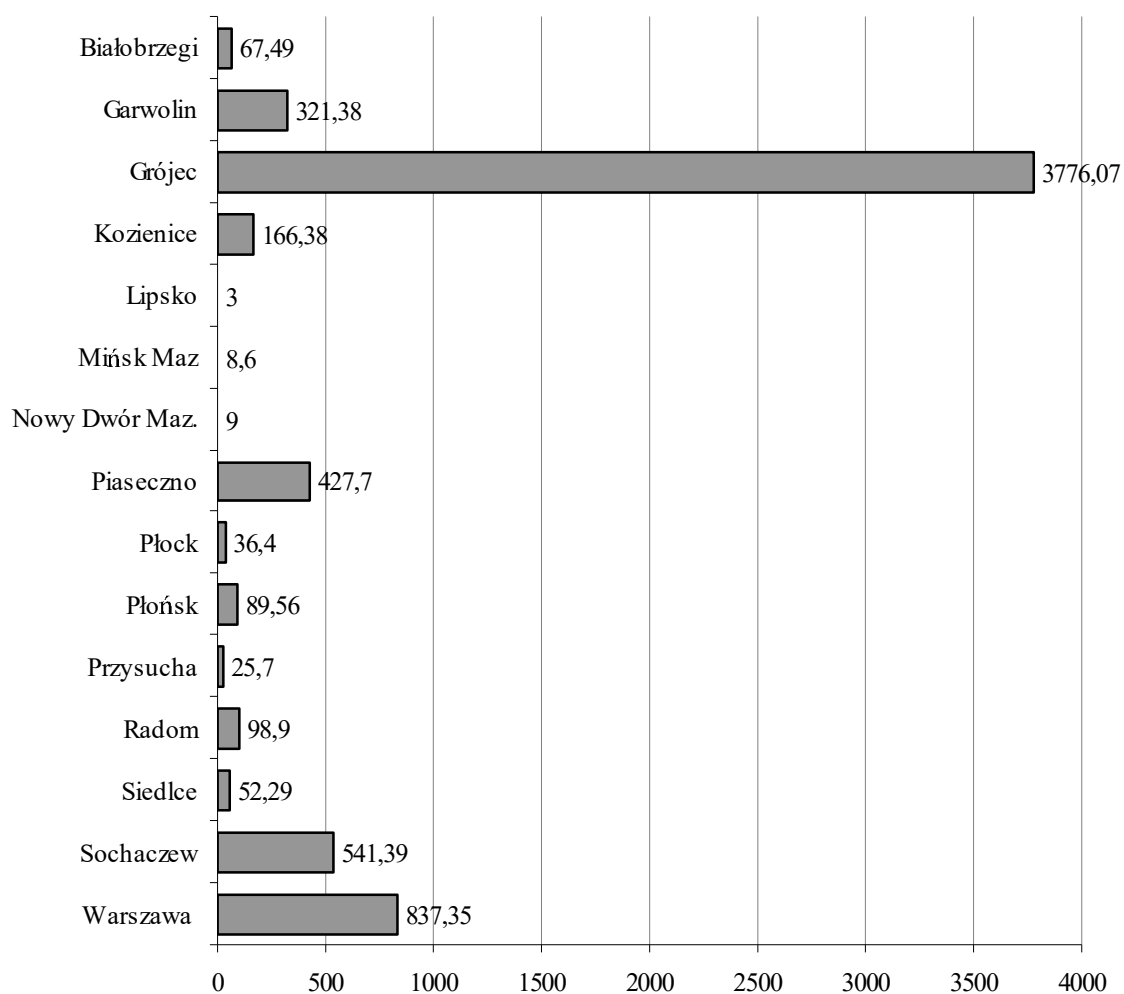
W 2011 roku do Inspekcji wpłynęły 824 wnioski o wydanie certyfikatu IP (w tym 401 wniosków o wydanie certyfikatu od producentów, którzy prowadzą Integrowaną Produkcję na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej). W ósmym roku nadzoru Inspekcji nad Integrowaną Produkcją wydano 822 certyfikaty (w tym 381 certyfikatów producentom, którzy prowadzą Integrowaną Produkcję na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej), z czego 779 producentom jabłek – 94,8 % wszystkich wydanych certyfikatów. Łącznie na owoce wydano 809 certyfikatów (98,4 %), na warzywa 13 (1,6 %). Największą liczbę certyfikatów wydano w Oddziale w Grójcu (64,7%).

Tabela 2.19 Liczba wydanych certyfikatów IP w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie.

L.p.	Oddział	Ilość wydanych certyfikatów IP ogółem	W tym ilość wydanych certyfikatów IP do FR
1	Białobrzegi	8	2
2	Ciechanów	0	0
3	Garwolin	48	30
4	Grodzisk Mazowiecki	0	0
5	Grójec	532	267
6	Kozienice	31	8
7	Lipsko	1	0
8	Łosice	0	0
9	Maków Mazowiecki	0	0
10	Mińsk Mazowiecki	1	1
11	Mława	0	0
12	Nowy Dwór Mazowiecki	1	0
13	Ostrołęka	0	0
14	Ostrów Mazowiecka	0	0
15	Piaseczno	48	12
16	Płock	7	0
17	Płońsk	11	9
18	Przysucha	2	1
19	Pułtusk	0	0
20	Radom	11	4
21	Siedlce	8	0
22	Sochaczew	61	17
23	Sokołów Podlaski	0	0
24	Warszawa	52	30
25	Wyszków	0	0
	Ogółem:	822	381

Certyfikacją IP w woj. mazowieckim w 2011 r. objęto 6461,21 ha upraw (w tym 2936,03 ha upraw producentów, którzy prowadzą Integrowaną Produkcję na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej). Powierzchnie upraw sadowniczych i warzywniczych stanowiły odpowiednio 6378,73 ha i 82,48 ha. Największy udział (98 %) w ogólnej powierzchni stanowiły sady jabłoniowe. Wykres 2.22

Wykres 2.22. Wielkość certyfikowanej powierzchni w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie (ha).

Certyfikaty wydane w 2011 r. objęły łącznie produkcję 204283,35 ton płodów rolnych (w tym 96970 ton płodów rolnych, w których prowadzona była Integrowana Produkcja na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej), z czego 91,8 % stanowiły jabłka. Największą produkcję w systemie IP odnotowano w Oddziale Grójec (61,4 % całkowitej certyfikowanej produkcji), następnie w Oddziale Warszawa (10 %) i Oddziale Sochaczew (8 %). Wykres 2.23.

Wykres 2.23. Wielkość certyfikowanej produkcji w tonach w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie.

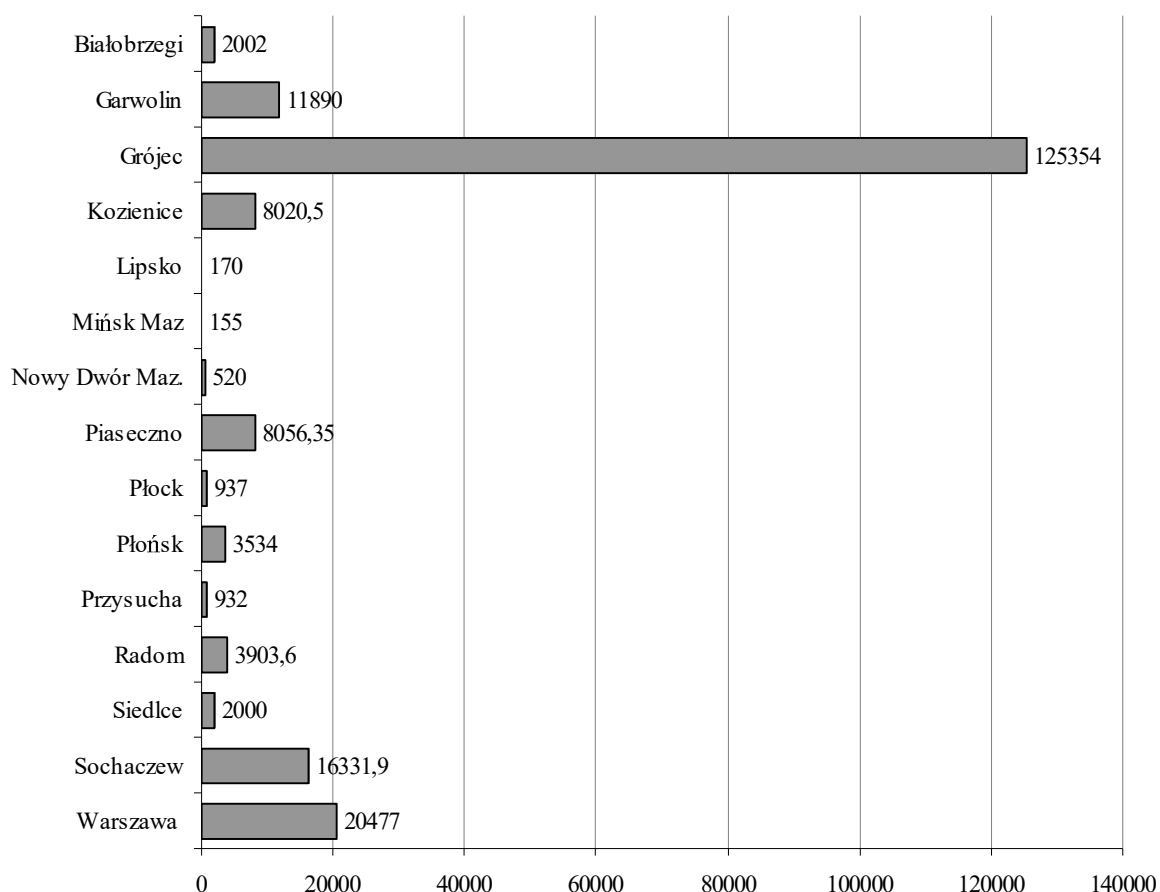

Tabela 2.20. Certyfikacja IP w 2011 r. w podziale na poszczególne uprawy.

Certyfikowany gatunek	Liczba wydanych certyfikatów	Wielkość certyfikowanej powierzchni upraw (ha)	Wielkość certyfikowanej produkcji (t)
jabłka	779	6330,69	187544,4
gruszki	16	9,44	530,5
maliny	1	2,75	10
śliwki	1	0,5	7
brzoskwinie i morele	1	4,5	90
borówki wysokie	1	11	2,35
wiśnie	2	2,7	18,6
truskawki	8	17,15	267
pomidory pod osłonami	6	25,48	12066
buraki ćwikłowe	2	9	555
marchew	3	42	2410
sałata	1	2	32,5
Ogórki pod osłonami	1	4	750
Ogółem:	822	6461,21	204283,35

2.4.3. Kontrole

W gospodarstwach z Integrowaną Produkcją przeprowadzono 1024 kontrole, w wyniku których stwierdzono uchybienia u 36 producentów, dotyczyły one braku ukończenia szkolenia z zakresu stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy, braku aktualnego badania potwierdzającego sprawność techniczną opryskiwaczy oraz braku aktualnego badania gleby.

Pobrano również 459 próbek płodów rolnych do badań na pozostałości środków ochrony roślin (w tym 425 próbek, w których prowadzona była Integrowana Produkcja na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej) oraz 30 próbek na obecność pozostałości azotanów, azotynów i metali ciężkich.

Województwo mazowieckie jest województwem, w którym wydano największą liczbę certyfikatów w skali całego kraju.

2.5. Nadzór nad badaniami skuteczności środków ochrony roślin

Zgodnie z art. 80 pkt. 6 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin w 2011 roku przeprowadzono w 3 jednostkach upoważnionych do prowadzenia badań skuteczności działania środka ochrony roślin 6 kontroli doświadczeń w trakcie ich trwania.

Kontrole zostały przeprowadzone zgodnie z harmonogramem otrzymanym z GIORiN i zarządzeniem nr 8/2007 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 16 stycznia 2007 r. "w sprawie zasad dotyczących upoważniania jednostek organizacyjnych do prowadzenia badań skuteczności działania środków ochrony roślin oraz wytycznych dotyczących nadzoru nad tymi badaniami".

Podczas przeprowadzonych kontroli doświadczeń nie stwierdzono nieprawidłowości

3. Ocena polowa i laboratoryjna materiału siewnego oraz kontrola obrotu tym materiałem

3.1. Ocena polowa materiału siewnego

Ocena polowa plantacji nasiennych jest urzędową czynnością mającą na celu stwierdzenie, czy podczas wegetacji roślin istniały warunki właściwe do wyprodukowania materiału siewnego wysokiej jakości oraz czy stan plantacji nasiennej odpowiadał ustalonym wymaganiom.

3.1.1. Rośliny rolnicze i warzywne

W 2011 roku ogółem oceniono w województwie mazowieckim 716 plantacji nasiennych rolniczych i 1 plantację roślin warzywnych o łącznej powierzchni 2877,64 ha, z czego zakwalifikowano 668 plantacji o powierzchni 2710,04 ha.

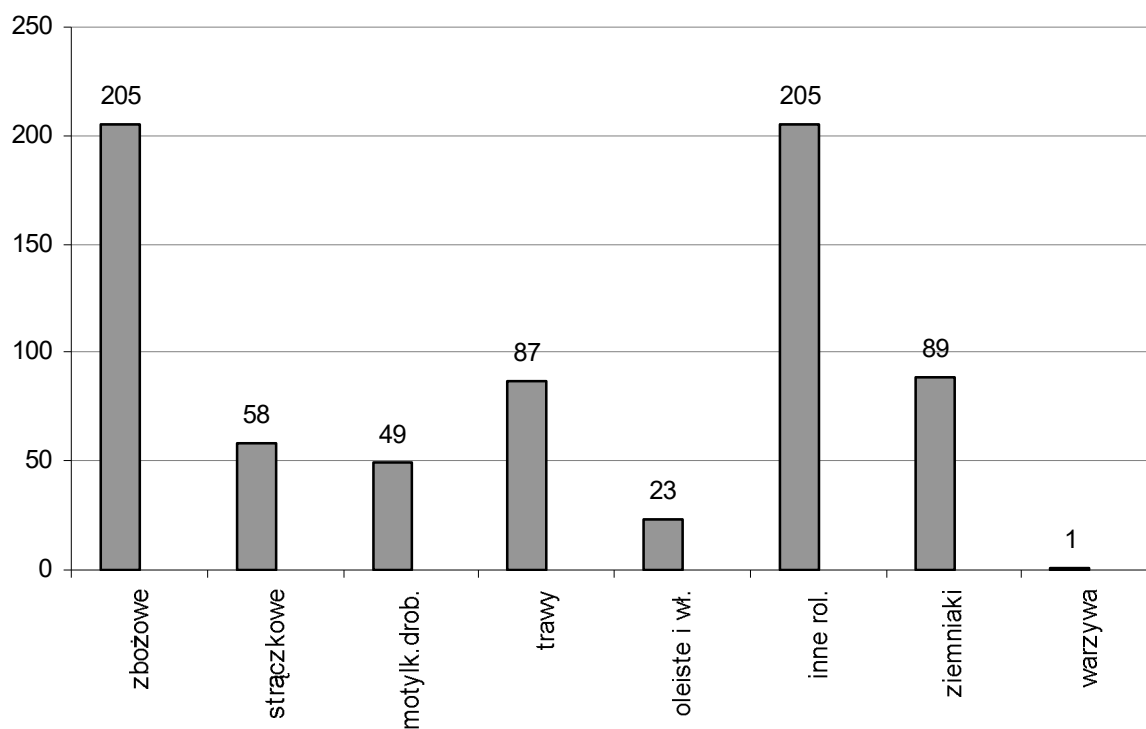
3.1.1.1. Rośliny rolnicze według poszczególnych grup

Tab. 3.1 Wyniki oceny polowej plantacji nasiennych ważniejszych gospodarczo grup roślin rolniczych w 2011 r.

Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano	
	szt. plantacji	ha	szt. plantacji	ha	szt. plantacji	ha
Ogółem zboż., w tym:	205	1623,44	193	1555,70	12	67,74
-pszenica oz.	49	434,10	48	423,19	1	10,91
-pszenica j.	30	269,23	27	246,51	3	22,72
-jęczmień oz.	7	45,50	7	44,20	0	1,30
-jęczmień j.	28	237,41	28	235,41	0	2,00
-żyto oz.	7	72,50	7	72,50	0	0,00
-pszenżyto oz.	49	337,77	44	317,76	5	20,01
-pszenżyto j.	6	61,30	6	61,30	0	0,00
-owies	27	150,83	24	140,03	3	10,80
-kukurydza	2	14,80		14,80	0	0,00
Strączkowe, w tym:	58	202,85	58	201,15	0	1,70
-groch siewny	12	32,90	12	32,70	0	0,20
-łubin wąsk.	22	71,40	22	71,40	0	0,00
-łubin żółty	21	89,35	21	87,85	0	1,50
-bobik	3	9,20	3	9,20	0	0,00
Motylkowe drobnonas. w tym:	49	125,40	37	83,30	12	42,10

Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano	
	szt. plantacji	ha	szt. plantacji	ha	szt. plantacji	ha
-koniczyna łąk.	49	125,40	37	83,30	12	42,10
Trawy, w tym:	87	174,59	74	145,69	13	28,90
-kupkówka p.	64	111,48	54	97,08	10	14,40
-tymotka łąk.	3	6,50	3	6,50	0	0,00
-życica trwała	12	46,20	9	31,70	3	14,50
-życica wiel.	6	9,41	6	9,41	0	0,00
-wiechlina łąk.	2	1,00	2	1,00	0	0,00
Oleiste i włók., w tym:	23	107,10	21	100,10	2	7,00
-gorczyca b.	14	57,10	12	50,10	2	7,00
-rzepak jary	9	50,00	9	50,00	0	0,00
Inne rolnicze, w tym:	205	481,58	198	463,74	7	17,84
-facelia bł.	204	473,58	197	455,74	7	17,84
-brukiew ol.	1	8,00	1	8,00	0	0,00
Ziemniaki	89	161,88	86	159,56	3	2,32
Warzywa	1	0,80	1	0,80	0	0,00
Ogółem	717	2877,64	668	2710,04	49	167,60

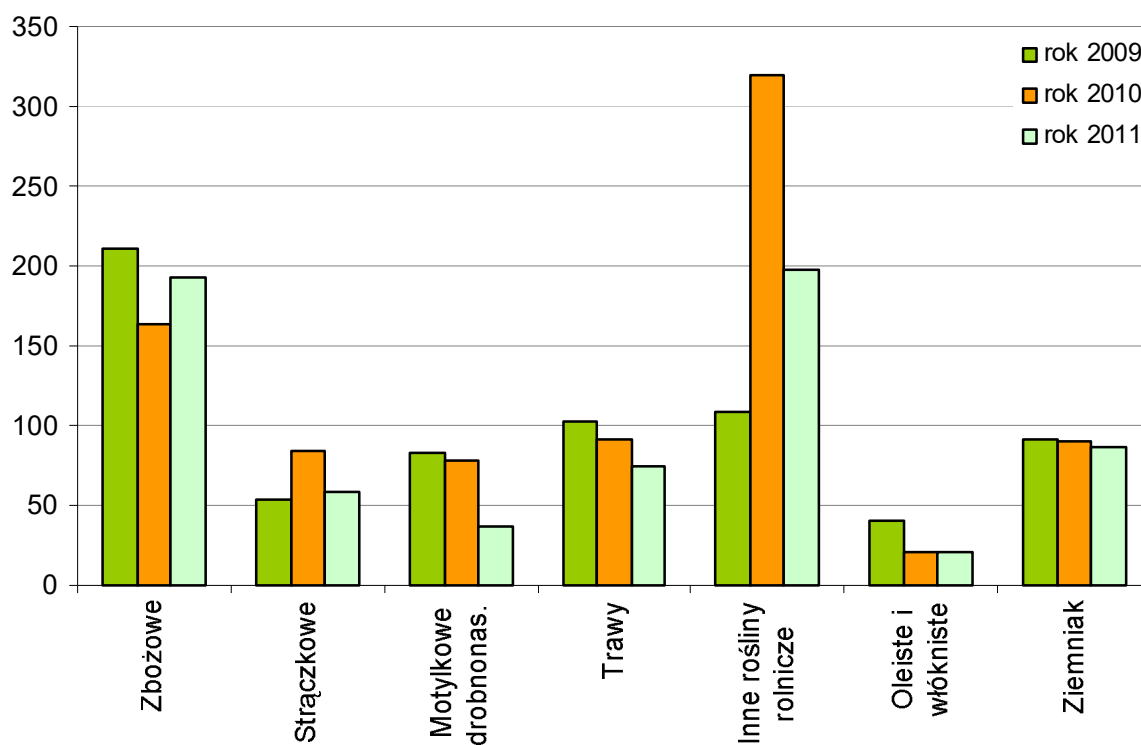
Wykres 3.1. Plantacje oceniane w 2011 roku w poszczególnych grupach roślin

Tab. 3.2. Plantacje nasienne kwalifikowane połowo w latach 2009-2011

Grupa roślin	2009		2010		2011	
	sztuk pl.	pow. ha	sztuk pl.	pow. ha	sztuk pl.	pow. ha
Zbożowe	211	1586,40	164	1246,94	193	1555,70
Strączkowe	54	215,53	84	339,16	58	201,15
Motylkowe dr.	83	184,39	78	176,63	37	83,30
Trawy	102	251,38	91	212,62	74	145,69
Inne rolnicze	108	381,80	319	820,27	198	463,74
Oleiste i włók.	40	158,96	21	73,34	21	100,10
Ziemniaki	91	146,93	90	162,17	86	159,56
Warzywa	1	1,00	1	0,80	1	0,80
Ogółem	690	2926,39	848	3031,93	668	2710,04

Wykres 3.2. Liczba plantacji nasiennych zakwalifikowanych połowo w latach 2009-2011.

Dominującą powierzchnię wśród plantacji nasiennych roślin rolniczych, w grupie roślin zbożowych zajmowała pszenica ozima. W dalszej kolejności pszenżyto ozime, pszenica jara. W grupie roślin zbożowych w porównaniu do roku 2010 nastąpił wzrost zarówno w ilości jak i powierzchni plantacji. Zwiększa się powierzchnia plantacji nasiennych roślin oleistych i włóknistych przy jednoczesnym zmniejszeniu ilości plantacji. Zmalała zarówno ilość jak i powierzchnia plantacji traw.

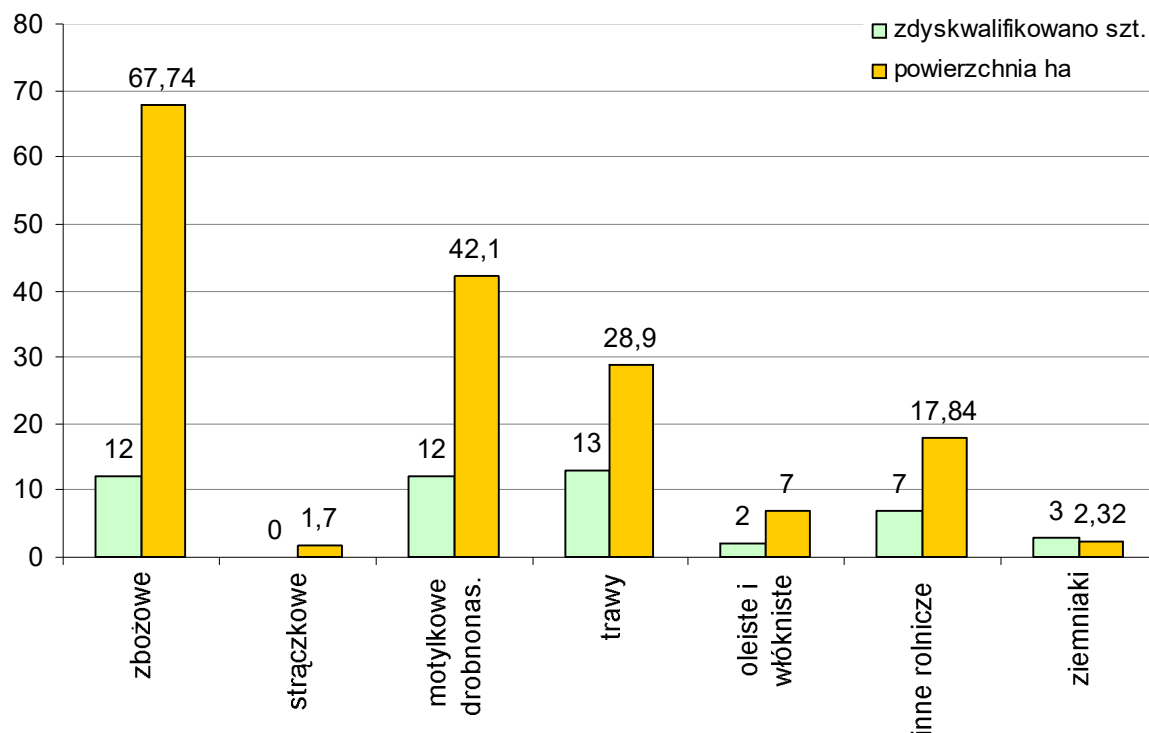
3.1.1.2. Dyskwalifikacje w ocenie polowej roślin rolniczych

W 2011 roku zdyskwalifikowanych zostało 49 plantacji roślin rolniczych o łącznej powierzchni 167,60 ha, co stanowi 5,80 % w stosunku do powierzchni objętej oceną. Najwyższy procent dyskwalifikacji odnotowano w motylkowych drobnonasiennych, trawach, głównie na skutek nie zachowania izolacji przestrzennej i zachwaszczenia plantacji.

Tab. 3.3. Powierzchnia zdyskwalifikowanych plantacji nasiennych roślin rolniczych w 2011 r.

Grupa roślin	Zdyskwalifikowano		
	sztuk plantacji	powierzchnia ha	% powierzchni ha
Zbożowe, w tym:	12	67,74	4,20
-pszenica ozima	1	10,91	2,50
-pszenica jara	3	22,72	8,40
-jęczmień ozimy	0	1,30	2,90
-jęczmień jary	0	2,00	0,80
-żyto ozime	0	0,00	0,00
-pszenżyto ozime	5	20,01	5,00
-pszenżyto jare	0	0,00	0,00
-owies	3	10,80	7,20
-kukurydza	0	0,00	0,00
Strączkowe	0	1,70	0,80
Motylkowe drobn.	12	42,10	33,60
Trawy	13	28,90	16,60
Inne rolnicze	7	17,84	3,70
Oleiste i włókniste	2	7,00	6,50
Ziemniaki	3	2,32	1,40
Razem rolnicze	49	167,60	5,80

Wykres 3.3. Liczba i powierzchnia zdyskwalifikowanych plantacji nasiennych roślin rolniczych w 2011 r.

3.1.1.3. Ocena polowa plantacji roślin rolniczych wykonana przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych

Ocena polowa plantacji nasiennych roślin rolniczych w roku 2011 przeprowadzana była przez 16 kwalifikatorów urzędowych oraz 19 akredytowanych. Kwalifikatorzy akredytowani ocenili w sumie 452 plantacje o łącznej powierzchni 1571,94 ha, urzędowi 265 plantacje na powierzchni 1305,70 ha.

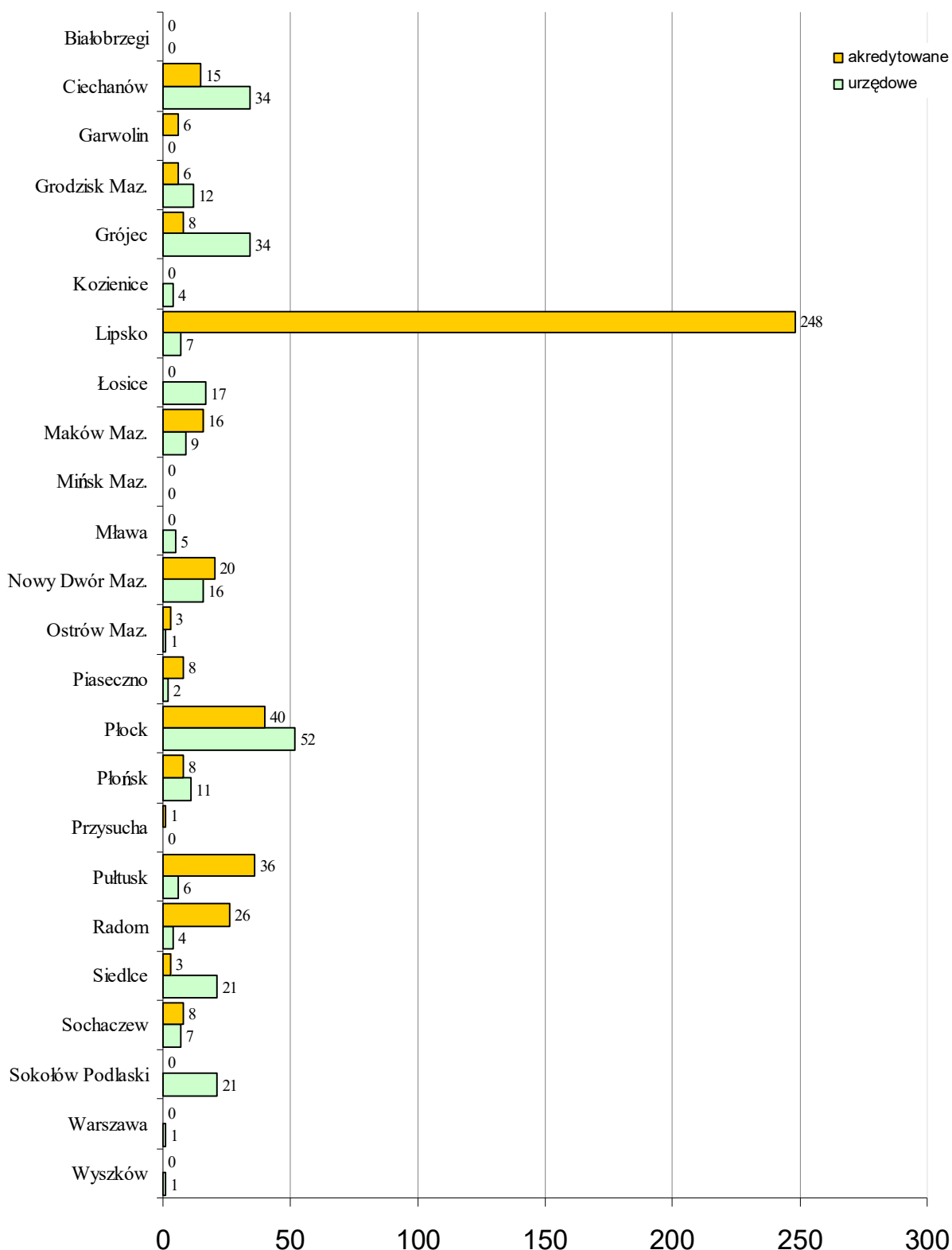
Kontrole pracy akredytowanych kwalifikatorów przeprowadzano w 21 oddziałach w stosunku do 23 oddziałów, gdzie dokonywano oceny plantacji przez kwalifikatorów akredytowanych. Wykonanie oceny kontrolnej kwalifikatorów wynosiło dla roślin samopylnych 26 %, dla obcopylnych 30 %.

Ze względu na to, że kwalifikatorzy akredytowani nie przekazywali bezpośrednio po dokonanej ocenie informacji o dyskwalifikacji plantacji do właściwych oddziałów – kontrolujący inspektorzy mieli problem z podjęciem ostatecznej decyzji co do oceny pracy kwalifikatora

Tab.3.4. Liczba ocenianych plantacji w 2011 roku z podziałem na kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych w poszczególnych oddziałach.

L.p.	Oddziały	Plantacje ocenione /sztuk/			Dyskwalifikacja przez kwalifikatora / sztuk pl./	
		urzędowe	akredytowane	ogółem	urzędowego	akredytowanego
1	Białobrzegi	0	0	0	0	0
2	Ciechanów	34	15	49	2	2
3	Garwolin	0	6	6	0	0
4	Grodzisk Maz.	12	6	18	0	0
5	Grójec	34	8	42	0	0
6	Kozienice	4	0	4	0	0
7	Lipsko	7	248	255	0	16
8	Łosice	17	0	17	0	0
9	Maków Maz.	9	16	25	0	2
10	Mińsk Maz.	0	0	0	0	0
11	Mława	5	0	5	0	0
12	Nowy Dwór Maz.	16	20	36	0	2
13	Ostrołęka	0	0	0	0	0
14	Ostrów Maz.	1	3	4	0	0
15	Piaseczno	2	8	10	0	0
16	Płock	52	40	92	11	6
17	Płońsk	11	8	19	0	1
18	Przysucha	0	1	1	0	0
19	Pułtusk	6	36	42	0	1
20	Radom	4	26	30	0	1
21	Siedlce	21	3	24	0	0
22	Sochaczew	7	8	15	0	0
23	Sokołów Pod.	21	0	21	4	0
24	Warszawa	1	0	1	1	0
25	Wyszków	1	0	1	0	0
	Ogółem	265	452	717	18	31

Wykres 3.4. Ocena polowa plantacji nasiennych przeprowadzona przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych w 2011 rok.

Jak przedstawiono w tabeli 3,4 oraz na wykresie 3.4 największy procent powierzchni ocenianej przez kwalifikatorów akredytowanych w stosunku do powierzchni ocenianej przez kwalifikatorów urzędowych w 2011 roku była w Oddziale Lipsko, Pułtusk, Ciechanów, Płock. Taka proporcja wynika ze specyfiki produkcji poszczególnych grup roślin w danym rejonie.

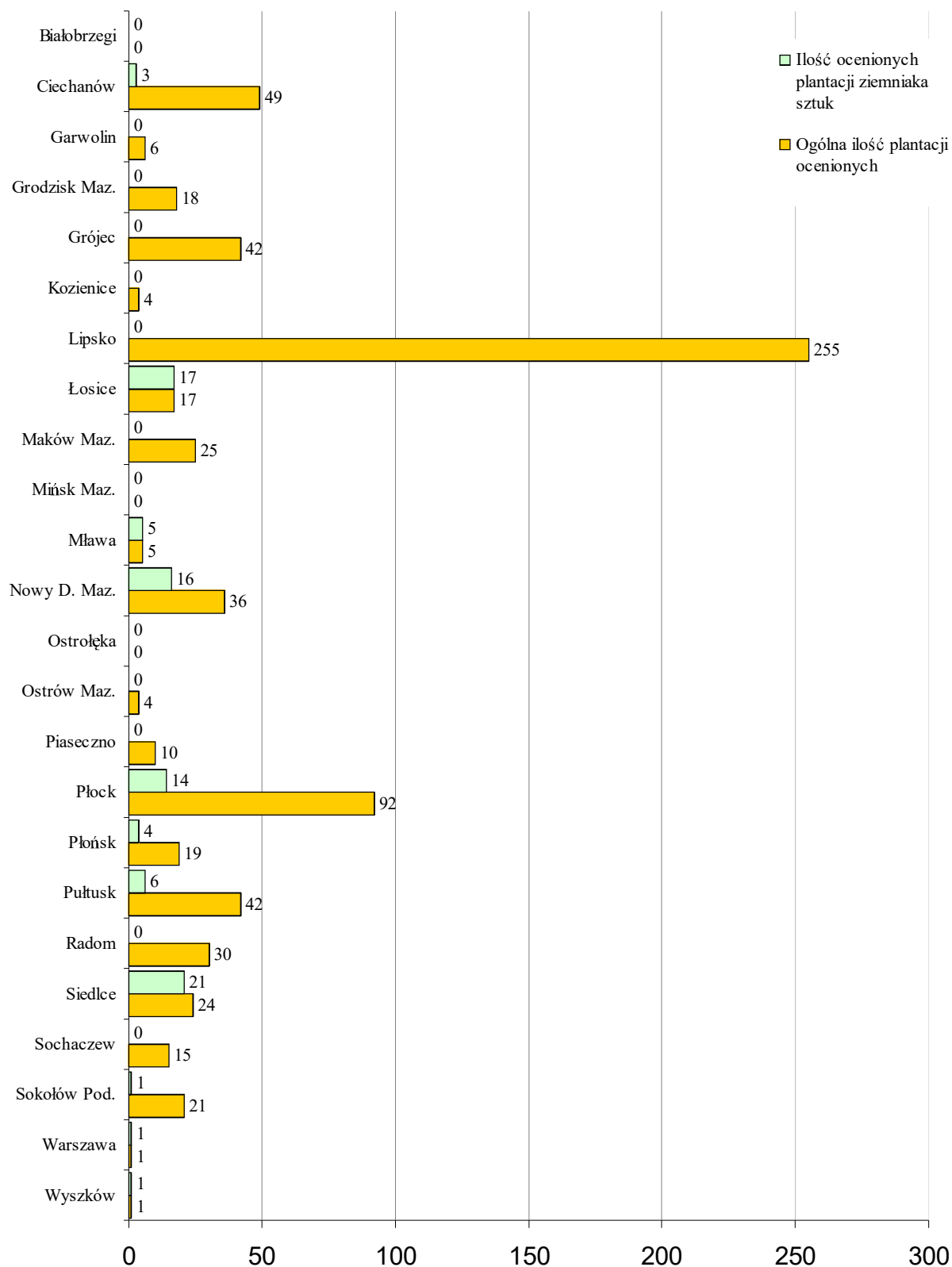
3.1.1.4. Plantacje nasienne ziemniaka

Tab.3.5. Średnia wielkość plantacji roślin rolniczych, w tym sadzeniaków ziemniaka w poszczególnych oddziałach w 2011 roku.

L.p.	Oddziały	Ogólna ilość ocenionych plantacji sztuk	Średnia wielkość plantacji ha	Ilość plantacji zdyskwalifikowanych sztuk	Ilość ocenionych pl. ziemniaka sztuk	Średnia wielkość plantacji ziemniaka ha
1	Białobrzegi	0	0,00	0	0	0,00
2	Ciechanów	49	5,35	4	3	1,33
3	Garwolin	6	16,50	0	0	0,00
4	Grodzisk Maz.	18	10,73	0	0	0,00
5	Grójec	42	7,65	0	0	0,00
6	Kozienice	4	6,00	0	0	0,00
7	Lipsko	255	2,04	16	0	0,00
8	Łosice	17	1,61	0	17	1,61
9	Maków Maz.	25	5,71	2	0	0,00
10	Mińsk Maz.	0	0,00	0	0	0,00
11	Mława	5	1,50	0	5	1,50
12	Nowy Dwór Maz.	36	5,04	2	16	3,52
13	Ostrołęka	0	0,00	0	0	0,00
14	Ostrów Maz.	4	2,92	0	0	0,00
15	Piaseczno	10	10,30	0	0	0,00
16	Płock	92	4,73	17	14	1,14
17	Płońsk	19	5,26	1	4	2,95
18	Przysucha	1	6,00	0	0	0,00
19	Pułtusk	42	2,77	1	6	1,03
20	Radom	30	3,43	1	0	0,00
21	Siedlce	24	1,86	0	21	1,27
22	Sochaczew	15	5,79	0	0	0,00
23	Sokołów Pod.	21	4,94	4	1	2,10
24	Warszawa	1	0,02	1	1	0,02
25	Wyszaków	1	3,50	0	1	3,50
	Ogółem	717	4,01	49	89	1,81

Wykres 3.5. Udział ilości plantacji nasiennych ziemniaka na terenie oddziałów do ogólnej ilości ocenianych plantacji w 2011 roku.

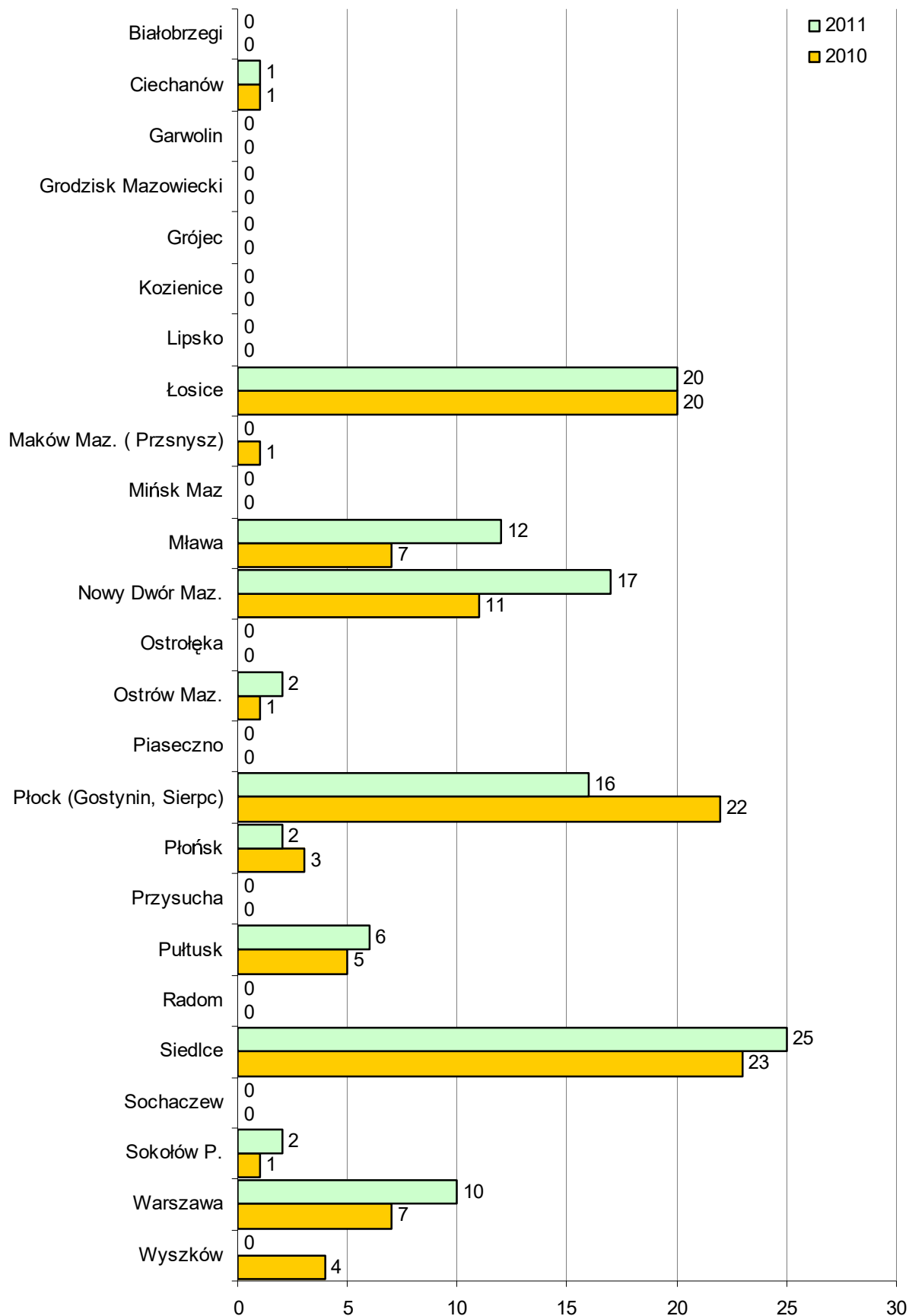
Rozkład upraw nasiennych plantacji ziemniaka na terenie województwa mazowieckiego przedstawia się tradycyjnie, czyli największą ilość plantacji posiada powiat Siedlce, następnie Łosice, Sierpc, Nowy Dwór Maz.. Największa powierzchnia upraw sadzeniaka ziemniaka w tym roku jest na terenie powiatu Legionowo (Oddział Nowy Dwór Mazowiecki), gdzie 8 plantacji zostało założonych w jednym gospodarstwie na powierzchni 39,0 ha. Średnia powierzchnia plantacji roślin rolniczych w woj. mazowieckim wynosiła 4,01 ha a plantacji ziemniaka 1,81 ha.

3.1.1.5. Ocena cech zewnętrznych sadzeniaków ziemniaka

Tab. 3.6 Ocena cech zewnętrznych sadzeniaka ziemniaka w poszczególnych oddziałach w latach 2010-2011

L.p/	Oddziały	2010		2011	
		partii	ton	partii	ton
1	Białobrzegi	0	0	0	0
2	Ciechanów	1	22,00	1	23,00
3	Garwolin	0	0	0	0
4	Grodzisk Mazowiecki	0	0	0	0
5	Grójec	0	0	0	0
6	Kozienice	0	0	0	0
7	Lipsko	0	0	0	0
8	Łosice	20	294,55	20	324,00
9	Maków Maz./ Przasnysz/	1	12,00	0	0,00
10	Mińsk Maz	0	0	0	0
11	Mława	7	91,50	12	210,60
12	Nowy Dwór M	11	487,10	17	424,00
13	Ostrolęka	0	0,00	0	0,00
14	Ostrów Maz.	1	44,00	2	35,00
15	Piaseczno	0	0	0	0
16	Płock/GostyninSierpc/	22	243,45	16	209,12
17	Płońsk	3	67,00	2	60,00
18	Przysucha	0	0	0	0
19	Pułtusk	5	46,00	6	49,00
20	Radom	0	0	0	0
21	Siedlce	23	349,60	25	514,00
22	Sochaczew	0	0	0	0
23	Sokołów P.	1	20,00	2	37,00
24	Warszawa	7	49,61	10	50,55
25	Wyszków	4	53,55	0	0,00
	Ogółem	106	1780,36	113	1936,27

Wykres 3.6. Ocena cech zewnętrznych sadzeniaka ziemniaka w poszczególnych oddziałach

W roku 2011 zauważalny jest wzrost ilości partii sadzeniaków ziemniaka poddanych ocenie cech zewnętrznych. Jest to odzwierciedleniem wzrostu zapotrzebowania na materiał sadzeniaka ziemniaka. Ponadto w tym roku zmniejszyła się ilość dyskwalifikacji ziemniaka na porażenie wirusami w ocenie laboratoryjnej.

3.2. Nadzór nad materiałem siewnym

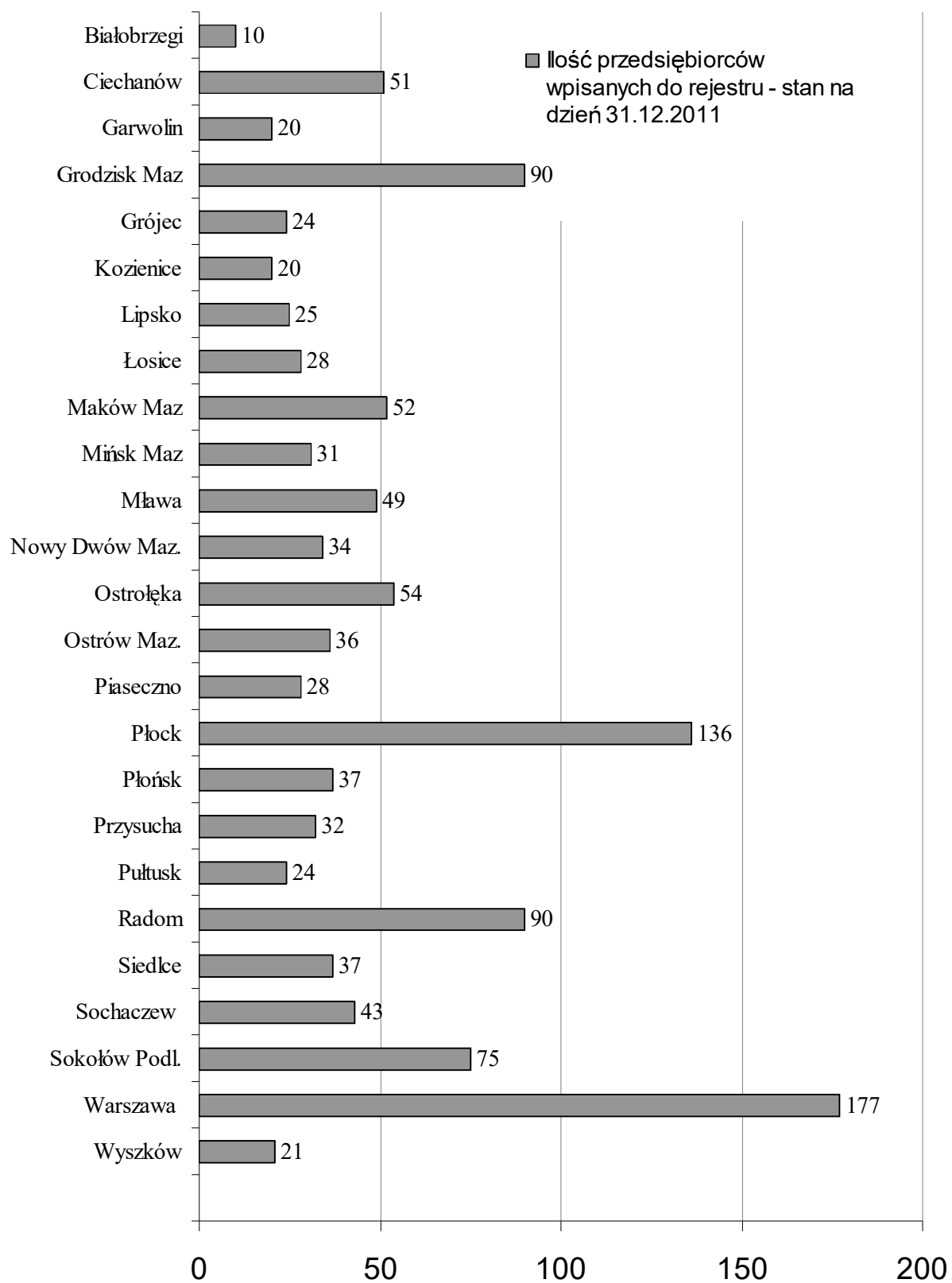
3.2.1. Wpis do rejestru przedsiębiorców i rolników prowadzących obrót materiałem siewnym

Rejestracji przedsiębiorców prowadzących obrót materiałem siewnym dokonuje się w oparciu o ustawę z dnia 2.07.2004r. o swobodzie działalności gospodarczej i ustawy z 26.06.2003r. o nasiennictwie, a rolników w oparciu tylko o ustawę o nasiennictwie.

Tab.3.7. Wpis do rejestru przedsiębiorców i rolników dokonujących obrotu materiałem siewnym według stanu na dzień 31.12.2011r.

Lp.	Oddział	Ilość przedsiębiorców wpisanych do rejestru - stan na dzień 31.12.2011	w tym	Wpis do Rejestru Rolników
			hurtownie	
1	Białobrzegi	10	0	0
2	Ciechanów	51	0	2
3	Garwolin	20	3	0
4	Grodzisk Maz	90	23	0
5	Grójec	24	2	0
6	Kozienice	20	2	0
7	Lipisko	25	0	0
8	Łosice	28	0	0
9	Maków Maz	52	2	2
10	Mińsk Maz	31	0	0
11	Mława	49	4	0
12	Nowy Dwów Maz.	34	5	0
13	Ostrołęka	54	1	0
14	Ostrów Maz.	36	2	1
15	Piaseczno	28	1	1
16	Płock	136	6	1
17	Płońsk	37	1	1
18	Przysucha	32	0	0
19	Pułtusk	24	1	1
20	Radom	90	5	1
21	Siedlce	37	1	0
22	Sochaczew	43	1	1
23	Sokołów Podl.	75	5	2
24	Warszawa	177	13	0
25	Wyszków	21	0	0
	Razem	1224	78	13

Wykres 3.7. Wpis do rejestru przedsiębiorców i rolników dokonujących obrotu materiałem siewnym według stanu na dzień 31.12.2011 r.

3.2.2. Kontrola materiału siewnego

W 2011 roku skontrolowano 682 podmioty wytwarzające, prowadzące obrót materiałem siewnym, w tym:

- przedsiębiorców nasiennych	70
- innych (hurtownie, sklepy detaliczne)	225
- dostawców	381

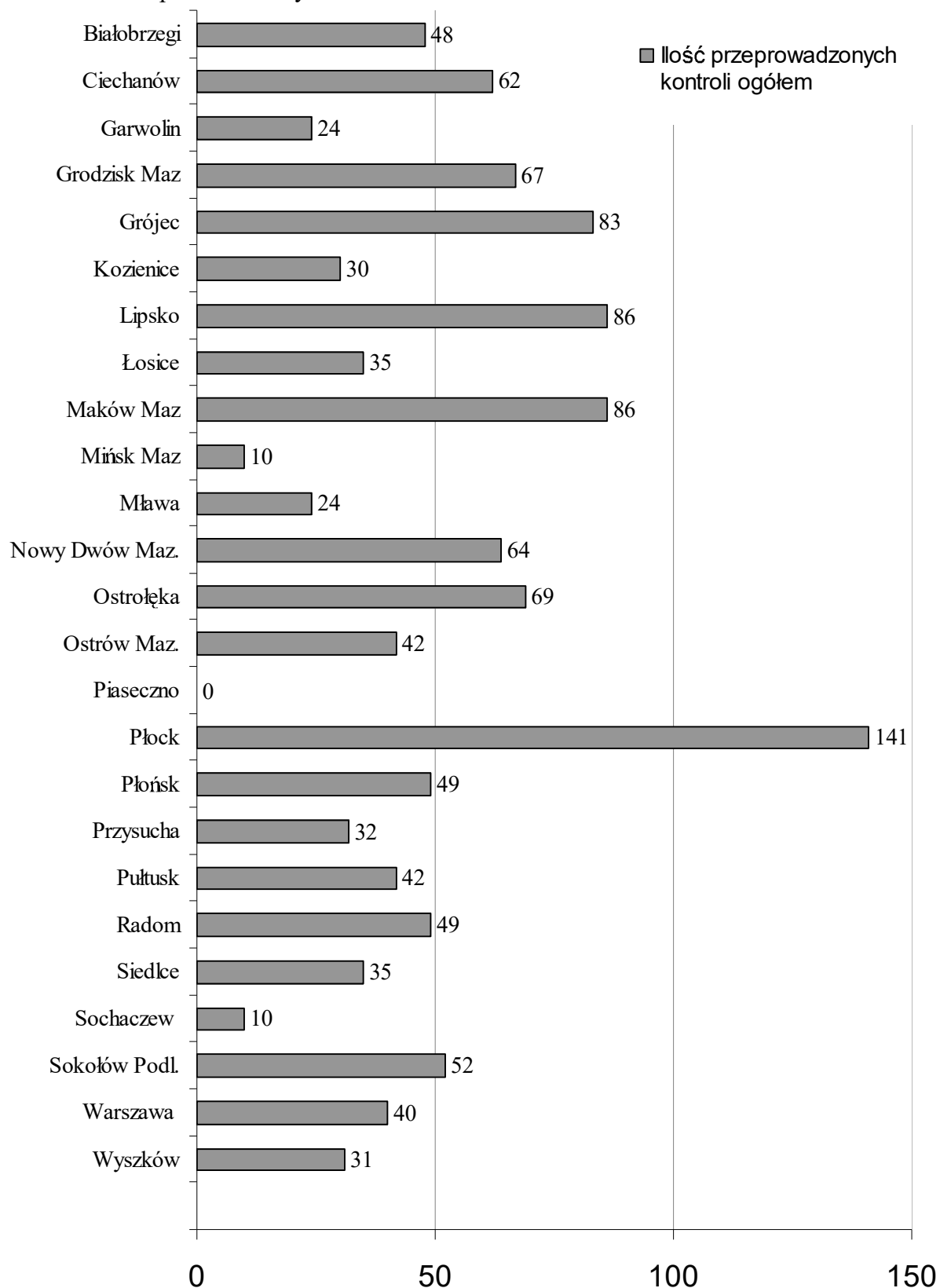
Ogółem przeprowadzono 1 211 kontroli, w tym:

- kontroli kompleksowych – 64
- kontroli problemowych – 1069
- kontroli sprawdzających – 44
- kontroli doraźnych – 34

Tab.3.8. Ilości przeprowadzonych kontroli materiału siewnego, dostawców i kwalifikatorów przez oddziały w 2011 r.

Lp.	Oddział	Ilość przeprowadzonych kontroli			
		materiału siewnego	dostawców	kwalifikatorów	Ogółem
1	Wyszków	3	12	0	31
2	Warszawa	45	10	0	40
3	Sokołów Podl.	10	12	0	52
4	Sochaczew	57	0	0	10
5	Siedlce	40	5	4	35
6	Radom	17	29	0	49
7	Pułtusk	15	6	12	42
8	Przysucha	28	24	0	32
9	Płońsk	43	9	10	49
10	Płock	5	46	23	141
11	Piaseczno	18	0	0	0
12	Ostrów Maz.	14	18	1	42
13	Ostrołęka	24	24	21	69
14	Nowy Dwów Maz.	23	50	0	64
15	Mława	0	6	0	24
16	Mińsk Maz	72	5	0	10
17	Maków Maz	30	36	7	86
18	Łosice	8	7	0	35
19	Lipsko	24	14	57	86
20	Kozienice	20	13	0	30
21	Grójec	26	43	0	83
22	Grodzisk Maz	10	8	2	67
23	Garwolin	40	14	0	24
24	Ciechanów	30	7	10	62
25	Białobrzegi	19	18	27	48
	Razem	621	416	174	1211

Wykres 3.8. Ilości przeprowadzonych kontroli materiału siewnego, dostawców i kwalifikatorów przez oddziały w 2011 r.

Skontrolowano:

- 1) 1 533 partii roślin rolniczych – 3385 tony
- 2) 4 680 partii nasion roślin warzywnych o łącznej masie 72 889 kg
- 3) 265 7384 szt. roślin materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego warzyw
- 4) 127 227 szt. materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych,
- 5) 43 630 szt. materiału szkółkarskiego ozdobnego

Tab. 3.9. Ilość materiału skontrolowanego, zakwestionowanego w kontroli i wyłączonego z obrotu w 2011 roku

Grupa roślin	Liczba partii	Jednostka miary	Skontrolowano			Liczba prób do oceny kontrolnej	Z tego nie odpowiada. wymaganiom		Wycofano z obrotu na podstawie decyzji
			ogółem	w tym mat. kat. S lub CAC	niedopuszczony do obrotu wg. art. 57		ogółem	w tym na jakość	
Zboża oz.	253	ton	1377,00	0,00	11,00	77	156,00	11,00	4,00
Zboża j.	185	ton	1019,00	0,00	0,00	44	47,00	1,00	1,00
Kukurydza	2	j.s.	19,00	0,00	0,00	1	0,00	0,00	0,00
	393	ton	413,00	0,00	0,00	24	6,00	6,00	0,00
Ziemniak	46	ton	298,00	0,00	0,00	15	0,00	0,00	0,00
Straczkowe	60	ton	117,00	0,00	0,00	1	0,00	0,00	0,00
Motyłk. dr.	73	ton	8,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Trawy	459	ton	131,00	0,00	0,00	6	14,00	14,00	14,00
Oleiste i wł	28	ton	17,00	0,00	4,00	2	0,00	0,00	0,00
Burak cukrowy	0	j.s.	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
	0	ton	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Burak pastewny	0	j.s.	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
	25	ton	3,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Inne rol.	9	ton	2,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Warzywa	4680	kg	72889,00	70563,00	1980,00	498	1107,00	1107,00	3076,00
Drzewka owocowe		szt.	120976	65945	0	0	0	0	0
Krzewy owocowe		szt.	3898	2698	0	0	0	0	0
Podkładki		szt.	1900	0	0	0	0	0	0
Sadzonki truskawek		szt.	400	250	0	0	0	0	0
Inny mat. szkółkarski		szt.	53	53	0	0	0	0	0
Warzywa-rozmnoż. i nasadz.		szt.	2657384	0	0	0	0	0	0
w tym cebula dymka		kg	6905	105	0	0	0	0	0
materiał ozdobny		szt.	43630	0	0	0	0	0	0

Z materiału siewnego znajdującego się w obrocie pobrano 668 prób kontrolnych /jakość,gmo/ w tym z :

- roślin rolniczych – 170 szt.
- roślin warzywnych – 498 szt.

W wyniku kontrolnego badania laboratoryjnego nie odpowiadało wymaganiom jakościowym z uwagi na niską zdolność kiełkowania – 45 prób materiału siewnego, w tym:

- roślin rolniczych - 13
- warzywa (kwalifikaty) - 1
- warzywa (kategorii Standard) - 31

W czasie kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- prowadzenie obrotu bez wymaganego wpisu do rejestru przedsiębiorców i rolników,
- brak tożsamości odmianowej materiału siewnego warzyw,
- brak aktualnych informacji o okresowej ocenie laboratoryjnej materiału siewnego znajdującego się w obrocie,
- w obrocie znajdował się materiał siewny niespełniający wymagań jakościowych (niska zdolność kiełkowania),
- brak dokumentu dostawcy lub wystawiony niezgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o nasiennictwie na będący w obrocie materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin warzywnych i ozdobnych,
- obrót materiałem szkółkarskim, rozmnożeniowym i nasadzeniowym bez oznakowania,
- nazwy odmian materiału siewnego roślin warzywnych podane na opakowaniach, fakturach zakupu były niezgodne z krajowym rejestrem lub wspólnotowym katalogiem,
- niezgodność zapisów nazwy odmiany na opakowaniach z zapisami na fakturze zakupu,
- na opakowaniach materiału siewnego znajdowała się informacja, która wskazywała, że materiał siewny jest zaprawiony. Brakowało informacji dot. nazwy środka ochrony roślin, nazwy substancji aktywnej, klasyfikacji środka ochrony roślin pod względem zagrożeń dla zdrowia człowieka i organizmów wodnych.

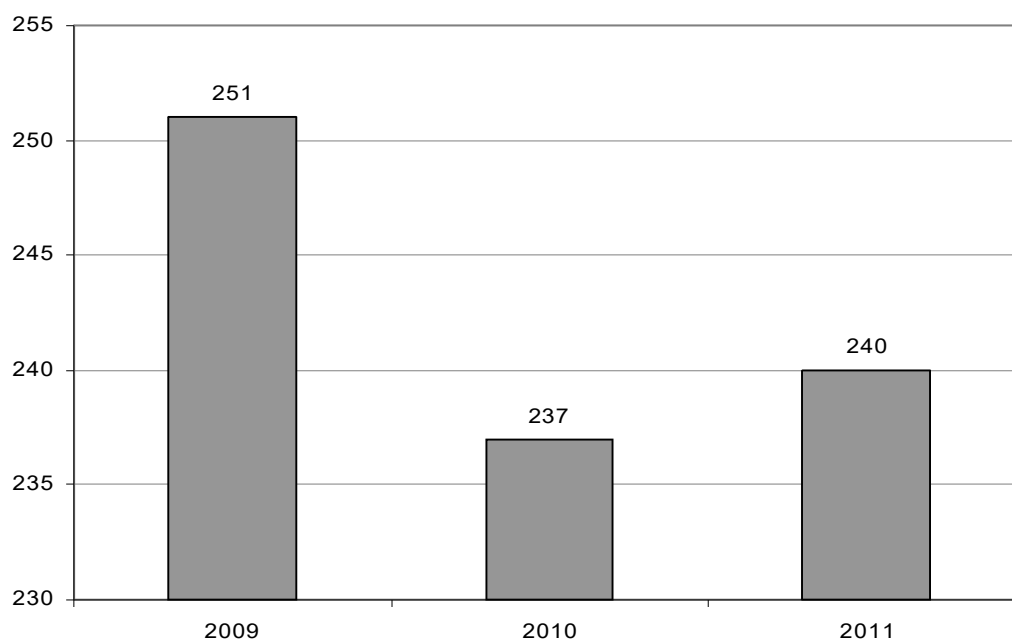
W wyniku postępowania kontrolnego na skutek stwierdzonych nieprawidłowości podjęto następujące działania:

- sporządzono 20 wystąpień pokontrolnych,
- wydano 45 decyzji zakazujących prowadzenia obrotu materiałem siewnym,
- wydano 63 zalecenia pokontrolne,
- nałożono 16 mandatów karnych na kwotę 3050 zł.

3.3. Rolnictwo ekologiczne

W 2011 roku **wydano 240 decyzji** na zastosowanie w rolnictwie ekologicznym materiału siewnego, materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych, materiału szkółkarskiego nie wyprodukowanymi metodami ekologicznymi , zwanego „ materiałem konwencjonalnym”.

Wykres 3.9. Ilość wydanych decyzji ekologicznych w latach 2009- 2011

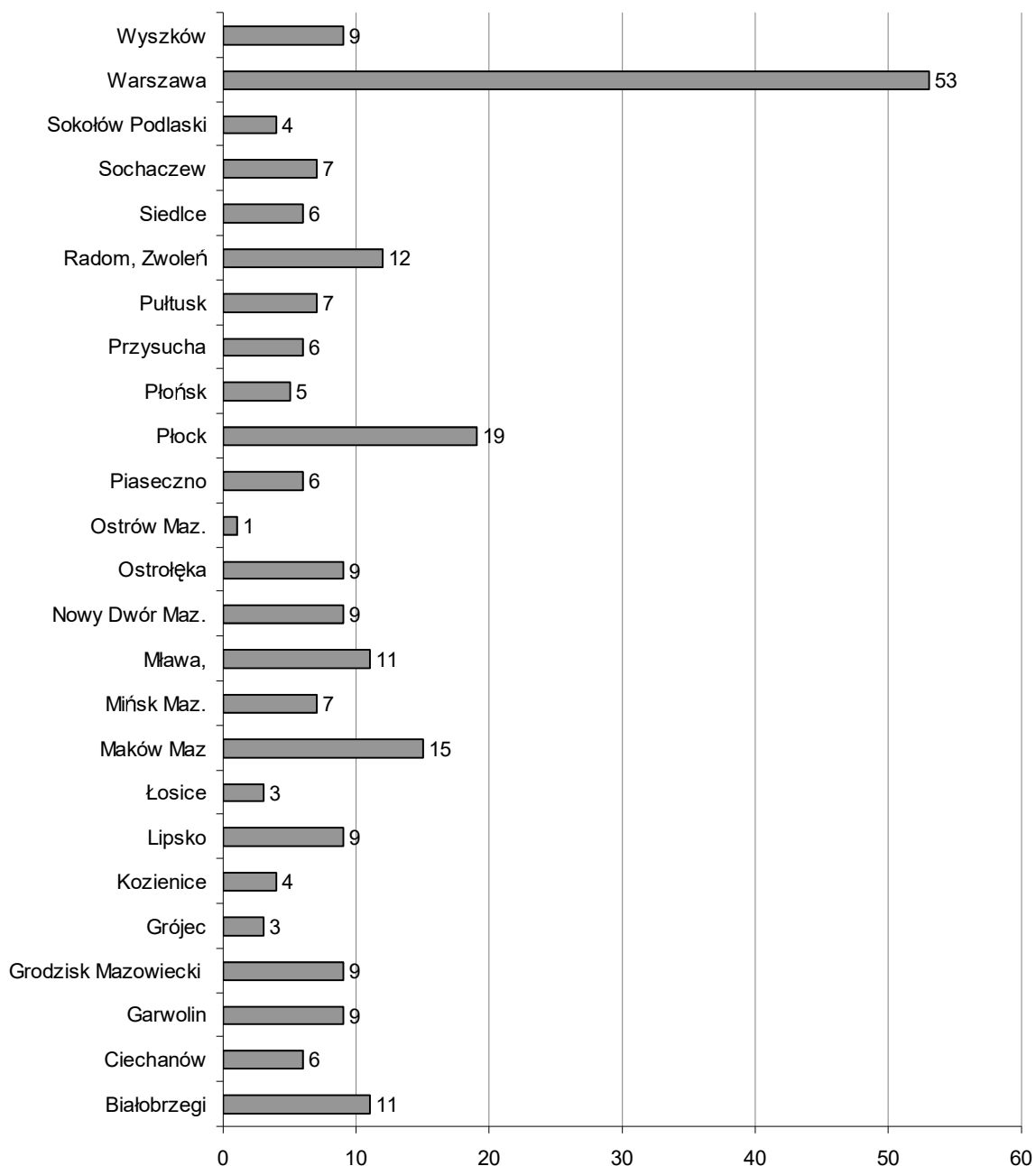

Ilość wydanych decyzji w 2011 roku nieznacznie zwiększyła się w stosunku do roku 2010.

Tab. 3.10. Liczba wydanych decyzji ekologicznych w poszczególnych oddziałach w 2010 i 2011 roku

L.p.	Oddział	Rok 2010	Rok 2011
1	Białobrzegi	15	11
2	Ciechanów	4	6
3	Garwolin	7	9
4	Grodzisk Mazowiecki	12	9
5	Grójec	5	3
6	Kozienice	4	4
7	Lipsko	21	9
8	Łosice	14	3
9	Maków Maz	27	15
10	Mińsk Maz.	9	7
11	Mława,	14	11
12	Nowy Dwór Maz.	6	9
13	Ostrołęka	14	9
14	Ostrów Maz.	5	1
15	Piaseczno	2	6
16	Płock	16	19
17	Płońsk	2	5
18	Przysucha	4	6
19	Pułtusk	9	7
20	Radom, Zwoleń	26	12
21	Siedlce	5	6
22	Sochaczew	1	7
23	Sokołów Podlaski	11	4
24	Warszawa	3	53
25	Wyszków	1	9
	Ogółem	237	240

Wyk. 3.10 Liczba wydanych decyzji ekologicznych w poszczególnych oddziałach w 2011 roku

3.4. Ocena polowa materiału szkółkarskiego

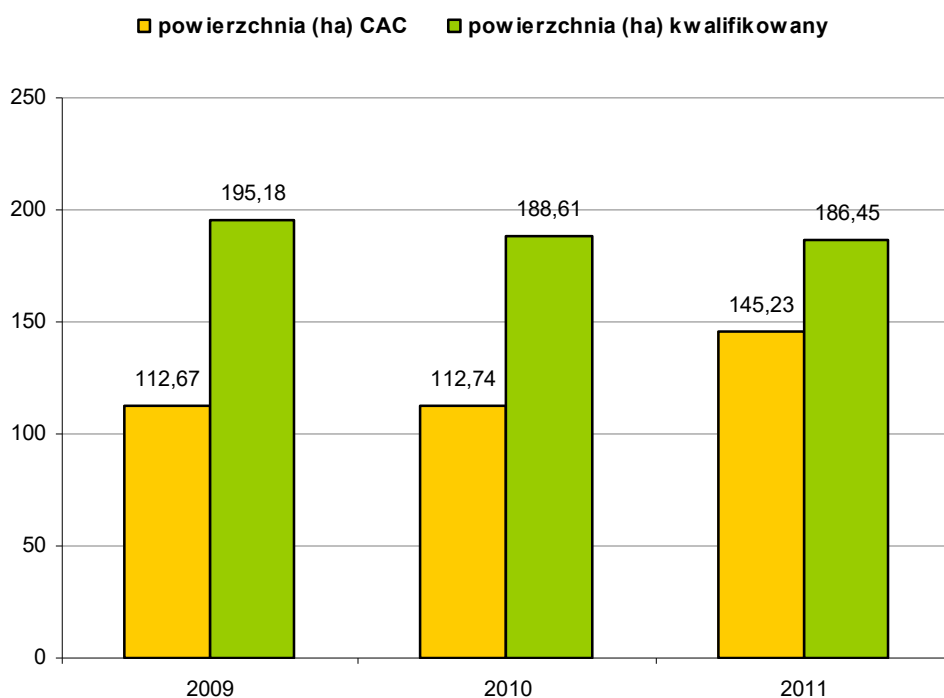
W 2011 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wykonał ocenę polową na 186,45 ha upraw materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych. W porównaniu do roku ubiegłego nastąpiło zmniejszenie ocenianej powierzchni w kategorii elitarny i kwalifikowany o 2,16 ha.

Ocenę przeprowadzono w 82 gospodarstwach szkółkarskich w 24 powiatach.

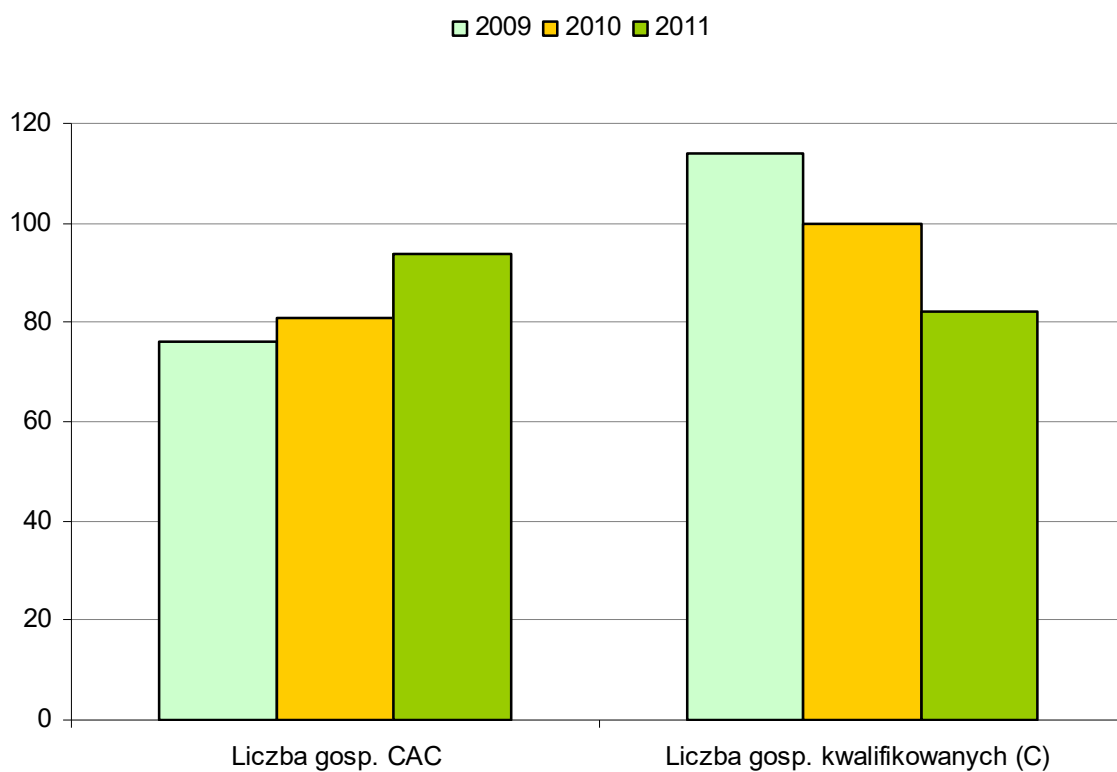
Zauważa się niewielką tendencję spadkową dla powierzchni ocenianych upraw szkółkarskich przy dużym spadku liczby gospodarstw szkółkarskich, w których wykonywana jest urzędowa ocena – kwalifikacja materiału szkółkarskiego.

W ciągu ostatnich lat następuje wzrost liczby plantacji materiału szkółkarskiego CAC i tak w roku 2010 zgłoszono 261 plantacji o powierzchni 112,74 ha, w roku 2011 zgłoszonych zostało 311 plantacji o ogólnej powierzchni 145,23 ha. Dostawcy wytwarzający niewielką ilość materiału szkółkarskiego na rynek lokalny decydują się na materiał szkółkarski w kategorii CAC.

Wykres 3.11. Powierzchnia kwalifikowanych i CAC upraw szkółkarskich (ha) w poszczególnych latach 2009- 2011.

Wykres 3.12. Liczba gospodarstw szkółkarskich ze względu na kat CAC i kwalifikowany (C).

Największa powierzchnia ocenionych upraw szkółkarskich jest w oddziałach: Płock, Grójec, Białobrzegi, Sochaczew, Piaseczno.

Znaczącą powierzchnię wśród ocenianych rodzajów materiału szkółkarskiego w 2011r. zajmują:

- szkółki drzewek owocowych – 75,58 ha, wzrost powierzchni o 0,78 ha w porównaniu z rokiem 2010,
- plantacje podkładek wegetatywnych 56,16 ha wzrost powierzchni o 1,30 ha,
- plantacje krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek w kategorii elitarny 0,35 ha, wzrost powierzchni 0,15 ha ,
- plantacje krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek w kategorii kwalifikowany 5,39 ha zmniejszenie o 1,44 ha,
- szkółki krzewów jagodowych 20,65 ha , wzrost o 1,15 ha,
- plantacje sadzonek truskawek w kategorii elita i kwalifikowany 15,77 ha, zmniejszenie powierzchni o 4,1 ha,
- sad mateczny do pozyskiwania zrazów i sad mateczny do pozyskiwania nasion 9,35 ha, zmniejszenie pow. o 0,49 ha

Oceniony materiał szkółkarski dobry, mniej wyrównany w stosunku do lat poprzednich.

Wykres 3.13. Ilość zakwalifikowanych drzewek owocowych w latach 2009-2011.

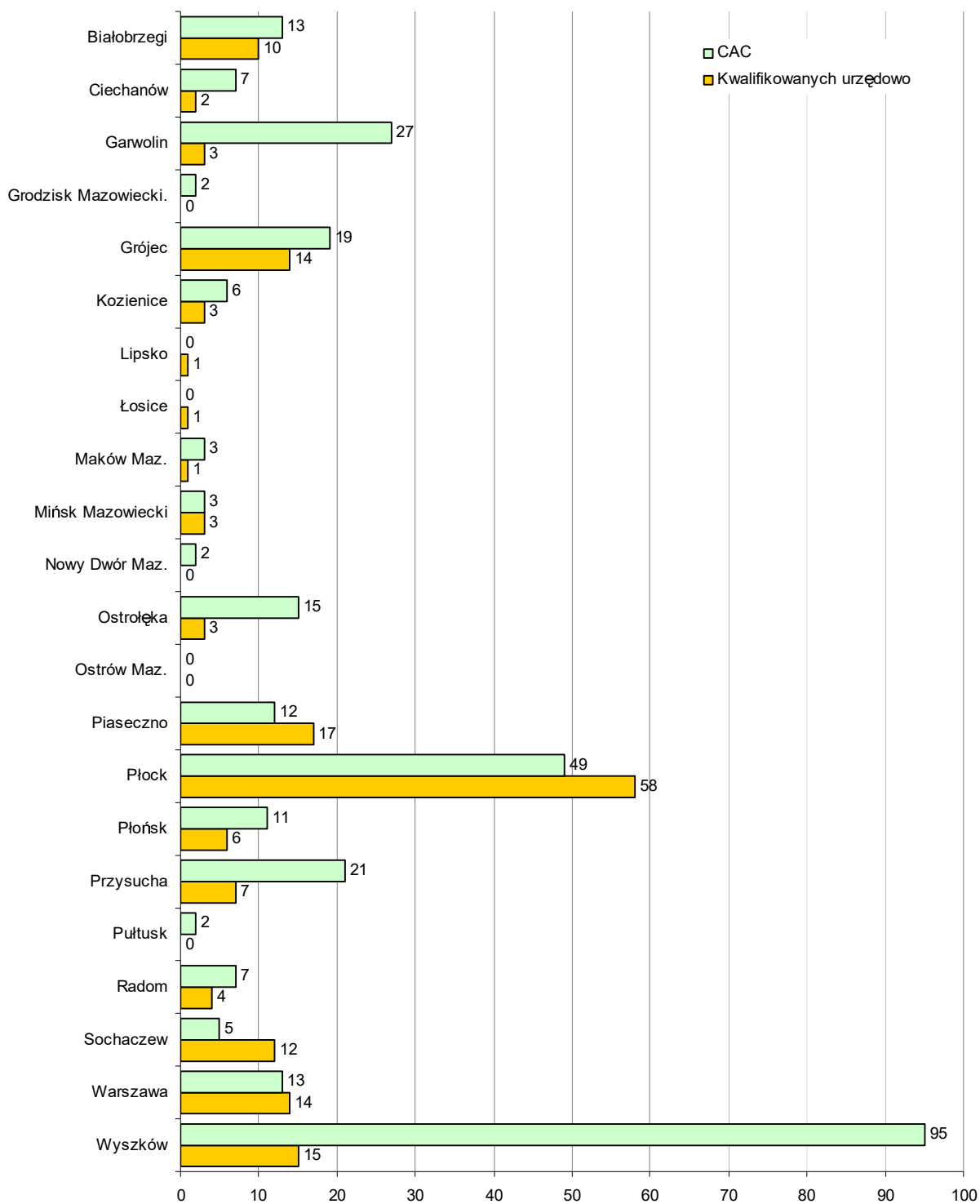

Ilość zakwalifikowanych drzewek w kategorii kwalifikowany co roku zmniejsza się, natomiast zdecydowanie wzrasta ilość drzewek owocowych w kategorii CAC. W 2011 roku wyprodukowano 2 527 757 szt. drzewek owocowych w kategorii CAC. Łącznie wyprodukowano 4 043 142 drzewek owocowych na terenie województwa mazowieckiego.

Tabela 3.11. Liczba plantacji kwalifikowanych urzędowo i CAC materiału szkółkarskiego w 2011 r. według oddziałów

Lp.	WIORiN Warszawa Oddział	Liczba plantacji wszystkich rodzajów		Liczba drzew owocowych	
		Kwalifikowanych urzędowo	CAC	Kwalifikowanych urzędowo	CAC
1	Białobrzegi	10	13	609050	436700
2	Ciechanów	2	7	0	42000
3	Garwolin	3	27	0	178500
4	Grodzisk Maz.	0	2	0	17850
5	Grójec	14	19	103800	82510
6	Kozienice	3	6	11000	78200
7	Lipsko	1	0	3800	0
8	Łosice	1	0	0	0
9	Maków Maz.	1	3	0	13000
10	Mińsk Mazowiecki	3	3	5390	11630
11	Mława	0	0	0	0
12	Nowy Dwór Maz.	0	2	0	17000
13	Ostrołęka	3	15	26880	155230
14	Ostrów Maz.	0	0	0	
15	Piaseczno	17	12	264905	121300
16	Płock	58	48	307560	236087
17	Płońsk	6	11	3400	12500
18	Przysucha	7	21	19300	140800
19	Pułtusk	0	2	0	4740
20	Radom	4	7	0	37100
21	Siedlce	0	0	0	0
22	Sochaczew	12	5	17300	27000
21	Sokołów Podlaski	0	0	0	0
24	Warszawa	14	13	87050	37950
25	Wyszków	15	95	55950	877660
	Razem	174	311	1515385	2527757

Wykres 3.14. Liczba plantacji kwalifikowanych urzędowo i CAC materiału szkółkarskiego w 2011 r. według oddziałów

Najwięcej plantacji materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych kategorii kwalifikowany i CAC jest w oddziałach Wyszaków, Płock, Garwolin, Grójec, Piaseczno, Białobrzegi, Przysucha.

Korelacje pomiędzy materiałem szkółkarskim zakwalifikowanym urzędowo a CAC w oddziałach przedstawia wykres:

Wykres 3.15. Proporcje produkcji w kategorii kwalifikowany i CAC, według rodzajów materiału szkółkarskiego sadowniczego w 2011 roku

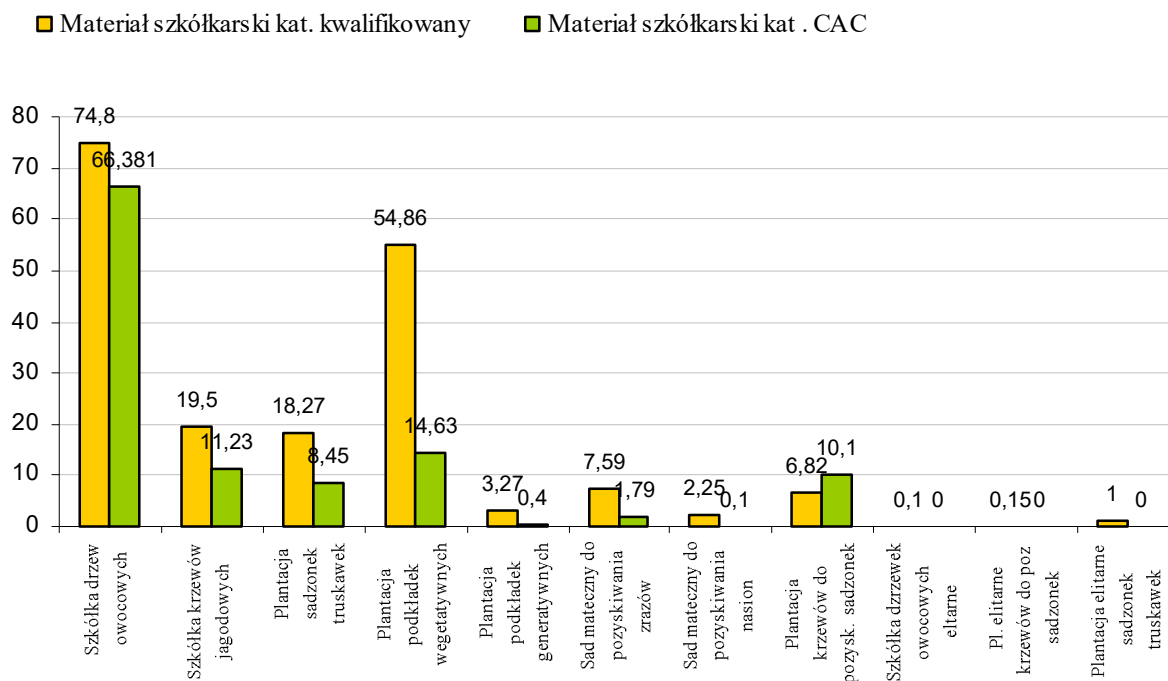

Tabela 3.12. Liczba materiału szkółkarskiego kategorii CAC i kwalifikowany (C) w 2011 roku.

Lp.	Gatunek	Drzewa ,krzewy, sadzonki (sztuk)	
		CAC	kwalifikowane
1	Brzoskwinia	17 752	5 400
2	Czereśnia	83 620	132 030
3	Grusza	30 250	60 700
4	Jabłoń domowa	2 153 978	1 623 160
5	Morela	12 198	17 075
6	Śliwa domowa	81 064	39 060
7	Śliwa japońska	0	0
8	Wiśnia	148 845	47 660
9	Orzech włoski	50	0
10	Agrest	252 988	178 500
11	Borówka wysoka	235 355	0
12	Porzeczka czarna	670 852	2 512 550
13	Porzeczka czerwona i biała	244 478	2 126 900
14	Leszczyna	7 350	0
15	Malina	3 043	0
16	Jeżyna	7 415	0
17	Żurawina wielkoowocowa	2 850	0
18	Truskawka	681 050	4 601 460
19	Poziomka	0	0
	Razem	4 633 138	11 344 495

W latach 2009-2011 produkcja materiału szkółkarskiego CAC wzrasta. Jednak dostawcy profesjonalni posiadający gospodarstwa o dużej powierzchni upraw szkółkarskich decydują się na wytwarzanie materiału szkółkarskiego kategorii kwalifikowany.

4. Diagnostyka laboratoryjna

4.1. Badania laboratoryjne

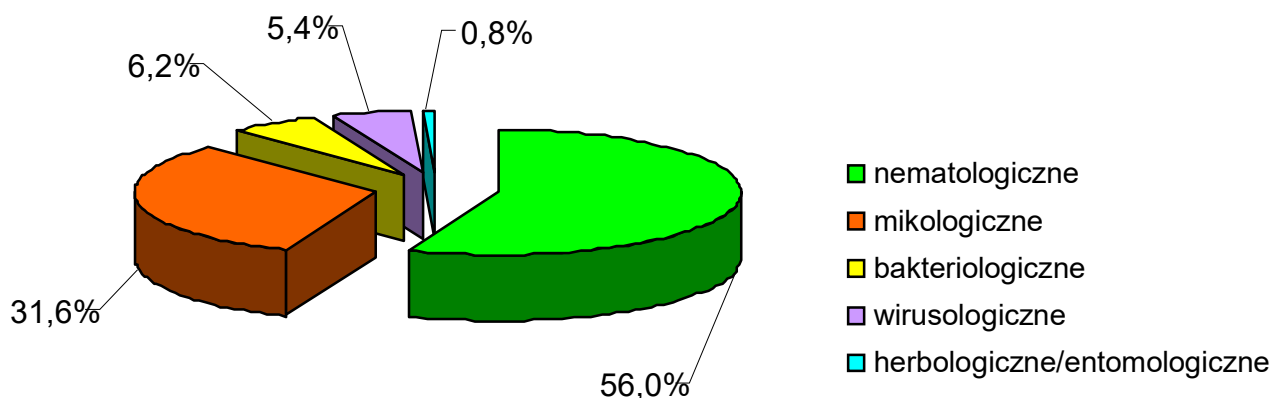
4.1.1. Działalność diagnostyczna Laboratorium Wojewódzkiego WIORiN

W 2011 roku w laboratorium fitosanitarnym Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie przebadano ogółem **12 155 próbek** roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, wykonując **13 983 analiz laboratoryjnych**,

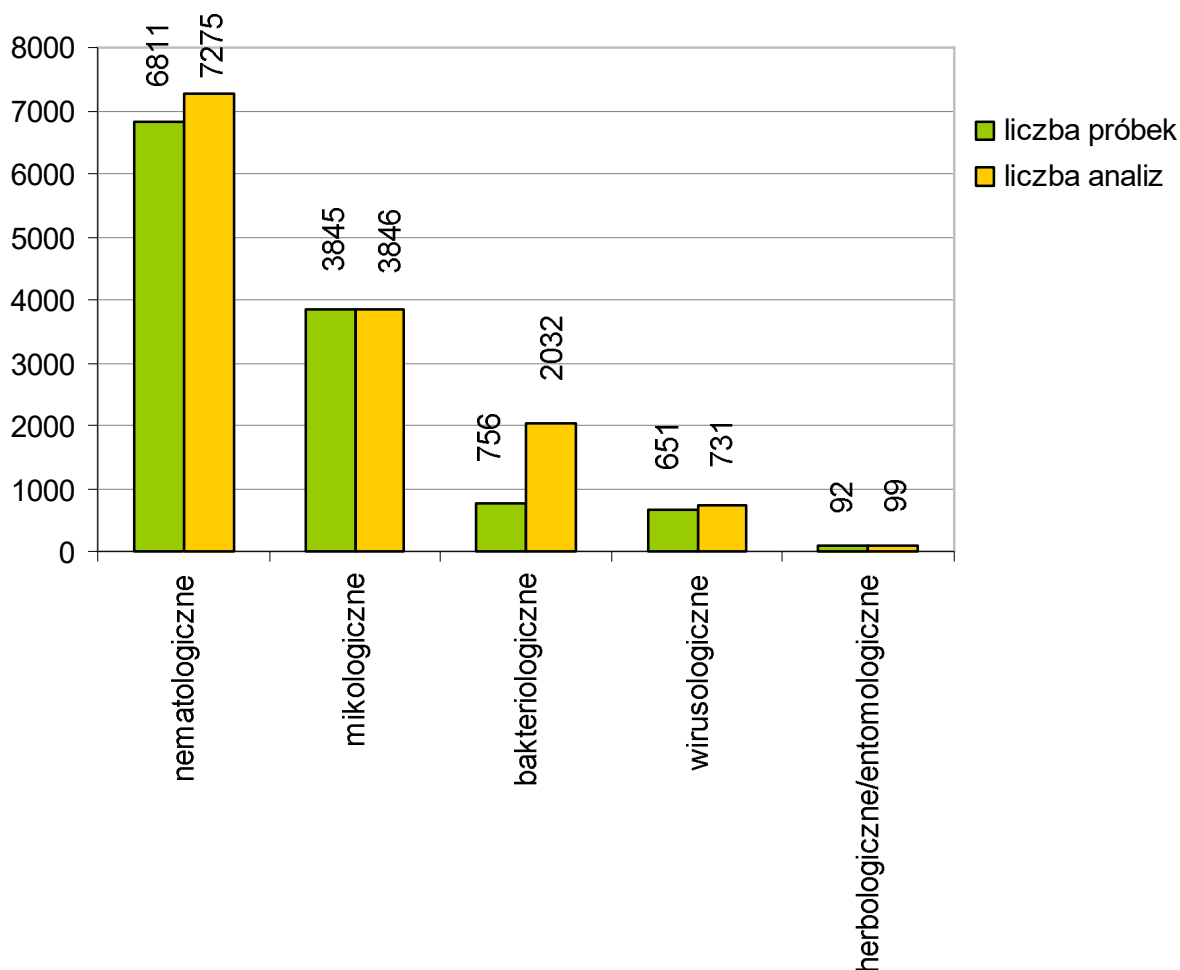
Jak przedstawiono na wykresie 4.1. wśród wykonywanych analiz dominowały:

- analizy nematologiczne – liczba przebadanych po kątem obecności nicieni wyniosła **6 811 próbek** (56% ogółu przebadanych próbek).
- analizy mikologiczne – liczba przebadanych pod kątem obecności organizmów grzybowych wyniosła **3 845 próbek** (31,6 % ogółu przebadanych próbek).
- analizy bakteriologiczne - liczba przebadanych próbek na obecność bakterii kwarantannowych wyniosła **756 próbek** (6,2 % ogółu przebadanych próbek).
- analizy wirusologiczne - liczba przebadanych próbek na obecność wirusów i organizmów wirusopodobnych wyniosła **651 próbek** (5,4 % ogółu przebadanych próbek).
- analizy entomologiczne i herbologiczne - liczba przebadanych pod kątem występowania szkodników owadzych oraz chwastów roślin wyniosła **92 próbek** (0,8 %).

Wykres 4.1. Procentowy udział próbek badanych na obecność poszczególnych grup organizmów w ogólnej liczbie próbek w laboratorium wojewódzkim w 2011 r.

Wykres 4.2. Liczba przebadanych próbek i wykonanych analiz w poszczególnych pracowniach Laboratorium Wojewódzkiego w 2011 r.

- **Pracownia nematologii/entomologii/herbologii:**

W pracowni nematologii/entomologii/herbologii ogółem przebadano na obecność organizmów szkodliwych 6 903 próbki, wykonując 7 374 analiz laboratoryjnych. W grupie tej przeważały badania gleby i podłoży uprawowych na obecność cyst mątwików z rodzaju *Globodera* (5 270 próbek). Ponadto, w ramach obowiązku przebadania gleby na obecność nicieni, przed założeniem plantacji materiałów rozmnożeniowych wykonano badania gleby na obecność nicieni z rodzaju *Longidorus spp.* i *Xiphinema spp.* – 405 próbek. Badano również nasiona cebuli, cebulki kwiatów oraz cebuli dymki pod kątem obecności niszczyka zjadliwego *Ditylenchus dipsaci* – 1 037 próbek oraz niszczyka ziemniaczaka *Ditylenchus destructor*- 13 próbek.

Liczba przebadanych próbek sadzeniaków ziemniaka pod kątem występowania niszczyka ziemniaczaka *Ditylenchus destructor* i guzaków *Meloidogyne spp.* wynosiła 201. Ponadto, w ramach monitoringu występowania węgorka sosnowca *Bursaphelenchus xylophilus* przebadano 86 próbek drewna, produktów drzewnych i materiału opakowaniowego z drewna iglastego pochodzącego z Portugalii, porażenia przez nicienia nie stwierdzono.

W kierunku występowania szkodników owadzych przebadano 92 próbki materiału roślinnego, przede wszystkim sadzonek roślin ozdobnych i uprawnych, a także świeżych owoców i produktów magazynowych.

Tabela 4.1. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2011r. (uszeregowanie najważniejszych grup badań wg ilości przebadanych próbek)

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	% próbek porażonych	Uwagi
Badanie gleby na obecność <i>Globodera rostochiensis</i> i <i>G. pallida</i>	5 270	5 328	55	1,04%	wykryto <i>Globodera rostochiensis</i>
Badanie materiału roślinnego na obecność <i>Ditylenchus dipsaci</i>	1 037	1 040	3	0,29%	Wykryto <i>Ditylenchus dipsaci</i>
Badanie gleby na obecność <i>Longidorus spp.</i> i <i>Xiphinema spp.</i>	405	406	1	0,25%	Wykryto <i>Longidorus spp</i> (niekwarantannowy)
Badanie bulw ziemniaka na obecność <i>Ditylenchus destructor</i>	201	201	0	0%	Badanie dot. próbek materiału siewnego sadzeniaków ziemniaka
Badanie bulw ziemniaka na obecność <i>Meloidogyne fallax</i> i <i>M. chitwoodi</i>	201	201			
Badanie materiału roślinnego na obecność kwarantannowych szkodników owadzich	92	99	4	4,3%	3 wykrycia <i>Frankliniella occidentalis</i> , 1 wykrycie <i>Aonidiella auarentil</i>
Badanie materiału roślinnego na obecność <i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	86	86	0	0%	-
Badanie cebul roślin kwiatowych na obecność <i>Ditylenchus destructor</i>	13	13	0	0%	-
Ogółem:	6 903	7 374	63	0,91%	-

- Pracownia mikologii:**

W pracowni mikologicznej liczba przebadanych próbek w kierunku obecności grzybów i organizmów grzybopodobnych wynosiła 3 845 i 3 846 analiz laboratoryjnych. W grupie tej przeważały badania gleby i podłoża uprawowych na obecność zarodni przetrwalnikowych grzyba *Synchytrium endobioticum* - 3 817 próbek. Badania prowadzone były w celu utrzymania statusu powiatów uznanych za wolne od grzyba, oraz badania próbek gleby z pól przeznaczonych pod uprawę sadzeniaków ziemniaka i roślin

przeznaczonych do sadzenia, a także z upraw ziemniaków odmian nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba. Ponadto, przebadano 12 próbek roślin truskawki pod kątem występowania *Phytophthora fragariae* var. *fragariae* (czerwonej zgnilizny korzeni truskawek). W ramach kontroli nasadzeń drzewiastych roślin ozdobnych i leśnych przebadano 14 próbek tego materiału na obecność *Phytophthora ramorum* - w badanych próbkach porażenia tym patogenem nie stwierdzono, ale w trzech próbkach wyizolowano *Phytophthora citricola*. Przebadano również dwie próbki na obecność grzybów fitopatogenicznych- w jednej próbce wykryto *Fusarium oxysporum*.

Tabela 4.2. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2011r. (uszeregowanie najważniejszych grup badań wg ilości przebadanych próbek)

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	% próbek porażonych	Uwagi
Badanie gleby na obecność <i>Synchytrium endobioticum</i>	3 817	3 817	0	0%	-
Badanie materiału roślinnego na obecność <i>Phytophthora ramorum</i>	14	14	0	0%	Wykryto <i>Phytophthora citricola</i> (niekwarantannowy)
Badanie materiału roślinnego na obecność <i>Phytophthora fragariae</i> var. <i>fragariae</i>	12	12	0	0%	-
Badania materiału roślinnego na obecność grzybów fitopatogenicznych	2	3	1	50%	Wykryto <i>Fusarium oxysporum</i>
Ogółem:	3 845	3 846	1	0,03%	-

- **Pracownia bakteriologii:**

W pracowni bakteriologicznej przebadano 756 próbek bulw ziemniaków na obecność występowania bakterii kwarantannowych: *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* i *Ralstonia solanacearum*. Ogółem wykonano 2 032 analiz laboratoryjnych, w tym:

- 1 601 testem IF (immunofluorescencji),
- 182 testem FISH (fluorescent in situ hybridisation),
- 129 metodą hodowlaną,
- 61 testem biologicznym,
- 59 testem patogeniczności.

Porażenie bakterią kwarantannową *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* stwierdzono w 60 próbkach bulw ziemniaków.

Tabela 4.3. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2011r. (uszeregowanie najważniejszych grup badań wg ilości przebadanych próbek)

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	% próbek porażonych	Uwagi
Badanie bulw ziemniaka na obecność <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>	733	1280	60	8,19%	Wykryto <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>
Badanie bulw ziemniaka na obecność <i>Ralstonia solanacearum</i> (Smith) Yabuuchi et al.	752	752	0	0	
Ogółem:	756	2 032	60	7,90%	

• **Pracownia wirusologii:**

W pracowni wirusologicznej ogółem przebadano 651 próbek materiału roślinnego na obecność wirusów i organizmów wirusopodobnych. Najliczniejszą pozycję stanowiły badania materiału szkółkarskiego na obecność wirusa szarki *Plum pox potyvirus* – 477 próbek (3 próbki porażone) oraz 80 próbek w kierunku występowania wirusów *Apple chlorotic leaf spot virus* i *Apple mosaic virus*. Przebadano również 61 próbek złocienia w kierunku wiroida *Chrysanthemum stunt viroid*. Ponadto w ramach monitoringu przebadano metodą elektroforezy powrotnej 20 próbek kwalifikowanego materiału siewnego sadzeniaków ziemniaka na obecność wrzecionowatości bulw ziemniaka *Potato spindle tuber viroid*. Prowadzono również badania owoców pomidora (w obrocie i pochodzących z innych państw członkowskich) na obecność wirusa mozaiki pepino *Pepino mosaic virus* – przebadano 13 próbek, porażenie tym patogenem stwierdzono w 4 próbkach pomidora.

Tabela 4.4 Zestawienie liczby próbek i analiz w 2011r. (uszeregowanie najważniejszych grup badań wg ilości przebadanych próbek)

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	% próbek porażonych	Uwagi
Badania materiału roślinnego na obecność wirusów <i>Plum pox potyvirus</i> testem ELISA	477	477	3	0,63%	Wykryto <i>Plum pox potyvirus</i>
Badanie materiału roślinnego na obecność ACLSV i ApMV testem ELISA	80	160	0	0%	-
Badania materiału roślinnego na obecność wiroida CSVd.	61	61	0	0%	-

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	% próbek porażonych	Uwagi
Badania materiału roślinnego na obecność wiroida PSTVd.	20	20	0	0%	-
Badania materiału roślinnego na obecność <i>Pepino mosaic virus</i> testem ELISA	13	13	4	30,8%	Wykryto <i>Pepino mosaic virus</i>
Ogółem:	651	731	7	1,08%	-

• **Laboratoryjna ocena zdrowotności sadzeniaków ziemniaka ze zbioru 2011:**

W pracowni wirusologicznej badano również kwalifikowany materiał siewny sadzeniaków ziemniaka. Ogółem przebadano 86 próbek sadzeniaków ziemniaka na obecność następujących wirusów jakościowych:

- Potato leafroll virus (PLRV) – liściovój,
- Potato virus Y (PVY) – smugowatość,
- Potato mosaic virus (PVM) – wirus M ziemniaka

Z przebadanych próbek sadzeniaków ziemniaka w danym stopniu, zakwalifikowano ogółem 77 próbek sadzeniaków ziemniaka, a zdyskwalifikowano 9 próbek, w tym:

- z powodu ponadnormatywnego porażenia wirusami – 7 próbek,
- z powodu wykrycia Cms – 2 próbki

Tabela 4.5. Ocena laboratoryjna sadzeniaków ziemniaka w 2011 r.

Laboratoryjna ocena zdrowotności sadzeniaków ziemniaka							
ocena	objęto oceną		zakwalifikowano		zdyskwalifikowano		
	plantacji	ha	plantacji	ha	plantacji	ha	%
ogółem w tym:	86	159,56	77	135,82	9	23,74	14,88%
w próbie oczkowej	31	63,63	27	50,63	4	13	8,1%
w próbie oczkowej i testem Elisa	55	95,93	52	91,69	3	4,24	2,7%

4.2. Rozwój bazy diagnostycznej Inspekcji

4.2.1. Działania w kierunku poprawy warunków technicznych, w tym zapewnienia bezpieczeństwa fitosanitarnego

Funkcjonowanie Laboratorium Wojewódzkiego opiera się na dobrze wykwalifikowanym personelu diagnostycznym oraz wyposażeniu pracowni diagnostycznych w specjalistyczny sprzęt laboratoryjny. Laboratorium Wojewódzkie spełnia zasady bezpieczeństwa fitosanitarnego poprzez wprowadzone w laboratorium różne rozwiązania organizacyjno-techniczne, np podział laboratorium na strefy o różnych poziomach zabezpieczeń, ograniczony dostęp osób trzecich do laboratorium, zastosowanie instalacji systemu wentylacji powietrza z odpowiednimi filtrami, zastosowanie systemu dezynfekcji ścieków technologicznych, posiadanie komór do prac mikrobiologicznych II klasy bezpieczeństwa fitosanitarnego, stanowiących zabezpieczenie przed uwolnieniem organizmów szkodliwych do środowiska.

4.2.2. Działania ukierunkowane na akredytację metod badawczych w Laboratorium Wojewódzkim

Laboratorium Wojewódzkie posiada wdrożony System Zarządzania Laboratorium, który spełnia wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących” w zakresie planowania, przygotowania i wykonywania badań próbek gleby, roślin, produktów roślinnych i przedmiotów na obecność organizmów szkodliwych podlegających obowiązkowi zwalczania. Dnia 23 marca 2010 r. Laboratorium Wojewódzkie otrzymało Certyfikat Akredytacji Laboratorium Badawczego określony w Zakresie Akredytacji o Nr AB 1167. Uzyskanie certyfikatu akredytacji stanowi potwierdzenie, że usługi świadczone przez laboratorium reprezentują wysoki standard jakości, uzyskiwany poprzez stosowanie uznanych metod badawczych i nowoczesnego wyposażenia oraz kompetencje i bezstronność personelu, przy zapewnieniu stałej gotowości do współpracy z klientem.

W listopadzie 2011r. odbył się audit - trzecia ocena w nadzorze przeprowadzona przez audytorów PCA. Obecnie oczekujemy na raport i uaktualniony zakres akredytacji. Obecny zakres akredytacji obejmuje metody badawcze przedstawione w tabeli 4.6.

Tabela 4.6. Metody badawcze objęte systemem akredytacji.

Badane obiekty / Grupa obiektów	Metody badawcze	Procedury badawcze
Bulwy ziemniaka/materiał roślinny	Obecność bakterii <i>Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus</i> . Metody jakościowe: - Test immunofluorescencji pośredniej (IF) - Test FISH (ang. Fluorescent In Situ Hybridisation) - Test biologiczny i test patogeniczności na roślinach oberżyny - metoda hodowlana	Wykrywanie i identyfikacja <i>Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus</i> w bulwach ziemniaka. PB/B-01.00.00 wyd. 5 z dn. 12.11.2009 r.
	Obecność bakterii <i>Ralstonia solanacearum</i> Metoda jakościowa - Test immunofluorescencji pośredniej (IF)	Wykrywanie i identyfikacja <i>Ralstonia solanacearum</i> w bulwach ziemniaka. PB/B – 02.00.00 wyd.3 z dn. 12.11.2009 r.
Gleba i podłoża uprawowe	Obecność zarodni przetrwalnikowych grzyba <i>Synchytrium endobioticum</i> Metody jakościowe: - Metoda Jellema	Wykrywanie i identyfikacja zarodni przetrwalnikowych <i>Synchytrium endobioticum</i> PB/M – 01.00.00 wyd. 4 z dn. 12.11.2009 r.
	Obecność nicieni <i>Globodera spp.</i> Metody jakościowe: - Metoda ekstrakcji z zastosowaniem automatycznego ekstraktora cyst, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju <i>Globodera</i> . PB/N – 01.00.00 wyd. 5 z dn. 22.11.2010 r.
Trociny, zrębki drewna, drewniane materiały opakowaniowe	Obecność nicieni <i>Bursaphelenchus spp.</i> Metody jakościowe: - Metoda ekstrakcji nicieni – metoda Baermanna, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju <i>Bursaphelenchus</i> . PB/N-04.00.00 wyd. 3 z dn. 22.11.2010 r.
Gleba i podłoża uprawowe	Obecność nicieni <i>Longidorus spp.</i> i <i>Xiphinema spp.</i> Metody jakościowe: - Metoda z zastosowaniem aparatu Oostenbrinka, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju <i>Longidorus</i> i <i>Xiphinema</i> . PB/N-03.00.00 wyd. 3 z dn. 22.11.2010 r.
Materiał roślinny – rośliny <i>Prunus</i>	Obecność <i>Plum pox potyvirus</i> Metody jakościowe: - Test Elisa	Wykrywanie <i>Plum pox potyvirus</i> testem Elisa PB/W-01.00.00 wyd. 4 z dn. 23.11.2010 r.

4.3. Nadzór merytoryczny nad działalnością diagnostyczną Inspekcji

4.3.1. Porównania międzylaboratoryjne

Laboratorium Wojewódzkie w 2011r. brało udział w 8 porównaniach międzylaboratoryjnych/badaniach biegłości, których organizatorami byli: Centralne Laboratorium GIORiN i akredytowane Laboratorium Wojewódzkie w Warszawie. Tabela 4.7. przedstawia w jakich dziedzinach i metodach badawczych brało udział Laboratorium Wojewódzkie.

Tabela 4.7. Udział Laboratorium Wojewódzkiego w porównaniach międzylaboratoryjnych.

Lp.	Metoda badawcza	Organizator porównań międzylaboratoryjnych	Obiekty badań lub materiały	Wynik porównań międzylaboratoryjnych *
1.	Test Elisa	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	3 próbki liofilizatu – obecność wirusa <i>Plum pox potyvirus</i> ;	Z
2.	Metoda ekstrakcji z zastosowaniem aparatu Oostenbrinka -metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna)	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	Zestaw 3 próbek gleby – obecność nicieni <i>Longidorus spp.</i> i <i>Xiphinema spp.</i>	Z
3.	Metoda FISH	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	2 utrwalone preparaty – obecność bakterii <i>Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus</i>	Z
4.	Metoda Jellema	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	1 próbka podłoża - obecność zarodni przetrwalnikowych grzyba <i>Synchytrium endobioticum</i>	Z
5.	Metoda z zastosowaniem automatycznego ekstraktora cyst, -metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna)	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	Zestaw 3 preparatów mikroskopowych – identyfikacja nicieni <i>Globodera spp.</i>	Z
6.	Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna)	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	Zestaw 3 okazów larw owadów żyjących w glebie, zakonserwowanych w alkoholu- identyfikacja larw <i>Diabrotica virgifera</i> Le Conte	Z
7.	Metoda IF	WIORiN Warszawa- Laboratorium Wojewódzkie Nr AB 1167	Utrwalony preparat do testu immunofluorescencji pośredniej- obecność bakterii <i>Ralstonia solanacearum</i>	Z
8.	Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna)	WIORiN Warszawa- Laboratorium Wojewódzkie Nr AB 1167	Zestaw 3 preparatów owadów zebranych z próbek roślin- identyfikacja owadów wciornastków <i>Frankliniella occidentalis</i> Pergande i <i>Trips palmi</i> Karny	Z

* Z - Ocena zadowalająca

Uzyskane wyniki z porównań międzylaboratoryjnych wykazały, że pracownicy Laboratorium Wojewódzkiego są kompetentni w zakresie wykonywania badań ww. metodami.

4.3.2. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Laboratorium Wojewódzkiego.

W ramach poszerzania wiedzy specjalistycznej i kwalifikacji zawodowych kadra merytoryczna Laboratorium Wojewódzkiego brała udział w szkoleniach specjalistycznych związanych z wykonywaniem analiz diagnostycznych na obecność organizmów szkodliwych. W temacie tym przeszkolonych zostało 9 pracowników merytorycznych. Szkolenia organizowane były przez GIORiN – Centralne Laboratorium. Wszystkie szkolenia specjalistyczne, w których uczestniczyli pracownicy merytoryczni, zostały ocenione jako skuteczne, potrzebne i przyniosły oczekiwane rezultaty.

Pracownicy Laboratorium przeszkoleni zostali również w zakresie zagadnień związanych z Systemem Zarządzania Laboratorium. Szkolenia zewnętrzne dotyczyły: doskonalenia umiejętności auditowania oraz postępowania z badaniami niezgodnymi z wymaganiami.

Oceniając szkolenia z zakresu SZL należy stwierdzić, że szkolenia te są skutecznym narzędziem w utrzymaniu i doskonaleniu systemu zarządzania, są bardzo potrzebne i przynoszą zamierzone efekty. Podnoszą wśród pracowników laboratorium świadomość i istotę ważności wprowadzonego systemu zarządzania laboratorium.

4.3.3. Kontrole w Oddziałach WIORiN

Laboratorium Wojewódzkie w 2011r. w ramach nadzoru nad Oddziałem Granicznym zorganizowało dla pracowników Oddziału badania porównawcze. Celem badań porównawczych było sprawdzenie umiejętności pracowników oddziału w zakresie identyfikacji owadów z rodziny wciornastkowatych, do gatunku *Thrips palmi* Karny i *Franklinella occidentalis* Pregande metodą morfologiczno-metryczną. Uzyskane wyniki (100% poprawnie zidentyfikowanych preparatów) w badaniach porównawczych wykazały, że pracownicy Oddziału Granicznego są kompetentni w zakresie identyfikacji ww. owadów. W omawianym, okresie laboratorium w ramach nadzoru zorganizowało badania równoległe dla pracowników Oddziału Granicznego i pracowników Laboratorium Wojewódzkiego. Celem porównań było sprawdzenie umiejętności w zakresie wykrywania i identyfikacji z próbek roślin akwariowych nicieni z rodzaju *Hirschmanniella*. Uzyskane wyniki w obu laboratoriach były prawidłowe i potwierdziły kompetencje pracowników.

5. Ocena laboratoryjna materiału siewnego.

5.1. Ocena laboratoryjna.

Laboratorium Oceny Nasion w okresie sprawozdawczym wykonało ocenę laboratoryjną 2 719 prób materiału siewnego.

Tabela . Liczba ocenionych laboratoryjnie prób materiału siewnego wg typu oceny

Rodzaj oceny	Liczba prób	Udział [w %]
Ocena urzędowa - pierwotna	305	11,2
Ocena powtórna	29	1,1
Ocena okresowa (remanenty)	934	34,4
Zlecenia	719	26,4
Próby kontrolne	732	26,9
Razem	2719	100,0

Tabela . Liczba przebadanych partii materiału siewnego kategorii elitarny i kwalifikowany roślin rolniczych i warzywnych oraz ich masa w ocenie laboratoryjnej w 2011 r.

Grupa roślin	Oceniono laboratoryjnie		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		
	partii	ton	partii	ton	partii	ton	%
Razem rośliny rolnicze:	303	4933,7	272	4627,7	31	306,0	6,2
w tym:							
1. zbożowe, w tym:	214	3984,0	195	3725,8	19	258,2	6,5
- pszenica ozima	51	1129,7	50	1112,7	1	17,0	1,5
- pszenica jara	31	577,2	30	576,6	1	0,6	0,1
- jęczmień ozimy	5	63,9	3	39,5	2	24,4	38,2
- jęczmień jary	42	806,0	37	713,3	5	92,7	11,5
- żyto ozime	12	200,9	10	169,2	2	31,7	15,8
- pszenżyto ozime	45	835,9	39	756,2	6	79,7	9,5
- pszenżyto jare	3	29,4	3	29,4	0	0	0
- owies	23	304,5	21	292,3	2	12,2	4,0
kukurydza	2	36,6	2	36,6	0	0	0
2. pastewne, w tym	51	268,8	39	220,9	12	47,9	17,8
- strączkowe	28	167,8	22	145,1	6	22,7	13,5
- motylkowate drobnonasienne	7	25,1	5	18,9	2	6,2	24,6
- trawy	12	53,8	8	34,8	4	19,0	35,3
- inne rolnicze (facelia błękitna)	4	22,1	4	22,1	0	0,0	0,0
3. buraki	34	660,6	34	660,6	0	0	0
4. oleiste i włókniste -gorczyca biała	4	20,3	4	20,3	0	0	0
Razem rośliny warzywne:	2	0,653	2	0,7	0	0	0
w tym:							
- cebulowe	1	0,4	1	0,4	0	0	0
- korzeniowe	1	0,2	1	0,2	0	0	0
RAZEM ROŚ. ROL. I WARZYW.	305	4934,377	274	4628,332	31	306,045	6,2

Ogółem oceniono laboratoryjnie 305 partii materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych kategorii elitarny i kwalifikowany o łącznej masie 4 934,38 tony:

- zakwalifikowano 274 partie o masie 4 628,33 tony,
- zdyskwalifikowano 31 partii o masie 306,05 tony.

Najwięcej dyskwalifikacji zanotowano w grupie roślin pastewnych – 17,8 % oraz w grupie roślin zbożowych – 6,5 %. W przypadku roślin pastewnych najwyższy procent dyskwalifikacji dotyczył nasion traw – 35,3% oraz motylkowatych drobnonasiennych – 24,6%, natomiast w grupie roślin zbożowych gatunków: jęczmienia ozimego – 38,2%, żyta ozimego – 15,8% oraz jęczmienia jarego – 11,5%. Dla porównania w 2010 r. w przypadku traw i motylkowatych drobnonasiennych, nie odnotowano żadnego przypadku dyskwalifikacji, natomiast w grupie roślin zbożowych procent dyskwalifikacji był niższy i wynosił: dla jęczmienia ozimego – 10,2%, dla żyta ozimego – brak dyskwalifikacji, a dla jęczmienia jarego – 8,5%.

W 2011 r. zdyskwalifikowano 6,2% ocenianego materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, podczas gdy w 2010 r. dyskwalifikacja była na poziomie 4,4%. Najczęstszym powodem dyskwalifikacji była niska zdolność kiełkowania nasion. Niekorzystne warunki atmosferyczne, które wystąpiły w czasie wegetacji roślin, spowodowały znaczne obniżenie plonów oraz negatywnie wpłynęły na jakość wytworzonego materiału siewnego.

5.1.1. Ogólne podsumowanie.

W stosunku do roku 2010 liczba prób materiału siewnego zgłoszona do urzędowej oceny laboratoryjnej, utrzymała się na porównywalnym poziomie, natomiast w przypadku wszystkich prób ocenianych w Laboratorium Oceny Nasion odnotowano wzrost o 9,1%. W 2011 r. pod nadzorem Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie znajdowały się 3 akredytowane laboratoria, oceniające materiał siewny roślin rolniczych lub warzywnych kategorii kwalifikowany.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa zgodnie ze swymi właściwościami nałożonymi przez ustawę o nasiennictwie i ustawę o ochronie roślin pełni obowiązki urzędu kwalifikacyjnego oraz urzędu kontrolującego jakość materiału siewnego znajdującego się w obrocie na obszarze RP. Co roku w ramach urzędowej kontroli materiału siewnego pobierane są próby kontrolne z partii materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych wprowadzonych do obrotu lub partii ocenionych przez podmioty akredytowane. W 2011 r. liczba prób kontrolnych w stosunku do roku 2010 utrzymała się na podobnym poziomie.

W 2011 r. w Laboratorium Oceny Nasion wystawiono:

- 272** – świadectwa oceny laboratoryjnej
- 42** – świadectwa dla mieszanek nasiennych
- 2 288** – informacji o wynikach badania oraz informacji o dyskwalifikacji partii materiału siewnego
- 117** – międzynarodowych świadectw ISTA - „orange”.

W stosunku do poprzedniego roku nastąpił wzrost o 82,8% w liczbie wydanych świadectw „orange” Międzynarodowego Związku Oceny Nasion ISTA.

W 2011 r. do oceny tożsamości odmianowej z materiału siewnego roślin rolniczych oraz roślin warzywnych zostało pobranych przez urzędowych próbobiorców 211 prób.

5.1.2. Testy sprawdzające „Proficiency Test” organizowane przez Międzynarodowy Związek Oceny Nasion (ISTA) oraz krajowe testy porównawcze.

Laboratorium Oceny Nasion posiada akredytację Międzynarodowego Związku Oceny Nasion (ISTA) i zobowiązane jest do brania udziału w międzynarodowych testach sprawdzających tzw. „Proficiency Test”. W roku 2011 laboratorium wykonało analizy laboratoryjne 9 próbek testowych. Celem testów było sprawdzenie poprawności wykonania analizy czystości, określenia zawartości nasion innych gatunków, wilgotności, żywotności metodą tetrazolinową czy zdolności kiełkowania oraz wypełniania międzynarodowego świadectwa „orange” dla gatunków *Helianthus annuus*, *Lathyrus odoratus*, *Triticum aestivum* oraz *Trifolium pratense*. Międzynarodowy Związek Oceny Nasion pozytywnie ocenił wszystkie wyniki wykonanych analiz.

Laboratorium uczestniczy w testach sprawdzających od samego początku ich wprowadzenia tj. od 1995 roku.

W ramach porównawczych testów między laboratoryjnych oceniono, przygotowane przez LON Poznań, 3 próby życicy trwałej (analizy czystości i zdolności kiełkowania oraz zawartości nasion innych gatunków), a także 3 próby pszenżyta (analizy badania wilgotności). W rezultacie za wszystkie testy otrzymano najwyższe oceny „A”.

W 2011 r. Laboratorium Oceny Nasion w Warszawie przygotowało 12 prób testowych z nasion roślin zbożowych i warzywnych, które zostały przekazane do analizy dla laboratoriów akredytowanych, znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego.

5.1.3. Nadzór i kontrola nad podmiotami akredytowanymi.

Zgodnie z przepisami ustawy o nasiennictwie wojewódzcy inspektorzy Ochrony Roślin i Nasiennictwa są zobowiązani do udzielania zainteresowanym przedsiębiorcom akredytacji w zakresie oceny laboratoryjnej, pobierania próbek materiału siewnego oraz przestrzegania przepisów w tym zakresie przez podmioty akredytowane.

5.1.3.1. Laboratoria akredytowane.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie prowadzi nadzór i kontrolę nad pracą 3 laboratoriów akredytowanych firm: Centrala Nasienna w Warszawie, PNOS Ożarów Mazowiecki i IHAR Radzików. W 2011 r. przeprowadzono kontrolę wszystkich podległych laboratoriów, w czasie których sprawdzano:

- dokumentację prowadzoną w laboratorium oraz wystawione świadectwa i informacje po ocenie laboratoryjnej,
- przygotowanie merytoryczne personelu,
- działanie sprzętu i aparatury laboratoryjnej,
- przechowywanie prób po ocenie laboratoryjnej,
- poprawność wykonywania analiz materiału siewnego, zgodnie z międzynarodową metodyką ISTA.

W ramach kontroli pobrano również i oceniono laboratoryjnie 95 pozostałości prób roboczych materiału siewnego, w tym 37 mieszanek traw. W wyniku kontroli stwierdzono, że uzyskane wyniki są zgodne z wynikami laboratoriów akredytowanych.

W 2011 r. laboratoria akredytowane trzeci rok z rzędu uczestniczyły w ogólnokrajowych testach sprawdzających przygotowanych przez LON Poznań. Wyniki testów były poprawne lub mieściły się w granicach tolerancji.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień, które byłyby podstawą do uchylenia akredytacji.

5.1.3.2. Nadzór i kontrola nad próbobiorcami akredytowanymi i urzędowymi

W 2011 r. w ramach nadzoru nad akredytowanymi podmiotami skontrolowano wszystkich 5 akredytowanych próbobiorców upoważnionych do pobierania prób materiału siewnego kategorii kwalifikowanej. Kontrola próbobiorców polegała na sprawdzeniu poprawności pobierania prób, sporządzania protokółów pobrania prób lub ponownym pobraniu prób z partii, z których wcześniej pobierał próby kontrolowany próbobiorca lub sprawdzeniu tzw. duplikatów pobranych przez niego prób. Pobrano i oceniono laboratoryjnie 14 prób. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Na terenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie działa 21 urzędowych próbobiorców.

Zgodnie z wcześniej przyjętymi założeniami i opracowanym harmonogramem kontroli w 2011 r. skontrolowano 7 urzędowych próbobiorców. Sprawdzano posiadany sprzęt, dostępność materiałów merytorycznych, sposób rejestrowania pobieranych prób, ilość prób pobranych w ostatnim sezonie oraz nazwy firm zlecających próbobranie. W miarę możliwości przeprowadzano także audyt próbobrania. W pozostałych przypadkach próbobiorca musiał opisać sposób postępowania od momentu otrzymania zlecenia do momentu właściwego próbobrania.

Poza tym w ramach kontroli poprawności pobierania prób materiału siewnego przez wszystkich urzędowych próbobiorców w 2011 r. pobrano i oceniono laboratoryjnie 130 prób. W wyniku kontroli nie stwierdzono uchybień, które byłyby podstawą do uchylenia upoważnień.

5.1.4. Nadzór nad upoważnieniami do wypełniania etykiet urzędowych materiału siewnego.

W 2011 r. na terenie województwa mazowieckiego działała tylko jedna firma upoważniona do wypełniania urzędowych etykiet materiału siewnego (DANKO Hodowla Roślin Oddział w Laskach). Ze względu na położenie siedziby firmy, upoważnienie zostało wydane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Poznaniu.

WIORiN w Warszawie był natomiast odpowiedzialny za bezpośredni nadzór i przeprowadzenie kontroli sposobu postępowania przy wypełnianiu urzędowych etykiet (prowadzenie rejestru i rozliczenie etykiet zakupionych w WIORiN Warszawa, sprawdzenie prawidłowości wypełniania etykiet).

W wyniku przeprowadzonych w ciągu okresu sprawozdawczego 2 kontroli nie stwierdzono uchybień, będących podstawą do uchylenia posiadanego upoważnienia.